

چه می شود نوشت؟ چه می شود سرود؟

غبار غم بر سر مدینه آوار می شود. یک روز و این همه مصیبت؟ جوابی مگر می شود به این سوال داد وقتی دو خورشید به بالاتر از آسمان سفر می کنند؟ این تائیه ها نسیم بغض، مهمان سینه عالم است. این تائیه ها در کوچه های داغ دیده عطر شما بهانه باریدن است. چه می شود نوشت؟ چه می شود گفت؟ چه می شود سرود؟ جز این که: یا محمد(ص)، یا حسن(ع) نور با شما نور است، گل با شما گل، گریه با شما گریه...

کارشناسان از دلایل افزایش آمار کتابخوانی در کشور گفتند

بازتاب اعلام رشد سرانه مطالعه

به گفته وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی سرانه مطالعه در کشور به ۱۷۵ دقیقه در روز افزایش یافته است. محمد حسین صفارهرندی که در آیین گشایش کتابخانه مرکزی اردبیل سخن می گفت با بیان مطلب بالا از کارشناسان و مسئولان فرهنگی کشور خواست برای بالارفتن هرچه بیشتر سرانه مطالعه تلاش کنند. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین در این مراسم با اشاره به پیشینه فرهنگی کشور و وجود دانشمندان علمی و دینی متعدد در ایران بر لزوم عزم ملی مسئولان برای افزایش سرانه مطالعه تاکید کرد. در همین زمینه مشاور فرهنگی رئیس جمهور و رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با اشاره به افزایش سرانه مطالعه در کشور گفت: این امر نشان دهنده افزایش عطش مردم به مطالعه است. با این همه برای برطرف کردن نیاز مردم به مطالعه در کشور باید تمهیدات بیشتری از طرف مجلس و سازمان های مرتبط اندیشیده شود. علی اکبر اشعری در ادامه با اشاره به علل افزایش سرانه مطالعه در کشور افزود: همه فعالیت ها و پیشرفت های علمی عامل افزایش مطالعه است بنابراین وقتی دانش عمومی افزایش یابد، گرایش به سمت علم افزایش پیدا می کند.

۲

دکتر مجتبی رحماندوست از تازه ترین آثار خود گفت

سفر در قطار داستان

می نویسم و چاپ می کنم. وی در توضیح مضمون این داستان ها می گوید: در مورد این داستان ها باید گفت که مربوط به مسائل سایر ملل است اما سه داستان را در «مفقود سوم» آورده ام و چند داستان دیگر هم آماده کرده ام که به موضوع مقاومت و سیاست و ... مواردی از این دست نمی پردازد. به طور طبیعی شما به عنوان نویسنده وقتی به یک شهرستان یا به یک کشور دیگر سفر می کنید، اگر با یک سوژه خوب و جذاب داستانی مواجه شوید، نباید چندان مهم باشد که این سوژه متعلق به شهر شماست یا نه. سوژه داستانی مربوط به هر شهر یا کشوری باشد، دستمایه خوبی برای نوشتن خواهد بود. در جریان سفر اگر پدیده ای یا موضوع جذابی رو به رو شدید باید احساس کنید که قابلیت و استعداد تبدیل شدن به یک داستان خوب را دارد و اگر مردم کشور ما این سوژه ها با زبانی داستانی و با جاذبه های انسانی آنها آشنا شوند، حرف تازه ای خواهند شنید. معمولاً ما که در عرصه قصه و داستان حضور داریم، به سوژه ها از این زاویه نگاه می کنیم

که اگر سوژه ای با زبان داستان و ادبیات غنی نوشته شود، برای مردم جاذبه و حرف تازه ای دارد یا ندارد. این چند داستان که در «مفقود سوم» چاپ می شود از این منظر قابل ارزیابی است. رحماندوست در ادامه گفت و گو با کتاب هفته با اشاره به ترجمه مجموعه «نگهبان غار» درباره سابقه برداشت های متفاوت از داستان های قرآنی می گوید: مجموعه داستان «نگهبان غار» ترجمه ای از کتاب «قصص الحیوان فی القرآن» نوشته احمد بهجت است که نویسنده ای اهل مصر است. این نویسنده ۱۶ قصه از قرآن را که مربوط به حیوانات بوده، بازنویسی یا بازآفرینی کرده است. دلیل این که این داستان ها را بازآفرینی نامیدم این است که این داستان ها ریشه قرآنی دارند اما گاهی عنصر خیال در پرورش این داستان ها نقش برجسته ای دارند.

۱۰

«نگهبان غار» مجموعه ای از قصه حیوانات در قرآن کریم است که به قلم نویسنده مصری احمد بهجت بازآفرینی شده و دکتر مجتبی رحماندوست آن را به فارسی برگردانده است. در ترجمه این کتاب که از سوی انتشارات سوره مهر روانه بازار شده خانم کیانی پور (همسر رحماندوست) نیز به عنوان دستیار در ترجمه این مجموعه همکاری داشته است. مجتبی رحماندوست متولد ۱۳۳۳ در همدان دکترای ادبیات عرب دارد. او مشاور

رئیس جمهور کشورمان در امور ایثارگران، دبیرکل جمعیت دفاع از ملت فلسطین و مدرس دانشگاه است. رحماندوست هم در حوزه ادبیات بزرگسال و هم در حوزه ادبیات کودک و نوجوان آثار متعددی در کارنامه دارد. سفر غریب، مسافر، یک جفت و نیم، میل لیلی، مفتاح التماسیر و تفسیر به رای، عناوین برخی از آثار داستانی و تحقیقی او را تشکیل می دهند. رحماندوست هم اکنون یک مجموعه داستان برای چاپ تدارک دیده که بخشی از داستان های آن مربوط به ادبیات دفاع مقدس و

بخش دیگر به مسائل اجتماعی اختصاص دارد. رحماندوست درباره مجموعه داستان تازه اش می گوید: کتابی که با عنوان «مفقود سوم» از سوی انتشارات تکا وابسته به موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران در روزهای آینده منتشر می شود، حجمی حدود ۲۸۰ صفحه دارد که چند داستان آن مربوط به دفاع مقدس و چند داستانش مضامین اجتماعی و دارای سه داستان دیگر مربوط به سایر ملل است. مسائل و موضوعات این سه داستان در کشورهای دیگری می گذرد، البته این داستان ها هیچ کدام ترجمه آثار نویسندگان دیگر نیست، بلکه تجربه حضورم در چند کشور است که در قالب داستان عرضه شده است. من وقتی به کشوری سفر می کنم و موضوعی نظرم را جلب می کند که قابلیت داستانی دارد و امکان انتشار آن در ایران فراهم است، حتماً آن را

روزهای دشوار داوری

روند داوری ها در جایزه ملی کتاب سال جمهوری اسلامی چنان بود که منتقدان ادبی در نگاه نخست داوری فارغ از اعمال سلیقه شخصی راهم ترین ویژگی آن دانستند. دستیابی به چنین موقعیتی به چند دلیل صورت گرفت؛ اول آن که داوران کتاب سال به گونه ای انتخاب شدند که طیف های مختلف علمی و ذوقی در میانشان وجود داشت. به عنوان نمونه برخی از داوران به مسائل فنی و ساختاری توجه بیشتری داشتند و برخی دیگر بن مایه و محتوای آثار را در اولویت قرار می دادند. از سوی دیگر، فرم های طراحی شده برای داوران چنان بود که تا حد ممکن ذوق و سلیقه شخصی در داوری راه نیابد و از این رو به جای آن که داوران به ارائه نظرات کلی و ذوقی بپردازند، نظرات خود را مطابق با شیوه نامه مدون و موارد مندرج در آن ارائه دادند. بدیهی است که در چنین شرایطی آثاری موفق به اخذ جایزه می شوند که اصلح هستند. در ادامه با چند تن از داوران کتاب سال جمهوری اسلامی گفت و گو کرده ایم تا نظرات آن ها را درباره روند داوری در دوره اخیر این جایزه ملی جویا شویم. کامران پارسی نژاد از چهره هایی است که در سال های اخیر به عنوان داور در جایزه کتاب سال حضور داشته است. او با بیان این که داوری ها هر سال نسبت به سال گذشته از روندی رو به رشد برخوردار بوده است، می گوید: با این همه برای آن که بتوانیم داوری ها را در سال های مختلف ارزیابی کنیم، باید ملاک های دقیقی داشته باشیم.

۷

کتابخانه

شنبه ۳ اسفند ۱۳۸۷
۲۵ صفر ۱۴۳۰، فوریه ۲۰۰۹
شماره ۱۷۱، پیاپی ۸۲۲
صفحه ۲۰۰، تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۰۴-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۰۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرناچاپ

www.ketabehafteh.ir

حضور گسترده تشکل های

نشر در نمایشگاه ۲۲

به گفته مشاور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به تجربه سال های گذشته در همکاری با تشکل ها و انجمن های فرهنگی ناشران، به ویژه در نمایشگاه بیست و یکم، مقرر شد زمینه همکاری با این تشکل ها در برگزاری نمایشگاه سال بعد نیز فراهم شود. قبادی گفت: بر اساس مصوبه شورای سیاست گذاری مقرر شد با توجه به نوع همکاری و مرور عملکرد تشکل های فرهنگی ناشران در دوره های قبل، زمینه همکاری با این تشکل ها در برگزاری نمایشگاه سال بعد نیز فراهم شود. معاون اجرایی نمایشگاه کتاب تهران، افزود: بر این اساس، مکاتباتی با تشکل ها صورت گرفت که خوشبختانه اکثر آن ها برای همکاری اعلام آمادگی کردند.

۵

مقوله دیگری که ما در آن کم کاری داریم، که شاید باور کردنی هم نباشد، کتاب های دینی است! مثل این که ما روی کتاب های دینی و مسائل اسلامی متاسفانه کم کار می کنیم! این متون اسلامی بسیار ارزشمند است. ما به کتاب هایی در ردیف کتاب های شهید مطهری احتیاج داریم که مسائل اساسی اسلام را با یک بینش صائب به دور از کجروی و افراط و تفریط، با زبانی قابل فهم برای قشر های متوسط جامعه - که نه دانشمندان و اندیشمندان را ملاک می گیریم، نه سطوح خیلی پایین را - تبیین کند و من اینجا بایستی با پذیرش و اذعان به پایگاه بلند حوزه های علمیه و مخصوصا حوزه علمیه قم در نشر افکار و معارف اسلامی، آن حوزه را مخاطب قرار بدهم و بگویم: اینجا شما هستید که بایستی این نیاز را پاسخ بدهید؛ البته نه به معنای انحصاری، اما به هر حال کانون، قم است. این زمینه هایی است که به نظر من باید رویش کار بشود.

بیانات رهبر معظم انقلاب
در مراسم پنجمین دوره انتخاب کتاب سال ۶۶/۱۱/۱۹

برنامه هفتگی سرای اهل قلم

سرای اهل قلم در ادامه برنامه های خود، این هفته میزبان علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی است.

اولین برنامه در روز شنبه از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۳۰ به نشست آموزشی «نمایشنامه و اقتباس» با حضور محمد چرمشیر، فارس باقری و سعید اسدی اختصاص دارد و پس از آن از ساعت ۱۷ تا ۱۹ کتاب «تاریخ تحلیلی علم ارتباطات» با حضور دکتر باقر ساروخانی، دکتر علی محمدی و دکتر رضا فاضل نقد و بررسی می شود. یکشنبه در این سرادو نشست برگزار می شود که از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۳۰ به نقد و بررسی کتاب «خنده را از من بگیر» نوشته جواد ماه زاده با حضور شهلا زرلکی، مهدی فاتحی، علی الله سلیمی و مولف و از ساعت ۱۷ تا ۱۹ به معرفی انواع ادبی (گوتیک) با حضور فتح الله بی نیاز اختصاص دارد. اولین برنامه روز دوشنبه، از ساعت ۱۵ تا ۱۷ تلمیحات قرآنی در شعر زنان با سخنرانی دکتر ژیلا ده بزرگی برگزار می شود. سپس نشست نقد و بررسی رمان «زنگبار» با حضور دکتر علی اصغر حداد، محمود حسینی زاد و احسان عباسلو از ساعت ۱۷ تا ۱۹ و پس از آن از ساعت ۱۷:۳۰ تا ۱۹:۳۰ سلسله نشست های فلسفه با محوریت کتاب «باستان شناسی در بوته معرفت شناسی» با حضور دکتر حسین کلباسی، دکتر حکمت ملاصالحی و یاسر هدایتی برگزار خواهد شد.

قدردانی از برگزاری نمایشگاه یاد یار مهربان

رئیس سازمان آموزش و پرورش استان فارس با ارسال نامه ای از دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تقدیر و تشکر کرد.

در نامه محمد حسین روزی طلب ضمن آرزوی توفیق روزافزون برای معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آمده است: «لازم می دانم از عنایات و مساعدت های برادر ارجمند جناب آقای دکتر محسن پرویز در برگزاری نمایشگاه یاد یار مهربان صمیمانه تقدیر و تشکر به عمل آورم. امید است گام های خوب و موثر جنابعالی به خصوص در عرصه های فرهنگی مورد رضای حق تعالی قرار گیرد.»

کارشناسان از دلایل افزایش آمار کتابخوانی در کشور گفتند

بازتاب اعلام رشد سرانه مطالعه

افزایش سرانه مطالعه در سال های اخیر افزود: شاید در گذشته نیز آمار درستی از سرانه مطالعه در ایران ارائه نمی شد، زیرا در جامعه ما طیف های گوناگونی وجود دارند که میزان مطالعاتشان با توجه به تخصص ها و فعالیت هایشان بسیار متفاوت است. مدیر انتشارات جمال افزود: سیر تألیف، چاپ و انتشار کتاب در سال های اخیر، نشان دهنده افزایش میزان مطالعه خوانندگان به ویژه در حوزه کتاب های دینی است.

وی به عنوان نویسنده و ناشر حوزه دین اظهار داشت: با توجه به میزان تقاضای مخاطبان، سطح فروش و بازخوردی که از خوانندگان کتاب هادرباره نقاط ضعف یا ویژگی های مثبت کتاب ها دریافت می کنیم، مشخص می شود این آمار همچنان در حال افزایش است.

سبحانی نسب عملکرد مثبت دولت نهم به ویژه در حوزه فرهنگ را از دیگر دلایل افزایش علاقه مندی مردم به کتابخوانی دانست و توضیح داد: دولت نهم وظایفی را که یک دولت باید به آن می پرداخت، انجام داده و مسائل تنش زایی که جامعه را درگیر می کرد، به خوبی کنترل و هدایت کرده است. برای همین است که مردم جامعه توانسته اند با آسودگی بیشتر و فارغ از مسائل سیاسی به دغدغه های شخصی خود که یکی از آنها افزایش آگاهی در زمینه های گوناگون است، به ویژه از طریق مطالعه کتاب بپردازند.

حجت الاسلام سبحانی نسب، راهکار افزایش سطح سرانه مطالعه در آینده را نیز در تألیف آثار قوی و غنی دانست و گفت: ناشران نیز باید آثار خوب و منسجم را منتشر کنند تا خوانندگان به آثار مفیدی دسترسی داشته باشند، زیرا مخاطبان آثار خوب را می شناسند و به سوی آن گرایش دارند.

از شنیداری، دیداری و مکتوب اشاره کرد. مدیرعامل خانه کتاب تصریح کرد: در این میان برخی عوامل جدیدتر مانند توسعه نمایشگاه ها و استقبال چشمگیر مردم نسبت دوره های قبل و همچنین توسعه نمایشگاه های استانی کتاب، حتی در مناطق محروم نیز در افزایش سرانه کتابخوانی در کشور دخیل بوده است.

وی در عین حال افزایش خرید کتاب از سوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای تجهیز کتابخانه های سراسر کشور را از دیگر عوامل تأثیرگذار در این زمینه عنوان کرد.

مدیرعامل خانه کتاب با بیان این مطلب که جشنواره های حوزه کتاب که در چند سال اخیر شکل گرفته اند نیز در افزایش سرانه مطالعه تأثیر داشته اند افزود: این جشنواره ها علاوه بر بسترسازی برای تولید کتاب های فاخر در کشور، باعث رشد میزان نشر و تشویق بیشتر مردم به کتابخوانی شده است.

مدیرعامل خانه کتاب تصریح کرد: در سال های گذشته توزیع بن الکترونیک کتاب نیز وضعیت خوبی پیدا کرده و نزدیک به ۲۰ میلیارد تومان هزینه خرید کتاب در اختیار اهل کتاب قرار گرفته و همچنین توسعه و رشد فروش اینترنتی کتاب سبب شده تا کتاب، سهل تر از گذشته در اختیار علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی قرار گیرد.

دلایل افزایش مطالعه

در عین حال مدیر انتشارات جمال قم، ایجاد فضایی مناسب و دور از تشنج در جامعه را از عوامل افزایش مطالعه می داند و می گوید: تألیف آثار غنی و تأمین کننده نیازهای جامعه نیز انگیزه مطالعه را ارتقا داده است.

حجت الاسلام علیرضا سبحانی نسب با اشاره به

به گفته وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی سرانه مطالعه در کشور به ۱۷/۵ دقیقه در روز افزایش یافته است. محمد حسین صفارهرندی که در آیین گشایش کتابخانه مرکزی اردبیل سخن می گفت با بیان مطلب بالا از کارشناسان و مسئولان فرهنگی کشور خواست برای بالا رفتن هرچه بیشتر سرانه مطالعه تلاش کنند. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین در این مراسم با اشاره به پیشینه فرهنگی کشور و وجود دانشمندان علمی و دینی متعدد در ایران بر لزوم عزم ملی مسئولان برای افزایش سرانه مطالعه تأکید کرد.

افزایش عطش مردم به مطالعه

در همین زمینه مشاور فرهنگی رئیس جمهور و رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با اشاره به افزایش سرانه مطالعه در کشور گفت: این امر نشان دهنده افزایش عطش مردم به مطالعه است. با این همه برای برطرف کردن نیاز مردم به مطالعه در کشور باید تمهیدات بیشتری از طرف مجلس و سازمان های مرتبط اندیشیده شود.

علی اکبر اشعری در ادامه با اشاره به علل افزایش سرانه مطالعه در کشور افزود: همه فعالیت ها و پیشرفت های علمی عامل افزایش مطالعه است بنابراین وقتی دانش عمومی افزایش یابد، گرایش به سمت علم افزایش پیدا می کند.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران در ادامه با بیان این که مجموع فعالیت ها در زمینه ارتقای سرانه مطالعه، مستلزم افزایش بودجه بخش فرهنگ است، تأکید کرد: با افزایش بودجه کتابخوانی در کشور، کتابخانه ها غنی تر می شوند و یارانه هایی که می توان در اختیار قشر کتابخوان از جمله طلاب، دانشجویان و دانش آموزان قرار داد، افزایش می یابد تا آنها هم بتوانند کتاب ها را با قیمت ارزان تر تهیه کنند.

رویکرد جدی به علم مداری

مدیرعامل موسسه خانه کتاب نیز معتقد است توسعه عمومی علم و علم مداری، توجه ها را به کتاب و کتابخوانی افزایش داده است و این افزایش نشان دهنده آن است که ما در شرایط بهتری نسبت به گذشته قرار داریم.

علی شجاعی صائین افزود: در افزایش سرانه مطالعه مانند سایر پدیده های اجتماعی، عوامل زیادی مشارکت داشته اند و منحصر به یک عامل نبوده است که از میان این عوامل می توان به توسعه فرهنگ و آموزش عمومی در کشور، افزایش سطح تحصیلات تکمیلی و حمایت و همراهی رسانه های جمعی اعم

قدردانی سازمان فعالیت های قرآنی دانشجویان از ارشاد

رئیس سازمان فعالیت های قرآنی دانشجویان در نامه ای از دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به خاطر برگزاری اولین مسابقه ملی کتابخوانی قرآنی دانشجویان قدردانی کرد. در این نامه آمده است: «خداوند متعال را شاکر و سپاسگزاریم که بر ما و دیگر دستگاه ها و نهادهای فرهنگی و دانشگاهی منت نهاد و فرصتی و توفیقی فرمود تا زمینه انتشار بیشتر مفاهیم اصیل قرآنی و دینی در زمینه نماز در دانشگاه های کشور فراهم شود.»

در ادامه این نامه آمده است: «به نظر می رسد برگزاری شایسته و گسترده اولین مسابقه ملی کتابخوانی قرآنی دانشجویان ایران از کتاب ارزشمند «رازهای نماز» تألیف استاد فرهیخته آیت الله جوادی آملی که زمینه ساز تحقق اهداف فوق الاشاره بوده است، بدون حمایت قاطع و راهنمایی های ارزنده جنابعالی امکان پذیر نمی بود.»

تأکید دولت بر توسعه نمایشگاه‌های کتاب

به گفته وزیر دادگستری، دولت نهم بر توسعه نمایشگاه‌های کتاب تأکید دارد چرا که با پردازش به این امر مهم، مسیر دانشجویان برای دسترسی به منابع مدنظرشان هموارتر می‌شود.

دکتر غلامحسین الهام که در اولین نمایشگاه تجهیز کتابخانه‌های دانشگاهی سخن می‌گفت، افزود: با ایجاد نمایشگاه‌های کتاب به ویژه نمایشگاه‌های تخصصی، قشر دانشجویی به نوعی برای دسترسی به منابع مورد نظرش با تسهیلات بیشتری مواجه می‌شود.

وی اختصاص یارانه و اهدای کارت‌های خرید الکترونیکی به دانشجویان و محققان را از جمله خدمات و تسهیلات برای افزایش ظرفیت و امکان خرید و دسترسی آنان به کتاب‌های مورد نیازشان خواند.

دکتر الهام در ادامه بر گسترش مراکز صاحب منابع علمی تأکید کرد و با اظهار تأسف از اندک بودن این مراکز گفت: با گسترش و تامین منابع کتابخانه‌ها، اهالی علم با خیالی آسوده‌تر و خیلی آسان‌تر می‌توانند به منابع و کتاب‌های مورد نیازشان دسترسی پیدا کنند.

گام‌های محکم‌تر

در عین حال به اعتقاد وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مسیر تثبیت کتاب‌های دانشگاهی در فرهنگ مکتوب فعالیت‌هایی صورت گرفته است

ولی باید برای رسیدن به سرمنزل مورد نظر گام‌های محکم‌تر و بیشتری برداشته شود.

دکتر کامران باقری لنگرانی در ادامه تخصصی شدن فضای نمایشگاه‌های کتاب را هم گام بسیار مهم و تاثیرگذاری در میدان علم و فرهنگ کشور دانست. وی می‌گوید: موضوعی شدن نمایشگاه‌ها، پیگیری تخصصی‌تر مخاطبان و دسترسی آسان‌تر آنان به منابع مورد نظرشان را به همراه دارد.

دکتر لنگرانی که از نمایشگاه تجهیز کتاب‌های دانشگاهی سخن می‌گفت افزود: تا به امروز بحث ترجمه و تالیف را پشت سر گذاشتیم اما از این پس باید در اندیشه حضور در مرحله تصنیف باثیم و هر چند که طی کردن مراحل تکامل به طول می‌انجامد ولی باید بکوشیم تا در این راه به مقصد برسیم. نخستین نمایشگاه سالانه تخصصی کتاب دانشگاهی هفته گذشته به کار خود پایان داد.

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور اعلام کرد

نقش جدی سینما در ترویج کتابخوانی

منصور واعظی در حاشیه مراسم اهدای جایزه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور که شنبه گذشته در سینما فرهنگ برگزار شد، از اهمیت نقش سینما در ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در کشور سخن گفت.

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در این باره گفت: این امر بسیار مهمی است که سینما، فرهنگ مطالعه را غنا بخشد و موضوع کتابخوانی را در کشور تبدیل به عادت روزانه کند.

وی افزود: سینما با ساخت آثاری که مروج کتابخوانی باشد می‌تواند به فرهنگ مطالعه منزلت بخشد.

واعظی با بیان این که سینماگران ما تا کنون کمتر به این موضوع توجه کرده‌اند، تصریح کرد: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور از ساخت فیلم‌هایی که گرایش به کتابخوانی را در محتوای خود دارند یا در فضای فیلم از کتابخانه استفاده می‌کنند و یا با استفاده از شخصیت‌های کتابخوان مثبت، به ترویج کتابخوانی می‌پردازند، حمایت می‌کند.

وی در پایان گفت: پیام کتابخوانی می‌تواند به شکل غیرمستقیم و در زیر لایه‌های مفهومی اثر، مخاطب را با موضوع کتابخوانی درگیر کند.

شایان ذکر است جایزه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در سال جاری به فیلم 'موج سوم' اهدا شد.

دبیر سومین دوره اعلام کرد

شعر فجر، نشانه توحید کلمه

دبیر سومین دوره جشنواره بین‌المللی شعر فجر معتقد است دین و ملت از هم تفکیک‌پذیر نیستند و جشنواره‌ای مانند شعر فجر نیز باید با اهداف دینی و ملی برگزار شود.

علی معلم دامغانی می‌افزاید: برگزاری جشنواره‌هایی همچون جشنواره شعر فجر پس از گذشت سی سال از پیروزی انقلاب اسلامی راه خوبی برای تحقق عینی و ملموس توحید کلمه در زمان انقلاب اسلامی است. معلم ادامه داد: انقلاب اسلامی با کلمه توحید و توحید کلمه آغاز شد و ما امیدوارم فعالیت‌هایی مانند جشنواره شعر فجر در جهت تحقق عینی این موضوع گام بردارد.

وی افزود: هر چیزی آغازی دارد که به عنوان نقطه مبدا در نظر گرفته می‌شود. ما از هر جایی شروع می‌کنیم اصل بر این است که به مبدا برگردیم. انقلاب اسلامی نیز در برگزاری جشنواره شعر فجر باید به عنوان مبدا در نظر گرفته شود.

معلم درباره جنبه‌های دینی و ملی جشنواره شعر فجر نیز گفت: دین و ملت از هم تفکیک‌پذیر نیستند و جشنواره‌ای مانند شعر فجر باید با اهداف دینی و ملی برگزار شود. شاعر مجموعه 'رجعت سرخ ستاره' در پایان بیان کرد: تمامی جشنواره‌های ادبی در یک جهت می‌کوشند، اما جشنواره شعر فجر به جهت جایگاه و نام، مسئولیت بیشتری را بر عهده دارد.

یادداشت

دکتر محسن کفاشی*

نشر دانشگاهی در چشم انداز تازه

اولین نمایشگاه سالانه تخصصی کتاب دانشگاهی از تاریخ ۸۷/۱۷/۲۳ لغایت ۸۷/۱۷/۲۷ در محل مرکز آفرینش‌های فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان واقع در

خیابان حجاب با موفقیت برگزار شد که همراهی صمیمانه ناشران دانشگاهی، حمایت بی دریغ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و استقبال درخور توجه کتابخانه‌های دانشگاهی از ویژگی‌های این رخداد فرهنگی به شمار می‌رود.

دستاوردهای این نمایشگاه را فراتر از اهداف پیش‌بینی شده برای آن، می‌توان ارزیابی کرد از جمله: ۱- بیش از هر چیز سخنرانان افتتاحیه و مقامات دست‌اندرکار امور فرهنگی کشور از

ضرورت قانونمند کردن چاپ و نشر کتاب دانشگاهی سخن گفتند، تاجایی که رئیس محترم کمیسیون فرهنگی مجلس پیشنهاد تشکیل کارگروه مشترکی از انجمن فرهنگی ناشران کتاب دانشگاهی، کتابخانه ملی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منظور زمینه‌سازی و پیشنهاد

راهکاری مناسب در مجاری قانونی را مطرح کرد. وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

در خلال بازدید دو ساعته از نمایشگاه برآمدگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای دستیابی به این مهم تأکید کرد. مشاور رئیس جمهور و رئیس محترم کتابخانه ملی نیز به

نیاز جریان فرهنگی مکتوب کشور بر این مهم پافشاری کرد و معاون محترم فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ناشران دانشگاهی که دارای توانایی‌های بالفعل در این زمینه هستند پیشنهاد کرد با ارتباط و اخذ موافقت ناشران خارجی، موانع ترجمه آثار به زبان فارسی را برطرف کنند.

این اتفاقی بزرگ و زمینه‌ای برای وقوع یک رخداد بزرگ‌تر است که امیدوارم با رعایت تمام جوانب، نکته سنجی و اخذ تدابیر لازم باطمینان و متانت در اسرع وقت عملیاتی شود.

۲- دستاورد دوم، نفس برگزاری یک نمایشگاه تخصصی از سوی ناشران دست‌اندرکار کتب دانشگاهی بود. در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در سال ۸۷، ۳۱۴ ناشر دانشگاهی شرکت کردند و در اولین نمایشگاه تخصصی دانشگاهی

۲۳۸ ناشر حضور یافتند که رقم قابل توجهی است و جای تقدیر و تشکر دارد. مشارکت ناشران بزرگ حوزه دانشگاهی مانند سمت، دانشگاه تهران، سازمان جهاد دانشگاهی و مرکز نشر دانشگاهی نیز بر اعتبار این نمایشگاه افزود. در

این دوره ۱۷۰۰۰ عنوان کتاب نمایش داده شد و کتابخانه‌های دانشگاهی نزدیک به ده میلیارد ریال کتاب (به قیمت پشت جلد) خریدند البته یارانه‌های ناشران و معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شیوه الکترونیکی و از طریق کارتخوان‌های بانک صادرات پرداخت شد و به یاری خداوند متعال نمایشگاه، بدون

مشکل برگزار شد. البته حضور کتابخانه‌های دانشگاه‌ها به عنوان خریدار به میزان ۲۰ تا ۳۰ درصد ظرفیت خود انجام گرفت که باید در دوره‌های آتی نمایشگاه، این فیضیه مرتفع شود اما با توجه به جمیع جهات و در نظر گرفتن تمامی جوانب، دوره‌های بعدی در آبان ماه و به مناسبت هفته کتاب برگزار خواهد شد.

ادامه در صفحه ۸

در روزهای آینده

مطالبات ناشران خارجی از نمایشگاه ۲۱ پرداخت می‌شود

هشتمین جلسه شورای سیاستگذاری بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با حضور اعضای شورای سیاستگذاری و به ریاست دکتر محسن پرویز برگزار شد. در این جلسه ابتدا آیین نامه ثبت نام ناشران داخلی مورد بررسی قرار گرفت و پس از آن اعضا به بحث درباره پرداخت کامل مطالبات ناشران خارجی پرداختند.

دبیر این شورا با بیان مطلب بالا افزود: در این جلسه مقرر شد اصلاحات مورد نظر شورا در آیین نامه نمایشگاه اعمال شود و ملاک‌ها و زمان ثبت نام به اطلاع متقاضیان برسد.

محمد الهیاری افزود: همچنین مقرر شد از سوی مدیریت امور بین‌الملل نمایشگاه به نمایندگان ناشران خارجی در ایران اعلام شود که مطالبات آنها از نمایشگاه بیست و یکم ظرف روزهای آینده پرداخت می‌شود.

وی تصریح کرد: از دیگر مصوبات شورا این بود که دانشگاه‌های کشور، کتاب مورد نیاز خود را اعلام کنند تا مدیر بخش بین‌الملل نمایشگاه این فهرست را برای تامین این کتاب‌ها در اختیار نمایندگان ناشران خارجی قرار دهد.

وی در پایان گفت: در این جلسه مقرر شد کمیته ناشران داخلی با همکاری معاونت اجرایی، جلساتی را با انجمن‌های صنفی نشر در خصوص همکاری متقابل در برگزاری بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار کنند.

آغاز ثبت نام ناشران داخلی در نمایشگاه ۲۲

ناشران داخلی متقاضی حضور در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از سوم اسفند (امروز) می‌توانند نسبت به ثبت نام در این نمایشگاه اقدام کنند.

بر این اساس ناشران عمومی از طریق اتحادیه تعاونی ناشران ایران، ناشران کودک و نوجوان از طریق انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان، ناشران آموزشی و دانشگاهی به ترتیب می‌توانند از طریق انجمن ناشران کمک آموزشی و انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی اقدام به ثبت نام کنند.

همچنین ناشران شهرستانی نیز می‌توانند از طریق تعاونی ناشران استانی ثبت نام خود را انجام دهند. در عین حال موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران اعلام کرده است تمامی ناشران داخلی می‌توانند برای دریافت فرم‌های ثبت نام و اطلاعات بیشتر به نشانی اینترنتی www.tif.ir مراجعه کنند.

انتشار پانزدهمین جلد تفسیر آیت‌الله جوادی آملی

پانزدهمین جلد از تفسیر تسنیم اثر آیت‌الله عبداللّه جوادی آملی که به تفسیر آیات ۸۶ تا ۱۵۰ سوره آل عمران پرداخته است به زودی منتشر می‌شود.

در این کتاب علاوه بر تفسیر ترتیبی آیات قرآنی به صورت جداگانه، به بحث‌های روایی، فلسفی و عرفانی مناسب با مضمون آیات نیز پرداخته شده است. آیت‌الله جوادی آملی همچنین در بخشی که عنوان اشارات و لطایف دارد به ظرافت معارف قرآنی اشاره کرده است. جلد پانزدهم تفسیر تسنیم دربردارنده مباحث سرّ عدم هدایت ظالمان، معنای توبه، تقوا و مراتب آن، اتحاد و برادری، وجوب امر به معروف، معنای کظم غیظ و شهادت در راه خداست. به گزارش فارس مجموعه تفسیر تسنیم را مرکز نشر اسراء منتشر می‌کند.

انتشار کامل‌ترین دوره حکمت‌متعالیه

مدیر مؤسسه بوستان کتاب از رونمایی دوره چهار جلدی شرح منظومه آیت‌الله انصاری شیرازی خبر داد.

سید محمد کاظم شمس در ارتباط با چاپ این مجموعه چهار جلدی اظهار داشت: این کتاب برگرفته از سخنان و جلسات تدریس آیت‌الله انصاری شیرازی طی چهار سال است. وی اضافه کرد: برای چاپ این کتاب، سخنان این استاد برجسته حوزه علمیه قم ابتدا از روی نوار نگاشته شده و سپس بازنویسی، فصل‌بندی و دسته‌بندی شده است. وی افزود: این مجموعه در چهار جلد تدوین شده که یک جلد آن مربوط به منطق و سه جلد دیگر مربوط به شرح کامل حکمت‌متعالیه است و تاکنون در زمینه حکمت‌متعالیه چنین اثر فاخر، کامل و ارزشمندی را نداشته‌ایم.

آیت‌الله مقتدایی در مراسم پایانی کتاب سال حوزه تاکید کرد

ترویج فرهنگ پژوهش در حوزه‌های علمیه

برگزیده معرفی شدند.

آثار برتر معرفی شدند. کتاب 'سیرارای تربیتی در تمدن اسلامی' نوشته بهروز رفیعی در علوم اجتماعی، کتاب اسلام کی عقاید به زبان اردو نوشته سید اخلاق حسین در ترجمه و کتاب 'نظام اقتصاد علوی' نوشته احمد علی یوسفی و 'موسوعه علامه بلاغی' پدید آمده در مرکز احیای آثار اسلامی در تصحیح و تحقیق به عنوان آثار برتر دهمین همایش کتاب سال حوزه مورد تجلیل قرار گرفتند.

همچنین در بخش خاص این همایش از آیت‌الله رضا استادی به عنوان کتاب‌شناس برتر تجلیل شد. شایان ذکر است در حوزه کتابخانه‌های عمومی، کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی و در حوزه کتابخانه‌های تخصصی، کتابخانه آیت‌الله سیستانی مورد تشویق قرار گرفتند.

در حوزه علوم قرآنی نیز کتاب‌های 'مبانی تفسیر قرآن' اثر سیدرضا مودب و 'رابطه متقابل کتاب و سنت' نوشته علی نصیری برگزیده شدند.

در حوزه فلسفه و کلام نیز بررسی تطبیقی مهدویت اثر مهدی اکبرنژاد، کاوشی در ژرفای معرفت‌شناسی نوشته محمد حسین زاده و 'نوآوری‌های فلسفه اسلامی' نوشته یارعلی کرد فیروزجایی به عنوان آثار برگزیده مورد تجلیل قرار گرفتند.

کتاب 'امام علی (ع) و همگرایی اسلامی در عصر خلافت' نوشته علی اکبر احمدپور نیز به عنوان تنها اثر برگزیده در حوزه تاریخ و سیره شناخته شد. دو اثر 'جهانی شدن و اسلام سیاسی ایران' اثر غلامرضا بهروز لک و 'اسلام سیاسی در ایران' نوشته سید محمد علی حسینی زاده با موضوع دانش سیاسی

دهمین همایش کتاب سال حوزه هفته گذشته با معرفی برگزیدگان به کار خود پایان داد. در این مراسم آیت‌الله سبحانی از حوزه‌های علمیه به عنوان تنها مرجع عالم تشیع در مسائل دینی و اعتقادی یاد کرد و گفت: آثار و کتاب‌هایی که به نام حوزه‌های علمیه نوشته و منتشر می‌شود علاوه بر داشتن ارزش علمی و فکری باید با نظارت مراجع علمی حوزه تهیه شود. وی در عین حال مسئولیت حوزه در برخورد با شبهات علمی را مهم دانست و گفت: حوزه‌های علمیه باید علمای بزرگ تربیت کنند تا بتواند علاوه بر مبارزه با معاندان دین، پاسخگوی نسل جوان جامعه نیز باشند.

در ادامه مراسم مدیر حوزه علمیه قم هم ترویج فرهنگ پژوهش را مهم‌ترین هدف برگزاری کتاب سال حوزه دانست و گفت: این همایش هر سال با رشد کیفی و کمی بیشتر برگزار می‌شود و آثار ارائه شده در آن در حد استانداردهای علمی است.

آیت‌الله مقتدایی همچنین بر تعامل حوزه و دیگر دستگاه‌های اجرایی و تصمیم‌گیری کشور در زمینه پژوهش تأکید کرد و افزود: دستگاه‌های کلان نظام نباید از توان علمی و پژوهشی حوزه غافل شوند.

برگزیدگان دهمین دوره

در این همایش کتاب 'معیارهای بازشناسی احکام ثابت و متغیر' اثر حسنعلی اکبریان، 'مبانی مالکیت فکری' اثر محمود حکمت‌نیا و 'خسارت معنوی در حقوق اسلام' اثر سید ابوالقاسم نقیبه به عنوان سه اثر برگزیده در حوزه فقه، حقوق و اصول شناخته شدند. همچنین کتاب‌های 'هستی‌شناسی عرفانی' اثر علی فضلی، 'مواجهه عرفانی' اثر حسین روحانی نژاد و 'زهیاتی بر اخلاق و تربیت اسلامی' اثر فتح‌الله نجارزادگان در موضوع اخلاق و عرفان به عنوان آثار

اطلاعیه

قابل توجه ناشران ، کتاب فروشان ، صحافان ، چاپخانه ها ، لیتوگرافی ها ، مراکز پخش ، ناشران الکترونیک ، کاغذ فروشان ، گرافیست‌ها و تصویرگران سراسر کشور

مجموعه نشر

خانه کتاب در حال آماده‌سازی ویرایش جدید ((مرجع نشر ایران))

حاوی اطلاعات تمام صنوف مرتبط با نشر شامل ناشران ، کتاب فروشان ، صحافان ، چاپخانه‌ها ، لیتوگرافی ها ، مراکز پخش ، ناشران الکترونیک ، کاغذ فروشان ، گرافیست‌ها ، تصویرگران ، کتابفروشان الکترونیک و نمایندگان ناشران خارجی سراسر کشور می‌باشد. برای تکمیل اطلاعات و کمک موثر به زنجیره نشر کشور ، از تمام مراکز فوق درخواست می‌شود اطلاعات خود را از طریق نشانی‌های زیر ، تا پایان بهمن ماه به خانه کتاب ارسال فرمایند . مراکزی که مایل نیستند اطلاعات آنها در کتاب ((مرجع نشر)) درج شود ، درخواست خود را به صورت کتبی به خانه کتاب ارسال نمایند .

نشانی : تهران ، خیابان انقلاب ، نرسیده به چهارراه ولیعصر ، بین خیابان فلسطین و برادران مظفر ، شماره ۱۱۷۸ ، طبقه اول

واحد کتابداری و اطلاع رسانی : صندوق پستی ۳۱۳ - ۱۳۱۴۵

تلفن : ۶۶۴۱۴۹۵۰ ، داخلی‌های ۲۰۴ ، ۲۰۵ ، ۲۰۷ ؛ دورنگار ۶۶۴۱۵۳۶۰

پست الکترونیکی Information@Ketab.org.ir

قابل توجه ناشران محترم سراسر کشور

فراخوان ثبت نام بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

بدینوسیله از کلیه ناشران محترم سراسر کشور که خواهان حضور در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران هستند دعوت می‌نماید برای ثبت نام در این نمایشگاه بر اساس جدول و آدرس‌های ذیل اقدام نمایند. ناشران می‌توانند فرم‌های ثبت نام را از آدرس www.libf.ir دریافت نمایند.

جدول زمان بندی ثبت نام ناشران داخلی (تهران)

تاریخ ثبت نام	حروف	حوزه فعالیت
۲۵ اسفند ۸۷	آ - الف - ب	ناشران عمومی
۵ و ۷ اسفند ۸۷	پ - ث - ج - ح - خ - د - ذ	
۹ و ۱۰ اسفند ۸۷	ر - ز - ژ - س - ش - ص - ط - ظ	
۱۱ و ۱۲ اسفند ۸۷	ج - خ - ف - ق - ک - گ - ل	
۱۳ و ۱۴ اسفند ۸۷	م - ن - و - ه - ی	ناشران دانشگاهی
۱۴ و ۱۵ اسفند ۸۷		ناشران آموزشی و کمک آموزشی
۱۶ و ۱۷ اسفند ۸۷		ناشران کودکان و نوجوان

ترتیب الفبایی فوق با توجه به تاریخ مندرج در پروانه نشر کلیه ناشران اعم از دولتی و غیر دولتی ، مؤسسات ، شرکت‌ها و مراکز فرهنگی می‌باشد.

الف) ناشران عمومی :
تهران - خیابان انقلاب - خیابان استاد نجات‌آلهی - کوچه ابنوری - پلاک ۱ - واحد ۳
تلفن : ۸۸۸۰۷۱۹۳ - ۸۸۸۰۸۷۰۶ ، فاکس : ۸۸۹۶۱۰۰۰ ، آدرس : تهران ، خیابان ولیعصر ، ناشران ایران www.ir-ashena.com

ب) ناشران کودک و نوجوان :
تهران - خیابان کریم خان زند - خیابان باقلا - کوچه مورچه‌ر - پلاک ۱۲ - طبقه چهارم - واحد ۷
تلفن : ۸۸۹۱۸۸۳۶ - انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان

ج) ناشران آموزشی :
تهران - خیابان انقلاب - خیابان کارگر جنوبی - ساختمان ناشران - طبقه دوم و سوم
تلفن : ۶۶۹۵۵۱۰۰ ، فاکس : ۶۶۹۵۵۱۰۱ - انجمن ناشران کمک آموزشی

د) ناشران دانشگاهی :
تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر جنوبی - کوچه شهید بهدی زاده - شماره ۷ - واحد ۸
تلفن : ۶۶۹۷۸۰۸ - انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی - نشانی الکترونیکی : www.bup.ir

ه) ناشران شهرستانی :
ناشران شهرستانی می‌توانند مستقیماً به آدرس‌های فوق با شکل سندی حوزه نشر در استان خود (تعاقب ناشران استان) مراجعه یا فرم‌های تکمیل شده خود را با پست سفارشی به آدرس مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران ارسال دارند . ناشران شهرستانی باید حوزه ثبت‌نامی خود را در پست پکت ذکر نمایند.

روابط عمومی
مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران

حضور گسترده شکل های نشر در نمایشگاه ۲۲

به گفته مشاور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به تجربه سال های گذشته در همکاری با تشکل ها و انجمن های فرهنگی ناشران، به ویژه در نمایشگاه بیست و یکم، مقرر شد زمینه همکاری با این تشکل ها در برگزاری نمایشگاه سال بعد نیز فراهم شود.

حمید قبادی، گفت: بر اساس مصوبه شورای سیاست گذاری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، مقرر شد با توجه به نوع همکاری و مرور عملکرد تشکل های فرهنگی ناشران در دوره های قبل، زمینه همکاری با این تشکل ها در برگزاری نمایشگاه سال بعد نیز فراهم شود.

معاون اجرایی بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، افزود: بر این اساس، مکانیاتی با تشکل ها صورت گرفت که خوشبختانه اکثر آن ها برای همکاری اعلام آمادگی کردند، به جز یک مورد که اساساً به خاطر پاره ای از محدودیت ها، توانایی همکاری را نداشت. مشاور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به این که بر اساس مصوبه شورای

سیاست گذاری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، جلساتی را اخیراً با این تشکل ها برگزار کردیم، تصریح کرد: در این جلسات، با نمایندگان تشکل های فرهنگی حوزه های ناشران عمومی،

معرفی نامزدهای بخش رمان جایزه شهید غنی پور

مجید قیصری، اکبر صحرایی، علی الله سلیمی، اصغر استادحسن، شهریار عباسی و مجید پورولی کشتیری نامزدهای دریافت جوایز برتر هشتمین جایزه شهید غنی پور در بخش رمان دفاع مقدس هستند.

رمان های آنها هنوز می خندند نوشته اکبر صحرایی، گوساله سرگردان نوشته مجید قیصری، باران جنوب نوشته علی الله سلیمی، بُرخیز ای بخت خفته نوشته اصغر استاد حسن معمار، می خواهم یک نامه کوتاه بنویسم نوشته شهریار عباسی و ما از دو کوه آمده ایم، اینجا غریبیم نوشته مجید پورولی کشتیری نامزدهای دریافت جوایز برتر در این دوره هستند.

احمد بیگدلی، محمدرضا بایرامی و فرخنده حق شناس داوری آثار داستانی و رمان رسیده به هشتمین دوره از این جایزه را در دو بخش بزرگسال با موضوع آزاد و دفاع مقدس بر عهده داشته اند و علیرضا متولی، خسرو باباخانی و طاهره ابید نیز در بخش نوجوان آثار ارسالی را داوری کرده اند.

تقدیر از برترین های کتابداری

از برگزیدگان جشنواره برترین های کتابداری و اطلاع رسانی در کتابخانه ملی تقدیر شد.

در بخش پایان نامه کتابداری و اطلاع رسانی، پایان نامه های مهدی طاهری، مریم صابری و سیما شفیعی علویچه، به عنوان آثار برتر معرفی شدند.

این جشنواره همچنین در بخش نشریات کتابداری و اطلاع رسانی، از نشریه های پیک کتابداری دانشگاه الزهرا (س)، ماوک از دانشگاه علامه طباطبایی و دانش شناسی از قم به عنوان نشریات برتر تقدیر کرد. در بخش انجمن های علمی - دانشجویی کتابداری و اطلاع رسانی نیز انجمن دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی، انجمن پیام نور قم و انجمن شیراز، به عنوان برگزیدگان معرفی شدند. همچنین در بخش تجلیل از دانشجویان برتر کتابداری و اطلاع رسانی، در مقطع دکتری؛ علی رضا اسفندیاری مقدم، در مقطع کارشناسی ارشد؛ احسان محمدی، ابوذر رضانی و فائزه سادات طباطبایی و در مقطع کارشناسی؛ فاطمه شعبانی، حامد علی پور و شبنم رفوا تجلیل شدند. نخستین جشنواره برترین های سال کتابداری و اطلاع رسانی به همت اتحادیه انجمن های علمی - دانشجویی کتابداری و اطلاع رسانی (ادکا) برگزار شد.

دانشگاهی، کودک و نوجوان و همچنین ناشران کتاب های آموزشی مذاکرات مفصلی را انجام دادیم و مقرر شد جلسات هماهنگی حوزه اجرایی و کمیته ناشران داخلی به طور مستمر برگزار شود.

به گزارش اینا وی در بخش پایانی سخنان خود گفت: در پایان این جلسات مقرر شد مدیریت اجرایی حوزه ناشران عمومی بر عهده اتحادیه تعاونی ناشران ایران، مدیریت اجرایی حوزه ناشران دانشگاهی بر عهده انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی، مدیریت اجرایی حوزه ناشران آموزشی بر عهده انجمن فرهنگی ناشران آموزشی و همچنین مدیریت اجرایی ناشران کودک و نوجوان نیز بر عهده انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان گذاشته شود. به گفته قبادی، تقسیم کار نیز مانند سال گذشته خواهد بود و مدیریت حوزه داخلی بخش ها و طبعاً مسوولیت اجرایی کارها بر عهده انجمن های فرهنگی است.

فراخوان

خانه کتاب برگزار می کند :

تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

به مناسبت : (سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران)

محورهای همایش :

الف (مباحث نظری تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

- زمینه ها ، چارچوب ها و مفاهیم نظری تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- جریان شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- تطورات تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- جایگاه فلسفه ، کلام ، فقه و حدیث ، علوم سیاسی ، جامعه شناسی ، اقتصاد و ... در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- تاریخ نگاری انقلاب در پرتو رویکردها و روش های نوین تاریخ نگاری (تاریخ نگاری فرهنگی ، تاریخ نگاری اقتصادی ، روش های کمی و ...)
- ارزیابی دستاوردهای تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- آسیب شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

ب (نقد و بررسی آثار منتشره تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

- مورخان ایرانی داخل و خارج از کشور
- مورخان مسلمان (خاورمیانه عربی ، آسیا و آفریقا)
- مورخان اروپایی و آمریکایی
- آثار مربوط به انقلاب اسلامی در رسانه های داخلی و خارجی

ج (مراکز و مؤسسات تاریخ نگاری انقلاب اسلامی داخل و خارج از کشور

د (منبع شناسی انقلاب اسلامی

- اسناد ، کتب و پایان نامه ها
- آثار غیر مکتوب در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی (دیوار نوشته ها ، عکس ، اسلاید ، طرح ، فیلم ، آثار هنری و ...)

ه (تاریخ شفاهی در انقلاب اسلامی

- مراکز و مؤسسات تاریخ شفاهی داخل و خارج از کشور
- نقد و بررسی تاریخ نگاری شفاهی

- نقد و بررسی خاطرات :
- ۱. رجال انقلاب اسلامی
- ۲. رجال عصر پهلوی
- ۳. رجال سیاسی
- ۴. خاطرات مردمی

و (تاریخ نگاری انقلاب اسلامی و دفاع مقدس

ز (امام خمینی (ره) و تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

- پیش تاریخ امام خمینی (ره)
- جایگاه امام خمینی (ره) در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- بررسی مدخل (امام خمینی (ره)) و (انقلاب اسلامی) در دایره المعارف های فارسی و خارجی (امریکانا ، ایرانیکا ، بریتانیکا ، لاروس ، جودانیکا ، اسلامی لیدن)
- شخصیت امام خمینی (ره) در آثار محققان داخلی و خارجی
- تبیین تئوری ولایت فقیه در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

شرایط تهیه و تنظیم مقالات

- آثار رسیده پیش از این در جای دیگر منتشر نشده باشند .
- حجم مقاله حداکثر ۵۰۰۰ واژه و در محیط Microsoft Word
- با قلم میتر ۱۳ (B-Mitra) تایپ شده باشد.
- چکیده حداکثر در ۲۰۰ واژه و در صفحه جداگانه . کلید واژه ها
- ارسال CD مقاله همراه با متن مقاله الزامی است .
- مقالات به هر دو زبان فارسی و انگلیسی پذیرفته می شود .

تقویم همایش

- مهلت ارسال خلاصه مقالات تا ۲۰ اسفند ماه ۱۳۸۷
- مهلت ارسال اصل مقالات تا ۲۰ فروردین ماه ۱۳۸۸
- زمان برگزاری همایش : هفته اول اردیبهشت ماه ۱۳۸۸

نشانی دبیرخانه

تهران : خیابان انقلاب - خیابان فلسطین جنوبی - کوچه خواجه نصیر - پلاک ۱۰ - طبقه پنجم

تلفن : ۶۶۴۹۶۹۷۷

کتاب هفته در گفت و گو با کارشناسان حوزه نشر بررسی کرد

پژواک کتاب سال در بازار نشر

بیست و ششمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و شانزدهمین دوره جایزه جهانی به همراه جایزه ویژه سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، همزمان با دهه فجر امسال با حضور رئیس جمهور در تالار وحدت برگزار شد. جایزه کتاب سال امسال در سه حوزه شامل بخش های اصلی، جایزه جهانی و بخش ویژه انقلاب اسلامی برگزار شد که طی آن و در فرایند داوری ۱۸۹۲ عنوان کتاب مورد بررسی قرار گرفت. نظر به اهمیت جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی در فضای فکری و فرهنگی کشور، گزارش حاضر در پی بررسی تاثیرات این جایزه در بازار نشر و فروش کتاب است. به این منظور کتاب هفته به سراغ چند تن از شناخته شده ترین ناشران کشور رفته تا نظرات کارشناسی ایشان را در این باره منعکس کند.

به باور مدیر مسئول انتشارات بوستان کتاب قم، جایزه کتاب سال تاثیر غیر قابل انکار بر فروش کتاب دارد. محمد کاظم شمس در این باره می گوید: هدف همه تلاش ها و تکاپوگری ها در عرصه کتاب، آشنا کردن عموم مردم با عناوین آثار و رساندن کتاب به دست مردم و سرانجام بالا بردن و ارتقای سطح فکر، اندیشه و فرهنگ است که رسیدن به چنین اهدافی، غایت فعالیت های دست اندرکاران نشر و نویسندگان است. اما وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این بین چگونه می تواند به رونق بازار کتاب کمک کند؟

دستگاه متولی حوزه فرهنگ کشور با برپایی جایزه ای مانند جایزه کتاب سال می تواند آثار شاخص و ممتاز را معرفی کند. جایزه کتاب سال یکی از بهترین نمونه های سیاست های تشویقی است، چرا که نه تنها به این وسیله، کتاب در ابعاد فرهنگی اهمیت پیدا می کند بلکه فرایند فروش آن نیز تسهیل می شود.

محمد کاظم شمس در این باره می گوید: نگاه جشنواره نگاه ویژه ای است که استانداردهای بالای محتوایی را طلب می کند. اساسا تصور می کنم گام اول برای تشویق نویسندگان و ناشران برای تولید کتاب هایی با استانداردهای بالا، برگزاری جشنواره های گوناگون، به ویژه جایزه کتاب سال است. این جشنواره کیفیت محتوایی کتاب ها را ارتقا می دهد و آثار برتر را به مخاطبان کتاب معرفی می کند.

شمس معتقد است برگزاری جشنواره ای مانند جایزه کتاب سال از رسالت های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که به درستی انجام می پذیرد. او جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی را سلسله جنبان حرکتی می داند که مطابق آن بسیاری از موسسات فرهنگی و مجلات مختلف نیز در حوزه تخصصی خود، کتابی را به عنوان کتاب سال معرفی می کنند و آن را مورد تقدیر قرار می دهند: جایزه کتاب سال و تاثیرات اینچنینی آن بر فضای فرهنگی کشور سبب می شود تا بخشی از مشکلات توزیع کتاب مرتفع شود چرا که با برگزاری این جشنواره ها برخی آثار به وسیله رسانه ها معرفی می شوند و کسانی که از علاقه مندان آثار خاص هستند، از انتشار آن ها مطلع می شوند. به تعبیری دیگر با برگزاری چنین جشنواره هایی، بازار هدف مشخص می شود.

این ناشر پیشنهاد می دهد که علاوه بر این سیاست های موثر تشویقی بهتر است که آثار برگزیده در جایزه کتاب سال از سیاست های حمایتی بیشتری برخوردار شوند؛ به عنوان مثال می توان کتابخانه هایی

فرهنگی تمرکز کنند. مظاهری با اشاره به یکی از سخنان رهبر معظم انقلاب مبنی بر اینکه تا زمانی که در جامعه ای کتابخوانی عادی نشود، آن جامعه در هیچ زمینه ای رشد نخواهد کرد، تاکید می کند که همگی باید به سمتی برویم که کتابخوانی را به یک عادت در جامعه تبدیل کنیم. مظاهری نیا در عین حال از معاونت فرهنگی وزارت ارشاد می خواهد که در کنار همه تمهیدات و تدابیری که برای رشد عرصه کتاب در نظر گرفته، کار گروهی نیز تشکیل دهد که کتاب های مختلف را از حیث محتوایی ارزشگذاری کنند. وی معتقد است: هر چند جایزه کتاب سال خود می تواند به مثابه ابزاری برای بازشناسی آثار برتر باشد، اما بهتر است سازوکاری مختص این موضوع پیش بینی کرد. اگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به عنوان نهادی بی طرف، نوعی ارزشگذاری نسبت به هر کتاب صورت دهد، ابزاری ایجاد می شود که به وسیله آن می توان ناشرانی را که مدام کتاب های نازل تولید می کنند شناسایی کرد.

در این میان مصطفی علیان از مدیران انتشار پیام آزادی، مانند محمد کاظم شمس اعتقاد دارد که مهم ترین مشکل امروز صنعت نشر و بازار کتاب، معضل توزیع کتاب است و اطلاع رسانی هم در عرصه کتاب چندان پر حجم نیست. به گفته وی این دو عامل از مهم ترین عواملی هستند که در صورت بهبود آنها می توان به حل مشکل توزیع امید بست. در این بین جایزه کتاب سال می تواند نقش مثبتی در جهت معرفی کتاب داشته باشد. وی می افزاید: بایرگزاری این جشنواره اهل تحقیق و پژوهش از کتاب های برتر مطلع می شوند و برای خرید آن ها اقدام می کنند. علیان توضیح می دهد که اگر چه جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی بخشی از معضلات توزیع کتاب را برطرف می کند اما گاه مشاهده می شود که کتابی با فاصله سه سال پس از انتشار در تهران به یک استان محروم می رسد حال تصور کنید علاقه مندی که در یک استان دور افتاده زندگی می کند، باید چه مشقاتی را برای خریداری کتاب برگزیده و مورد علاقه خود تحمل کند. خوشبختانه پس از انقلاب اسلامی فضای فرهنگی کشور روح و جان تازه گرفته ای است، تعداد نویسندگان افزایش پیدا کرده و عناوین کتاب ها نیز گسترده تر شده است اما تغییر چندانی در تعداد مراکز پخش کتاب صورت نگرفته به این ترتیب، گویی مرحله توزیع کاری انحصاری است و در بسیاری موارد توزیع کنندگان انحصاری شرایط ناعادلانه ای را بر ناشران تحمیل می کنند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می تواند با دخالت هر چه بیشتر در عرصه پخش و برطرف کردن مشکل توزیع اثر بخشی جوایزی چون جایزه کتاب سال را افزایش دهد. وی درباره جنبه های تاثیر گذاری فرهنگی جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی می گوید: شاید مهم ترین کارکرد این جایزه، ایجاد شرایط رقابتی میان نویسندگان و ناشران باشد. به خاطر تاثیر گذاری عمیق این جایزه در بعد فرهنگی، نویسندگان تلاش بیشتری در نگارش آثار برتر از خود نشان می دهند. به دلیل برخی سیاست های حمایتی وزارت ارشاد در زمینه خرید کتاب های برگزیده و تجهیز کتابخانه ها به این کتاب ها، ناشران نیز تمایل دارند که آثار با کیفیتی تولید کنند که شانس برگزیده شدن در جشنواره کتاب سال جمهوری اسلامی را داشته باشد.

مدیر مسئول انتشارات علمی و فنی با تاکید بر ضرورت آسیب شناسی جایزه کتاب سال تاکید می کند که باید این روند به همین ترتیب ادامه پیدا کند. او در ادامه با گلایه از رسانه ها می گوید: گمان می کنم رسانه ها، حق مطلب را در مورد برندگان کتاب سال و ناشران کتاب های برگزیده ادا نمی کنند. رسانه ها باید اهداف کتاب سال، شیوه اجرایی آن و نتایجش را بهتر معرفی کنند تا همه دست اندرکاران نشر با ملاک های جشنواره مذکور آشنا شوند و این گونه همه به طرف استانداردهای نشر حرکت کنند. نباید جایزه کتاب سال تنها به مراسم اهدای جوایز ختم شود؛ بلکه رسانه ها باید بیشتر بر این واقعه مهم

را که با کتاب های برگزیده از حیث موضوع همخوانی دارند موظف کرد که چند نسخه از کتاب را خریداری کنند.

از دیگر سو مدیر مسئول انتشارات علمی و فنی اعتقاد دارد که برگزاری جایزه کتاب سال از دستاوردهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. جمشید مظاهری با ابراز خرسندی از برخورد سالم و ارج شناسانه در جایزه کتاب سال می گوید: خوشبختانه در دوره های اخیر جایزه کتاب سال، داوران بسیار شایسته ای برای قضاوت انتخاب می شوند و این به دلیل وجود ضابطه در دعوت داوران است.

رونق بازار کتاب

نادر قدیانی*

جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی که چندی پیش، بیست و شش ساله شد، بیش از آن که تاثیری مستقیم بر روند فروش کتاب داشته باشد، تاثیری غیرمستقیم دارد. انصافا نمی توان از این نکته چشم پوشی کرد که جایزه کتاب سال نه تنها برای نویسندگان کتاب های برگزیده امتیازات مادی و معنوی فراوانی به همراه می آورد و به آن ها برای ادامه مسیرشان انگیزه می دهد، بلکه بازار چاپ و نشر و فروش کتاب را نیز پررونق می کند.

ناشران هم از این که کتابی که چاپ کرده اند، برنده کتاب سال شود، بسیار خوشحال می شوند؛ چراکه بیش از هر چیز این جایزه برای آن واحد انتشاراتی اعتبار کسب می کند و سبب جلب اعتماد مردم، پژوهشگران و محققان نسبت به آن می شود.

اما باید به دنبال راهکارهایی بود تا تاثیر جایزه کتاب سال بر فضای فرهنگی کشور بیشتر شود. گمان می کنم در این راستا تلویزیون به عنوان رسانه ملی می تواند نقش اساسی داشته باشد. در واقع، مشکلی که امروزه وجود دارد در ارتباط با نفس جایزه کتاب سال نیست و همان طور که پیش از این اشاره شد، این جایزه یکی از انگیزه آورترین جوایز برای نویسندگان و از عوامل رونق بازار کتاب است، ولی به نظر می رسد رسانه ها در این ارتباط نقشی را که باید و شاید ایفا نمی کنند.

مدیر مسئول انتشارات قدیانی

دورانت
یوسف داودی

داوران بخش ادبیات کتاب سال از بیست و ششمین دوره می گویند

روزهای دشوار داوری

روند داوری ها در جایزه ملی کتاب سال جمهوری اسلامی چنان بود که منتقدان ادبی در نگاه نخست داوری فارغ از اعمال سلیقه شخصی را مهم ترین ویژگی آن دانستند. دستیابی به چنین موقعیتی به چند دلیل صورت گرفت؛ اول آن که داوران کتاب سال به گونه ای انتخاب شدند که طیف های مختلف علمی و ذوقی در میانشان وجود داشت. به عنوان نمونه برخی از داوران به مسائل فنی و ساختاری توجه بیشتری داشتند و برخی دیگر بن مایه و محتوای آثار را در اولویت قرار می دادند. از سوی دیگر، فرم های طراحی شده برای داوران چنان بود که تا حد ممکن ذوق و سلیقه شخصی در داوری راه نیابد و از این رو به جای آن که داوران به ارائه نظرات کلی و ذوقی بپردازند، نظرات خود را مطابق با شیوه نامه مدون و موارد مندرج در آن ارائه دادند. بدیهی است که در چنین شرایطی آثاری موفق به اخذ جایزه می شوند که اصلح هستند. در ادامه با چند تن از داوران کتاب سال جمهوری اسلامی گفت و گو کرده ایم تا نظرات آن ها را درباره روند داوری در دوره اخیر این جایزه ملی جویا شویم.

کامران پارسی نژاد از چهره هایی است که در سال های اخیر به عنوان داور در جایزه کتاب سال حضور داشته است. او با بیان این که داوری ها هر سال نسبت به سال گذشته از روندی روبه رشد برخوردار بوده است به تفاوت آثار ارسالی به دوره های مختلف کتاب سال اشاره می کند و می گوید: «با این همه برای آن که بتوانیم داوری ها را در سال های مختلف ارزیابی کنیم، باید ملاک های دقیقی داشته باشیم چرا که در هر دوره آثار مختلفی به دبیرخانه ارسال می شود و به همین دلیل نگاه و رقابت متفاوتی بین آثار صورت می گیرد.» وی با بیان این که داوران جایزه کتاب سال همواره تلاش داشته اند تا سطح قضاوت را در حد استاندارد حفظ کنند، می افزاید: «البته ما هیچ وقت خود را مجبور نکرده ایم تا بدون توجه به معیارهای ویژه جایزه کتاب سال، کتابی را برنده اعلام کنیم. یعنی همواره تلاش مایم بوده تا اثری که برنده جایزه کتاب سال می شود، شاخصه های لازم و کافی را برای این موفقیت بزرگ داشته باشد.»

پارسی نژاد در ادامه یکی از دلایل موفقیت داوران جایزه کتاب سال را بهره گیری از فرم های داوری بسیار دقیقی عنوان می کند که کار را برای داوران بسیار دقیق و ساده کرده بود: «این دوره نیز ما فرم هایی را برای داوری در اختیار داشتیم که البته تغییراتی که در آن انجام شده بود کار را بسیار دقیق می کرد. یعنی ما می توانستیم با بهره گیری از آن ها احقاق حق کنیم و آثار را براساس توانمندی هایشان مورد قضاوت قرار دهیم.» وی می افزاید: «این فرم ها چنان دقیق طراحی شده بودند که به بهترین حالت، خط و ربط علمی وارد کار شود؛ یعنی داوران براساس بارم ها و نمره هایی که می دادند، چنان عمل کردند که بهترین آثار به مراحل نهایی راه یابند و اثر ضعیف فرصت راه یافتن به مراحل نهایی را نداشته باشد.»

به گفته پارسی نژاد تغییر و تحولی که در فرم ها به وجود آمده حاصل مشورت هایی است که داوران سال قبل در جلسات متعددی کارشناسی داشته اند. وی با بیان این که امیدوار است این شیوه نامه ها با کمترین تغییرات در سال آینده نیز ملاک کار داوران باشد، می گوید: «این شیوه نامه ها فرصت اشتباه را از داوران می گیرد به همین دلیل بهتر است حتی المقدور تغییر نکنند.»

داور بخش ادبیات داستانی کتاب سال در مورد موفقیت یکی از نویسندگان در جایزه امسال برخلاف سال قبل که این بخش برنده ای نداشت، می گوید: «تلاش ما همواره این بوده تا آثاری موفق به دریافت جایزه کتاب سال شوند که شاخصه های لازم را از نظر محتوا و ساختار داشته باشند اما در سال گذشته اثری با این شاخصه ها وجود نداشت با این همه امسال اثری با این شاخصه ها داشتیم که موفق به دریافت جایزه شد.» وی ادامه داد: «البته اثر حاضر (قاعده بازی) رقابت چنان تنگاتنگی با آثار دیگر نداشت و

در حالی که یک سر و گردن بالاتر قرار داشت، موفق به اخذ جایزه شد همان طور که دو سال قبل کتاب «اندکی سایه» چنین بود.»

عبدالعلی دستغیب منتقد با سابقه ادبیات داستانی نیز یکی دیگر از داوران کتاب سال جمهوری اسلامی در سال اخیر بود. وی سه نکته مهم را از جمله مسائلی بر شمرده که سبب شد، داوری های جایزه کتاب سال در سال اخیر با بهترین شرایط صورت گیرد. دستغیب نیز همچون پارسی نژاد به شیوه نامه ها و فرم های دقیق داوری اشاره می کند و می گوید: «وجود این فرم ها سبب شد تا زیر ساخت و رو ساخت کار داوری به صورت همگن انجام شود.» وی جلسات داوری را یکی دیگر از مسائلی بر می شمرد که سبب شد تا کار به صورت دقیق تری پیگیری شود. به گفته دستغیب، در این جلسات داوران با ارائه نظرات خود و طرح آن ها در جمع، به نوعی آن ها را در معرض قضاوت جمع قرار می دادند. گاه این آرا با آرای داوری دیگری در تعارض قرار می گرفت و این نکته سبب می شد تا در یک جمع بندی، نظر مناسب تر مورد پذیرش قرار گیرد.» این منتقد و مترجم پیشکسوت در مورد سوئین نکته ای که سبب شده تا داوری های کتاب سال دوره اخیر بتواند به بهترین وضعیت انجام شود، می گوید: «حضور داورانی با سلیقه های مختلف، از دیگر ویژگی های جایزه کتاب سال دوره اخیر بود. وقتی داوران با آرا و از طیف های مختلف انتخاب شوند، اثری می تواند موفق باشد که از جمیع جهات دارای برتری باشد.» وی در این باره می افزاید: «اما وقتی داوران از یک طیف انتخاب شوند اثری موفق خواهد بود که تنها یکی از مسائل ادبی را رعایت کرده باشد.»

احسان عباسلو، یکی از داوران کتاب سال در بخش ادبیات داستانی در زبان های دیگر بود. وی نیز مانند دستغیب به تنوع فکری در بخش داوران حوزه خود اذعان می کند و می افزاید: «داورانی که در این حوزه فعالیت می کردند از چهره های مهم و بهترین های حوزه ادبیات به شمار می آیند. از سوی دیگر آن ها بدون هیچ ملاحظه ای آرای خود را اظهار کردند و به داوری پرداختند.» وی در پاسخ به این پرسش که به چه دلیل امسال کتابی در این حوزه شایسته دریافت جایزه معرفی نشده، می گوید: «ما قصد نداشتیم تا به هر بهانه ای به یک اثر جایزه اعطا شود، بلکه هدف ما آن بود که اثری موفق به دریافت جایزه شود که شایسته ترین باشد و از سویی، معیارها و شاخصه های دریافت جایزه ای در سطح کتاب سال را داشته باشد اما مجموع آرای داوران بر اثری تمرکز نیافت و به همین دلیل امسال کتابی در حوزه ما موفق به دریافت جایزه نشد.» وی تنوع آرای داوران را یکی از دلایل آزاد بودن آنها بر شمرده و می افزاید: «ما هیچ گونه محدودیتی برای انتخاب آثار نداشتیم اما از سوی دیگر اثر شاخصی نیز در این حوزه تولید نشده بود.»

به گفته عباسلو یکی از مشکلات حوزه ادبیات زبان های دیگر، آشنایی کمتر ناشران با این حوزه است. وی با بیان این که به همین سبب کیفیت ترجمه بسیاری از آثار از مسائل این حوزه است، می افزاید: «داوری هایی که در این حوزه صورت گرفت، بی غرض و با بهره گیری از شیوه نامه های داوری بود. داوران با آزادی کامل آرای خود را بیان کردند و اگر اثری نتوانست به موفقیت دست یابد از آن رو بود که هیچ داوری خود را ملزم به پذیرش آرای داوری دیگر نمی دید.»

یادداشت

راضیه تجار

رویکرد های کتاب سال

یک اثر ادبی را آن گاه می توان موفق خواند که در دو شاخصه فرم و محتوا قابل اعتنا باشد؛ به این ترتیب که اگر اثری از نظر محتوا دارای غنا و ارزش های لازم نباشد نمی توان آن را اثری موفق

ارزیابی کرد، همان گونه که اگر از نظر ساختاری قوام یافته و دقیق نباشد، در موفقیتش باید شک کرد. از همین رو ما آثاری را در جایزه کتاب سال مورد توجه قرار دادیم که این دو مولفه بنیادی ادبیات را مورد توجه قرار داده بودند.

داوران جایزه کتاب سال، همان طور که در چند سال اخیر همواره عزم خود را برای انتخاب بهتر این جایزه اعمال داشته اند، در سال اخیر نیز در تلاش بودند که در ملاک های خود همه عناصر داستانی و ادبی را لحاظ کنند چرا که در جایزه کتاب سال، برخلاف برخی از جوایز دیگر با مسئله ای ملی روبه روییم و نمی توانیم به سادگی این افتخار را به نویسندگانی اعطا کنیم. به عنوان نمونه اگر به محتوای آثار توجه نداشته باشیم، گاه ممکن است آثاری مبتذل و عامه پسند موفق به دریافت جایزه شوند و این در شأن جایزه ای در سطح کتاب سال نیست که چنین کتابی در آن جایزه بگیرد. از سوی دیگر، اگر به ساختار و فرم اثر نیز توجه نداشته باشیم، اثری موفق به کسب جایزه می شود که شایسته نیست؛ چرا که یک اثر کامل ادبی، باید در هر دو عرصه موفق عمل کند.

خوشبختانه در سال اخیر، کتاب «قاعده بازی» نوشته فیروز زنوزی جلالی موفق به کسب جایزه شد و این نشان از آن دارد که داوران کتاب سال، خواستار موفقیت یک کتاب هستند، اما گاه کتاب در خوری را نمی یابند که در حد و اندازه جایزه ای ملی، همچون کتاب سال باشد. این جایزه دو سال قبل نیز به رمان «اندکی سایه» تعلق گرفت. نویسندگانی که در آن دوران کسی او را نمی شناخت. همین جایزه سبب حضور موفق احمد بیگلری در عرصه ادبیات داستانی شد و داوران کتاب سال متخردند که چنین نقشی را داشته اند. با آن که داوران این جایزه در تلاش بوده اند که فارغ از نام ها، به بهترین کتاب جایزه بدهند، گاه خود نویسندگان نسبت به کارهای همدیگر بی اعتنا بوده اند که البته جای تاسف دارد. نویسندگان ما متأسفانه کار خود را جدی نمی گیرند و به یکدیگر چندان که باید اهمیت نمی دهند. نویسندگان از جایگاهی بالا و والا برخوردارند و فرصت آن را دارند که در عرصه اندیشه سازی و فرهنگ سازی نقش اول را ایفا کنند. از همین رو، آرای برخی نویسندگان که به فراوانی جایزه ها انتقاد دارند کمی سطحی نگرانه به نظر می رسد. در همین راستا، گاه برخی انتقاد می کنند که چرا به فلان کتاب جایزه دادید؛ در حالی که اگر به نویسندگانی جایزه عطا نشد، آن ها باید خواستار و پرسشگر باشند. به گمان من به عنوان یک نویسنده و داور جایزه کتاب سال، ما باید از تقویت جایزه که در نهایت تقویت ادبیات است حمایت کنیم.

توضیح و تصحیح

در پی گفت و گو با حسین مهدیان، مدیرعامل دفتر نشر فرهنگ اسلامی در شماره ۱۶۸ اصلاحیه ای به دفتر نشریه ارسال شد که عیناً در پی می آید:

سر دبیر محترم کتاب هفته

با احترام

در چاپ گفت و گو با اینجانب که در شماره ۱۶۸، ۱۲ بهمن ۸۷ نشر یافته اشتباهاتی مشاهده می شود. مهم ترین اشتباه تصحیح نام «شرکت انتشار» است که به غلط، شرکت نشر آمده است. سپاسگزار خواهم شد که این توضیح را در شماره آینده درج فرمایید.

اولین نمایشگاه تخصصی کتاب‌های دانشگاهی برگزار شد

۵۰ درصد تخفیف در نوروز کتاب‌های دانشگاهی

تبلیغات می‌داند اما می‌گوید: «بخش تبلیغ از رادیو و تلویزیون و انتشار آگهی تبلیغاتی در مطبوعات هزینه زیادی دارد و در توان ناشران دانشگاهی نیست بنابراین باید مذاکراتی برای تبلیغات رایگان چنین نمایشگاه‌هایی انجام شود تا شرکت در این نمایشگاه‌ها به سود ناشران باشد و مخاطبان هم به موقع از برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی باخبر شوند».

اغلب ناشران شرکت کننده، مکان برگزاری این نمایشگاه را از نظر دسترسی مناسب ارزیابی می‌کنند. نزدیکی این مکان به مرکز شهر، دسترسی دانشجویان و مسئولان کتابخانه‌های دانشگاه‌ها را به نمایشگاه آسان می‌کند در این میان البته برخی معتقدند در صورتی که از دوره آینده تبلیغات بهتری در خصوص این نمایشگاه صورت بگیرد، در محل فعلی از دحام ایجاد می‌شود و می‌تواند مشکل ساز باشد.

راهکارهایی برای فروش بیشتر

به گفته بسیاری از اهالی نشر اولین نمایشگاه محل کسب تجربه است و برگزار کنندگان و ناشران از رهگذر همین تجربه می‌توانند در سال آینده به دنبال راهکارهایی برای فروش بهتر باشند.

کلباسی در این باره می‌گوید: «این نمایشگاه بیش از هر چیز از نظر مخاطب شناسی و جهت یافتن بازار نشر کتاب‌های دانشگاهی اهمیت دارد. اگر چه به لحاظ اقتصادی صرفه چندانی برای ناشران ندارد چون با توجه به درصد بالای تخفیف و هزینه اجاره غرفه‌ها، سود زیادی عاید ناشران نمی‌شود. البته می‌توان امیدوار بود که در دوره بعد با تبلیغ و اطلاع رسانی صحیح و انتخاب زمان مناسب تر برای برگزاری نمایشگاه، وضعیت فروش نیز بهتر شود».

مدیر روابط عمومی مرکز نشر دانشگاهی هزینه اجاره غرفه‌ها را از دلایل سود کم شرکت در این نمایشگاه می‌داند و می‌گوید: «اگر مسئولان در این زمینه به ناشران کمک کنند تا هزینه کمتری برای اجاره غرفه بپردازند، مسلماً میزان فروش و سوددهی هم بیشتر می‌شود».

حسینی نیز درصد فروش را در مقایسه با اجاره بهای غرفه‌ها راضی کننده نمی‌داند اما همچنان بر این نکته پافشاری می‌کند که تبلیغات بهتر می‌تواند بر میزان فروش ناشران در چنین نمایشگاه‌های اثر گذار باشد. کرمانیان نیز معتقد است که نمی‌توان میزان فروش این نمایشگاه را با نمایشگاه بین المللی کتاب تهران مقایسه کرد اما می‌گوید: «اگر این نمایشگاه پابرجا بماند و دوره‌های بعدی آن برگزار شود و مسئولان کتابخانه‌های دانشگاه‌ها بدانند که می‌توانند در این نمایشگاه با تخفیف پنجاه درصدی خرید کنند، بودجه اختصاص داده شده برای خرید را در این نمایشگاه مصرف خواهند کرد. در نتیجه این مسئله هم به نفع خریداران و هم به نفع ناشران شرکت کننده در نمایشگاه سالانه تخصصی کتاب‌های دانشگاهی خواهد بود».

که بهتر بود زمان مناسب تری برای برگزاری نمایشگاه سالانه تخصصی کتاب‌های دانشگاهی در نظر گرفته شود.

کلباسی باین مطالب بالا می‌افزاید: «به نظر می‌رسد که روزهای پایانی سال و همچنین تعطیلات بین دو ترم تحصیلی، باعث شده مخاطبان نتوانند از برگزاری این نمایشگاه استفاده بهینه کنند. از طرف دیگر به نظر می‌رسد که در روزهای پایانی سال، بودجه کتابخانه‌های دانشگاهی برای خرید کتاب کافی نیست؛ اما به هر حال از این جهت که یک رویداد تخصصی در حوزه کتاب‌های دانشگاهی اتفاق افتاده است، باید برگزاری این نمایشگاه را به فال نیک گرفت».

او می‌گوید: «به نظر می‌رسد اگر این نمایشگاه در آبان ماه برگزار شود، نظم و سیاق بهتری پیدا می‌کند». مدیر روابط عمومی مرکز نشر دانشگاهی در این باره به کتاب هفته می‌گوید: «با کمک معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بن خرید کتاب تا سقف پنج میلیون تومان به کتابخانه‌های دانشگاهی اختصاص داده شده است و من مطمئنم اگر زمان نمایشگاه در آغاز سال تحصیلی بود استقبال از نمایشگاه بهتر هم می‌شد».

او می‌افزاید: «این قول داده شده است که دومین دوره این نمایشگاه سال آینده همزمان با هفته کتاب در آبان ماه برگزار شود».

حسینی نیز درباره این نمایشگاه می‌گوید: «به نظر می‌رسد اطلاع رسانی خوبی درباره این نمایشگاه صورت نگرفته است. از طرف دیگر با توجه به تعطیلات بین ترم دانشگاه‌ها، دانشجویان از برگزاری این نمایشگاه چنان‌که باید با خبر نیستند. در صورتی که اگر اکثر دانشگاه‌ها اطلاع داشتند خرید با تخفیف بالا در این نمایشگاه برایشان به صرفه تر بود».

او نیز راهکار استقبال بیشتر از این نمایشگاه را در

او در این باره می‌افزاید: «اگر زمان برگزاری این نمایشگاه مناسب باشد و تبلیغات خوبی هم برای آن صورت بگیرد، خصوصاً برای کتابخانه‌های دانشگاهی شهرستان‌ها، طرح بسیار خوبی است چون دانشجویان برای تهیه کتاب ناچارند سالی یکی دو بار به تهران بیایند. اما اگر کتابخانه‌های دانشگاهی در این نمایشگاه تجهیز شود، این بار از روی دوش دانشجویان شهرستانی برداشته می‌شود».

سید حسن حسینی مسئول واحد فروش انتشارات حیان، ناشر کتاب‌های پزشکی نیز که با هزار عنوان کتاب در این نمایشگاه حضور دارد، درباره نکات مثبت تخصصی شدن نمایشگاه‌های کتاب می‌گوید: «مهم‌ترین اثر تخصصی شدن نمایشگاه‌های کتاب این است که متخصصان رشته‌های دانشگاهی می‌توانند در یک محیط خلوت تر با فراغ‌بال بیشتری کتاب‌هایی را که ارائه می‌شود بررسی و انتخاب کنند. از طرف دیگر تخصصی شدن به ناشران و مسئولان برگزاری نمایشگاه‌ها نیز کمک می‌کند که بهتر به مشتریان سرویس دهی کنند».

طاهره کرمانیان کارمند شبکه تامین کتاب‌های علوم پزشکی انتشارات تیمورزاده نیز که با ۱۲۴۸ عنوان کتاب تخصصی در رشته‌های پزشکی، پرستاری، دندانپزشکی، مامایی و رشته‌های وابسته در این نمایشگاه شرکت کرده است، درباره مزایای تخصصی شدن نمایشگاه‌های کتاب می‌گوید: «تخصصی شدن نمایشگاه‌های کتاب این‌تمر را دارد که هرکس می‌تواند با توجه به رشته تخصصی خودش برای انتخاب کتاب به نمایشگاه بیاید چرا که اینجا از ازدحام نمایشگاه بین المللی کتاب خبری نیست».

ارزیابی زمان و مکان برگزاری نمایشگاه

آن گونه که از ارزیابی وضعیت دانشگاه‌ها در فاصله زمانی میان دو ترم تحصیلی برمی‌آید، به نظر می‌رسد

اولین نمایشگاه سالانه تخصصی کتاب‌های دانشگاهی ۲۳ تا ۲۷ بهمن ماه در مرکز آفرینش‌های هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در خیابان حجاب برگزار شد.

در این نمایشگاه که با حمایت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همکاری انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی برپا شد، صدها ناشر از سراسر کشور حضور داشتند. این نمایشگاه بیش از هر چیز به منظور تجهیز کتابخانه‌های دانشگاه‌های کشور برگزار شده بود.

سالن‌های طبقه زیرزمین و همکف مرکز آفرینش‌های هنری کانون پرورش فکری دوباره شکل نمایشگاه کتاب را به خود گرفته است تا پذیرای دانشجویان و مسئولان کتابخانه‌های دانشگاه‌ها باشد.

مراجعه کنندگان در فرصت میان دو نیمسال تحصیلی، لایه لای قفسه‌های غرفه‌ها به دنبال کتاب‌های مورد نظرشان می‌گردند و در کنار درهای ورودی می‌شود کسانی را دید که با انبوهی از کیسه‌های پلاستیکی پر از کتاب در انتظار دوستانشان ایستاده‌اند.

روی پلاکاردهایی که در مبادی ورودی دو طبقه نصب شده، نام ۱۳۲ ناشر کتاب‌های دانشگاهی و کمک آموزشی به چشم می‌خورد و کتاب‌های همه رشته‌های دانشگاهی را می‌شود در غرفه‌های آنها یافت.

در طول سال جاری این دومین باری است که یک نمایشگاه تخصصی در این سالن برگزار شده است و به نظر می‌رسد تخصصی شدن نمایشگاه‌های کتاب بتواند مخاطبان را در دسترسی آسان تر به کتاب‌های مورد نظری یاری کند.

علی اکبر کلباسی مدیر فروش شرکت بازرگانی کتاب گستر (توزیع کننده انحصاری کتاب‌های انتشارات علمی و فرهنگی) در غرفه انتشارات علمی و فرهنگی که با ۱۸۰ عنوان کتاب در حوزه ادبیات، فلسفه و علوم انسانی در این نمایشگاه شرکت کرده است، در پاسخ به این پرسش که تخصصی شدن نمایشگاه‌های کتاب چه تاثیری بر جذب مخاطب دارد می‌گوید: «نمایشگاه‌های تخصصی کتاب، هدفمند است و به نوعی جهت گیری در جامعه منتهی می‌شود. از طرف دیگر برگزاری این نوع نمایشگاه‌ها باعث می‌شود که ناشران مخاطبان خود را بشناسند و حرکت نشر را به سمتی پیش ببرند که مخاطبان بیشتری را جذب کند».

طاهریان مدیر روابط عمومی مرکز نشر دانشگاهی نیز در غرفه این انتشارات می‌گوید: «نمایشگاه‌های تخصصی برای یافتن کتاب‌های تخصصی نسبت به نمایشگاه بین المللی کتاب تهران مزیت‌هایی دارند، چون با توجه به تراکم و انبوهی جمعیت بازدید کنندگان نمایشگاه کتاب، پیدا کردن کتاب‌های تخصصی کمی دشوار است و نمایشگاه‌های تخصصی این امکان را با سهولت بیشتری برای مخاطبان فراهم می‌کند».

نشر دانشگاهی در چشم انداز تازه

ادامه از صفحه ۳

مهم‌ترین نکته، تقویم این رخداد نمایشگاهی در برنامه سالیانه دانشگاه‌های سراسر کشور و توجه وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات فناوری به این استاندارد بین المللی است که باید به ازای هر دانشجو ۱۰ جلد کتاب دانشگاهی در کتابخانه‌ها تامین شود. بد نیست اشاره کنیم که دانشگاه‌ها هر بار تنها حدود یک میلیون و پانصد هزار عنوان کتاب در کتابخانه خود دارد.

۳- دستاورد سوم، ضرورت تجهیز کتابخانه‌های عمومی در سراسر کشور به کتاب‌های دانشگاهی است. فارغ التحصیلان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و حتی دکتر، پس از اتمام مراحل تحصیل و حضور

به بخش کتاب همچنان ادامه دارد و بلکه حتی بیشتر هم شده است. در کشوری مانند سوئد، دولت تجهیز کتابخانه‌ها و کمک به بخش فرهنگ عمومی در مطالعه کتاب و افزایش سرانه کتابخوانی را وظیفه راهبردی خود می‌داند و به طور اعم در تمام بخش‌های مرتبط با کتاب به تجهیز کتابخانه‌ها می‌پردازد.

راهبرد جامع علمی دانشگاهی کشور، استقلال علمی و نهضت نرم افزاری است. اگر استقلال کشور را گرد دانش محوری بدانیم و اگر توسعه علمی کشور مد نظر باشد، توجه به مکتوبات علمی، کتاب‌های دانشگاهی و کیفیت مناسب آن به جای کمیت جزء لاینفک آن به شمار می‌رود و اعتلا و ارتقای آن نیازمند تصویب قوانین رسمی در کشور خواهد بود.

* رئیس نمایشگاه تخصصی کتاب دانشگاهی

در صحنه‌های اجتماعی و مشاغل گوناگون، به تدریج از علایق علمی و تحصیلی خود فاصله می‌گیرند، از سوی دیگر با توجه به حرکت شتابان علم، آموخته‌های گذشته دائماً در تحول و نوسازی است و امکان استفاده از کتابخانه‌های دانشگاهی هم برای آنان که دانشجویان یا عضو هیئت علمی نیستند عملاً وجود ندارد که برای این افراد، استفاده از کتاب‌های مربوط به رشته خود در کتابخانه‌های عمومی ضرورتی انکارناپذیر و جزئی از بنیان‌های نهضت نرم افزاری در کشور است و لذا به نظر می‌رسد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور نیاز جدی به بازنگری در آیین‌نامه‌های خود در این زمینه دارد.

۴- دستاورد چهارم، توجه به یارانه کتاب است. در بسیاری از کشورهای توسعه یافته هرگز یارانه به بخش سوخت، انرژی، نان، گندم و لبنیات وجود نداشته است و اگر هم داشته قطع شده است، اما یارانه

ناشران دانشگاهی خواستار شدند

عبور از ایستگاه افست

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، هفته گذشته در آیین گشایش نخستین نمایشگاه تخصصی کتاب‌های دانشگاهی، وجود کتاب‌های افست را یکی از مشکلات حوزه کتاب‌های دانشگاهی دانست و بر ضرورت انعقاد قرارداد نشر با ناشران خارجی تاکید کرد. وی در سخنان خود تحقق این هدف را در گرو تعامل دو انجمن ناشران دانشگاهی و ناشران بین‌المللی دانست. در روزهای برگزاری این جشنواره با برخی از اعضای این دو انجمن درباره موانع و ثمرات انعقاد قرارداد نشر کتاب‌های خارجی به گفت و گو نشستیم.

انعقاد قرارداد نشر با ناشران خارجی، مسئله‌ای است که ناشران داخلی به دلیل هزینه‌ها و موانع این کار، به سراغ آن نمی‌روند اما گروهی معتقدند که به هر حال باید از جایی شروع کرد.

جمشید فتاحی عضو انجمن ناشران بین‌المللی و نماینده رسمی انتشارات تیمه در ایران، درباره مشکلاتی که بر سر راه بستن قرارداد نشر با ناشران خارجی وجود دارد می‌گوید: «مسئله مهم این است که برخی قوانین دست و پاگیر مثل مقررات مالیاتی و گمرکی بر قیمت کتاب‌های دانشگاهی می‌افزاید بنابراین باید کاری کنیم که این هزینه‌ها کم شود تا قیمت تمام شده برای دانشجویان هم کاهش یابد. گمرک بابت واردات کتاب‌های علمی گران قیمت مالیات زیادی می‌گیرد و دولت باید راهکاری برای این مسئله پیدا کند.»

محمود آموزگار رئیس هیات مدیره انجمن ناشران بین‌المللی و مدیر نشر آمه نیز می‌گوید: «یکی از برنامه‌های انجمن ناشران بین‌المللی این است که بین ناشران داخلی و خارج از کشور ارتباط موثری برقرار کند. یکی از برنامه‌های ما این است که ناشران داخلی را تشویق کنیم که اگر می‌خواهند اثری را ترجمه یا تکثیر کنند، امتیاز آن را از ناشر خارجی خریداری کنند. اما مشکل ویژه‌ای در این راه وجود دارد؛ با توجه به اینکه ایران قانون حق مؤلف نپوسته، ناشران خارجی می‌دانند که نمی‌توانند ایران را به رعایت قوانین حق مؤلف ملزم کنند اما از طرف دیگر وقتی با پیشنهاد خرید حق مؤلف از سوی ناشران ایرانی روبه‌رو شوند، حتماً از این کار استقبال می‌کنند.»

سید عباس حسینی نیک، کارشناس ارشد حقوق و مدیر انتشارات مجد (ناشر کتاب‌های حقوقی) نیز معتقد است که در حال حاضر زمینه‌های پیوستن ایران به قانون حق مؤلف فراهم نیست اما می‌توان راهکاری را در این زمینه پیشنهاد کرد.

او با اشاره به پایان نامه کارشناسی ارشد خود درباره همین موضوع، راه از میان برداشتن این مانع را تشکیل کمیسیونی متشکل از معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، انجمن ناشران بین‌المللی و کتابخانه ملی برای حمایت از حق نشر خارجی در داخل ایران می‌داند و می‌گوید: «به نظر من اصلاح یا الحاق یک تبصره به قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان، مشکلات انعقاد قرارداد با ناشران خارجی را تا حدودی حل می‌کند. در این صورت اگر ناشری قصد داشته باشد کتاب یک ناشر خارجی را در ایران چاپ کند، باید اجازه این کار را از ناشران ایرانی بگیرد که مجوز دارند و دارای نمایندگی رسمی از ناشران خارجی هستند.»

او پیشنهاد می‌کند که با حضور کارشناسان حقوقی، اداره‌ای در معاونت فرهنگی تشکیل شود تا خارج از این تبصره به هیچ ناشری اجازه انتشار یا ترجمه آثار ناشران خارجی داده نشود؛ با این روش از

ایرانیانی هم که برای اخذ نمایندگی از ناشران خارجی سرمایه‌گذاری کرده‌اند حمایت میشود.»

ماجرای کتاب‌های افست!

آن گونه که معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراسم افتتاحیه نمایشگاه تخصصی کتاب‌های دانشگاهی عنوان کرد، وجود کتاب‌های افست یکی از مشکلات حوزه کتب دانشگاهی است. حال این سوال پیش می‌آید که با توجه به قیمت بالای کتاب‌های اورجینال خارجی، آیا می‌توان کتاب‌های افست را به کلی از بدنه نشر کتاب‌های دانشگاهی خارج کرد؟

فتاحی در پاسخ به این پرسش می‌گوید: اگر اهرم‌های قانونی برای جلوگیری از انتشار کتاب‌های خارجی بدون مجوز به کار گرفته شود، می‌توان جلوی افست کردن کتاب‌های خارجی را گرفت. در نمایشگاه‌هایی که نمایندگان ناشران خارجی کتاب‌های اورجینال را به قیمت واقعی می‌فروشند، پاره‌ها دیده‌ایم که لوح فشرده این کتاب‌ها یا افست آنها با نازل‌ترین قیمت فروخته می‌شود و مخاطبانی که از مشکلات کتاب‌های افست باخبر نیستند، به خاطر قیمت پایین، این کتاب‌ها را خریداری می‌کنند به همین دلیل در حال حاضر تنها باید به اهرم‌های قانونی متوسل شد.

آموزگار نیز می‌گوید: «در حال حاضر به یکباره نمی‌توان کتاب‌های افست را حذف کرد. اما اقداماتی که وزارت ارشاد از آنها حمایت می‌کند، زمینه‌های خرید حق نشر از ناشران خارجی را فراهم می‌کند و می‌توانیم به تدریج به سمت تعامل با ناشران خارجی پیش برویم.»

اما زارع معتقد است که وجود کتاب‌های افست در بدنه نشر کشور یک نیاز است. او می‌گوید: اگر این نوع کتاب‌ها در حال حاضر در کشور منتشر می‌شود، به خاطر نیاز مخاطبان است که اگر این نیاز به ترتیب دیگری از نظر اخلاقی و حقوقی تأمین شود، می‌توان امیدوار بود که کتاب‌های افست به تدریج از نشر دانشگاهی کشور حذف شود.»

او بهترین کار را الگوسازی در خرید حق نشر می‌داند و می‌گوید: اگر از ناشرانی که می‌خواهند حق نشر را خریداری کنند حمایت شود تا به نتیجه برسند، دیگر ناشران هم به آنها تاسی خواهند کرد. البته شروع این کار، حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاونت فرهنگی این وزارتخانه‌رامی‌طلبید.

ثمرات پایان افست

به نظر می‌رسد که انعقاد قرارداد با ناشران خارجی و پایان افست، رونق نشر کتاب‌های دانشگاهی را به دنبال داشته باشد.

فتاحی در این باره معتقد است: «بستن قرارداد با ناشران خارجی این ثمره را دارد که فایل‌های اصلی یک کتاب را راحت‌تر به ایران ارسال می‌کنند. البته مشکلات ما در این راه زیاد است و باید قدم به قدم برای حل آنها پیش رفت.»

آموزگار نیز معتقد است که رعایت حقوق ناشران خارجی امتیازاتی دارد که از جمله آنها می‌توان به کیفیت تصاویر در کتاب‌های علمی و دانشگاهی اشاره کرد. او در این باره می‌گوید: «بستن قرارداد با ناشران خارجی این نتیجه را دارد که ناشران ایرانی بتوانند این کتاب‌ها را با تصاویر اصلی در ایران چاپ کنند.»

او ادامه می‌دهد: «پایان افست مسلمان‌روی قیمت کتاب‌ها اثر می‌گذارد. اما انجمن ناشران بین‌المللی در اینجا می‌تواند وارد کار شود و با امضای توافق‌نامه‌هایی با ناشران خارجی طرف قرارداد از گران شدن حق امتیاز جلوگیری کند و تا جایی که ممکن است قیمت چاپ کتاب‌های خارجی را در ایران پایین بیاورد.»

حسینی نیک نیز می‌گوید: «با حذف افست، نظم انتشاراتی به وجود می‌آید و کتاب‌های ناشران خارجی با نظم و قیمت مشخص منتشر می‌شود.» او البته از مسئله دیگری هم یاد می‌کند: «ناشران بزرگ بین‌المللی حق نشر کتاب‌های خود را یکسان به کشورهای نمی‌فروشند مثلاً یک کتاب ۱۴۰ دلاری در کشورهایی مثل هند، چین و عراق، به قیمت ۱۵ دلار فروخته می‌شود. اگر کتاب‌های اصلی با طرفین طرفین در کشور ما هم منتشر شود، طبیعتاً از همین روال پیروی می‌کند. به عقیده من تخمین‌های بالا از قیمت حق نشر غلط است.»

زارع نیز در پاسخ به این سوال که حذف افست چه ثمراتی به دنبال خواهد داشت می‌گوید: «رونق نشر به مفهوم کلی تابعی از بازار است و با توجه به این که تعداد دانشجویان کشور خصوصاً در بخش تحصیلات تکمیلی روند رو به رشدی دارد، به نظر می‌رسد که بازار به این کار نیاز دارد و اگر این اتفاق بیفتد رونق نشر دانشگاهی را هم به دنبال خواهد داشت.»

همکاری دو اتحادیه برای حل مشکل افست

دکتر پرویز در پی اظهارات خود مبنی بر انعقاد قرارداد نشر با ناشران خارجی بر تعامل میان دو تشکل ناشران بین‌المللی و ناشران دانشگاهی نیز تاکید کرد. حال باید دید که این تعاملات به چه شکلی صورت می‌گیرد.

فتاحی در این باره می‌گوید: «ناشران دانشگاهی وقتی بدانند که نمی‌توانند هر کتابی را بدون مجوز افست کنند و بفروشند، ناخودآگاه به سراغ خریدن حق نشر آن می‌روند. انجمن ناشران بین‌المللی هم در کمک به آنها برای برقراری ارتباط با ناشران خارجی مضایقه نخواهد کرد.»

آموزگار نیز به عنوان رئیس هیات مدیره انجمن ناشران بین‌المللی می‌گوید: «ما به عنوان اعضای انجمن ناشران بین‌المللی این آمادگی را داریم که در ایجاد رابطه میان ناشران داخلی دانشگاهی با ناشران بین‌المللی مساعدت کنیم و امتیاز نشر در داخل کشور را با کمترین هزینه فراهم کنیم.»

او البته می‌گوید: «باید این باور را در ناشران داخلی ایجاد کنیم که رعایت حق نشر در نهایت به سود خود آنهاست و در درازمدت به نفع نشر کشور نیز خواهد بود.»

او نیز مانند فتاحی معتقد است که انجمن ناشران بین‌المللی می‌تواند در به حداقل رساندن حق نشر کتاب‌های دانشگاهی در ایران موثر واقع شود تا این اتفاق با پایین‌ترین قیمت ممکن محقق شود.

حسینی نیک نیز می‌گوید: «تعامل این دو اتحادیه در راه اخذ نمایندگی و مجوز نشر کتاب‌های خارجی بسیار موثر است و ان شاء الله این تعامل بعد از نمایشگاه کتاب برقرار می‌شود تا با حسن نظری که رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی به این امر دارد، زودتر به نتیجه برسیم.»

در این میان زارع نیز می‌گوید: «تعاملات این دو انجمن در حال حاضر شروع و مذاکرات اولیه آن هم انجام شده است. از برنامه‌های ما در نمایشگاه کتاب سال آینده این است که این تعاملات در موارد محدودی به امضای قرارداد با ناشران خارجی منتهی شود بنابراین بهتر است به جای انعقاد قراردادهای کلی با ناشران بزرگ، که کار را سخت می‌کند- این کار را در موارد محدود شروع کنیم تا بتوانیم ضمانت‌های اجرایی این قراردادها را از سوی طرفین داخلی و خارجی به وجود بیاوریم.»

سایر محمدی

«نگهبان غار» مجموعه‌ای از قصه حیوانات در قرآن کریم است که به قلم نویسنده مصری احمد بهجت بازآفرینی شده و دکتر مجتبی رحماندوست آن را به فارسی برگردانده است. در ترجمه این کتاب که از سوی انتشارات سوره مهر روانه بازار شده خانم کیانی پور (همسر رحماندوست) نیز به عنوان دستیار در ترجمه این مجموعه همکاری داشته است. دکتر مجتبی رحماندوست متولد ۱۳۳۳ در همدان دکترای ادبیات عرب دارد. او مشاور رئیس جمهور کشورمان در امور ایثارگران، دبیر کل جمعیت دفاع از ملت فلسطین و مدرس دانشگاه است. رحماندوست هم در حوزه ادبیات بزرگسال و هم در حوزه ادبیات کودک و نوجوان آثار متعددی در کارنامه دارد. سفر غریب، مسافر، یک جفت و نیم، میل لیلی، مفتاح التفاسیر و تفسیر به رای، عناوین برخی از آثار داستانی و تحقیقی او را تشکیل می‌دهند. مجتبی رحماندوست هم اکنون یک مجموعه داستان برای چاپ تدارک دیده که بخشی از داستان‌های آن مربوط به ادبیات دفاع مقدس و بخش دیگر به مسائل اجتماعی اختصاص دارد.

دکتر مجتبی رحماندوست از تازه‌ترین آثار خود گفت

سفر در قطار داستان

آقای رحماندوست! شما علاوه بر کتاب «نگهبان غار» یک کتاب دیگر هم در آستانه انتشار دارید که «مفقود سوم» نام دارد. آیا داستان‌های این مجموعه در ارتباط با دفاع مقدس است؟

کتابی که با عنوان «مفقود سوم» از سوی انتشارات نکا وابسته به موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران در روزهای آینده منتشر می‌شود، حجمی حدود ۲۸۰ صفحه دارد که چند داستان آن مربوط به دفاع مقدس و چند داستانش مضامین اجتماعی و دارای سه داستان دیگر مربوط به سایر ملل است. مسائل و موضوعات این سه داستان در کشورهای دیگر می‌گذرد، البته این داستان‌ها هیچ کدام ترجمه آثار نویسندگان دیگر نیست، بلکه تجربه حضورم در چند کشور است که در قالب داستان عرضه شده است.

من وقتی به کشوری سفر می‌کنم و موضوعی نظرم را جلب می‌کند که قابلیت داستانی دارد و امکان انتشار آن در ایران فراهم است، حتماً آن را می‌نویسم و چاپ می‌کنم.

ویژگی این داستان‌ها در مقایسه با داستان‌هایی که موضوع آنها به مسائل داخل کشور اختصاص دارد، چیست؟ یعنی موضوع و مضمون این داستان‌ها سیاسی - اجتماعی است یا...

در مورد این داستان‌ها باید گفت که مربوط به مسائل سایر ملل است اما سه داستان رادر «مفقود سوم» آورده‌ام و چند داستان دیگر هم آماده کرده‌ام که به موضوع مقاومت و سیاست و... مواردی از این دست نمی‌پردازد. به طور طبیعی شما به عنوان نویسنده وقتی به یک شهرستان یا به یک کشور دیگر سفر می‌کنید، اگر با یک سوژه خوب و جذاب داستانی مواجه شوید، نباید چندان مهم باشد که این سوژه متعلق به شهر شماست یا نه. سوژه داستانی مربوط به هر شهر یا کشوری باشد، دستمایه خوبی برای نوشتن خواهد بود. در جریان سفر اگر با پدیده‌ای یا موضوع جذابی روبه‌رو شدید باید احساس کنید که قابلیت و استعداد تبدیل شدن به یک داستان خوب را دارد و اگر مردم کشور ما این سوژه‌ها با زبانی داستانی و با جاذبه‌های انسانی آنها آشنا شوند، حرف تازه‌ای خواهند شنید. معمولاً ما که در عرصه قصه و داستان حضور داریم، به سوژه‌ها از این زاویه نگاه می‌کنیم که اگر سوژه‌ای با زبان داستان و ادبیات غنی نوشته شود، برای مردم جاذبه و حرف تازه‌ای دارد یا ندارد. این چند داستان که در «مفقود سوم» چاپ می‌شود از این منظر قابل ارزیابی است.

«نگهبان غار» مجموعه ۱۶ داستان برگرفته از قصه‌های حیوانات در قرآن است که از سوی انتشارات سوره مهر منتشر شده است. سابقه این گونه برداشت‌ها از قرآن به چه زمانی برمی‌گردد؟

مجموعه داستان «نگهبان غار» ترجمه‌ای از کتاب «قصص الحیوان فی القرآن» نوشته احمد بهجت است که نویسنده‌ای اهل مصر است. این نویسنده ۱۶ قصه از قرآن را که مربوط به حیوانات بوده، بازنویسی یا بازآفرینی کرده است. دلیل این که این داستان‌ها را بازآفرینی نامیدم این است که این داستان‌ها ریشه قرآنی دارند اما گاهی عنصر خیال در پرورش این داستان‌ها نقش پررنگی دارند در نتیجه نویسنده به میزان فراوانی عنصر خیال را در شکل‌گیری داستان‌ها دخالت داده و نتیجه کارش کاملاً با ساختارهای شناخته

تحقیق و مستندات تاریخی مطرح نکردم، این برداشت و نظر شخصی من است.

در این میان «تفسیر طبری» هم جایگاه مهمی دارد. درست است؟

طبعاً به دلیل عمر زیادی که این کتاب دارد، می‌توان چنین حدس و گمانی داشت ولی اگر کسی بخواهد مستند و کارشناسانه نظر بدهد، باید درباره این موضوع تحقیق و مطالعه اختصاصی داشته باشد اما من نمی‌توانم این ادعا را داشته باشم.

کتاب «نگهبان غار» چند حسن دیگر هم دارد؛ یکی این که به رغم دخالت زیاد عنصر خیال در ساخت و پرداخت داستان، قاطعانه می‌توان گفت که نویسنده، داستان‌های حیوانات در قرآن را تحریف نکرده و آن را به داستان‌های صرافت‌بخیزی تبدیل نکرده است یعنی در واقع عنصر خیال را به قرآن و... نسبت نداده است چون بخش‌هایی از قصه را که به صورت مستند در قرآن وجود دارد، کامل آورده و آن بخش‌هایی از زندگی حیوانات را که تحریف قرآن محسوب نمی‌شد، با عنصر خیال درآمیخته و کامل کرده است. نویسنده در این داستان‌ها در عالم خیال سفرهای زیادی داشته و مثلاً سوابقی را برای نهنگ حضرت یونس (ع) ساخته و پرداخته است. ماجرای محاکمه یک کلاغ را در داستان‌های هابیل و قابیل در تخیل خود آفریده یا جزئیات زیادی را برای گرگ متهم به خوردن یوسف، یا هدهد سلیمان و مورچه و موریانه و قیل ساخته و پرداخته است. در نگاه اول شاید به این اعتبار که راه دادن عنصر خیال در داستان‌های قرآنی قابل قبول نیستند، این کار نویسنده اقدام درستی به نظر نیاید، اما با دقت بیشتر

است. دومین نکته این است که کتاب داستان در مورد قرآن بسیار منتشر شده است اما به تعبیر امروزی و به مفهوم واقعی کلمه آن داستان‌ها، داستان نیستند و بیشتر حکایت یا قصه‌اند یا به گونه‌ای داستانه‌اند. ولی داستان‌های این مجموعه به مفهوم امروزی داستان هستند.

پیشینه این نوع نوشتاری به چه زمانی برمی‌گردد؟ من البته تاریخ دقیقی از این موضوع در دست ندارم چون به عنوان یک موضوع تحقیقی در این زمینه کار نکرده‌ام. هنگامی که از کتابخانه تخصصی قرآن بازدید می‌کردم یکی - دو قفسه در حدود صد - صد و پنجاه عنوان کتاب دیدم که همه آن‌ها برگرفته از قصه‌های قرآن است. این نشان می‌دهد که قصص قرآن موضوعی نیست که به تازگی به آن پرداخته شده باشد. از گذشته‌های دور و به تعبیری به سابقه عمر نزول قرآن بر پیامبر اکرم (ص) از قصه‌های قرآن الهام گرفته شده و بر مبنای آنها داستان نوشته شده است یا به بازآفرینی قصه‌های قرآنی پرداخته‌اند. هر مفسری خواسته تفسیر قرآن بنویسد، وقتی به قصه‌های قرآن رسیده ناگزیر شده قصه‌های قرآن را هم بگوید. حتی از ائمه معصومین (ع) درباره قصه‌های قرآن و قصه حیوانات در قرآن، مومنین و طرفداران اسلام توضیح و تفسیر خواستند، ائمه (ع) هم وقتی خواستند توضیح بدهند، طبعاً این داستان‌ها را شرح دادند. بنابراین برداشت من این است که سابقه داستان‌سرایی بر اساس قصه‌های قرآنی از جمله قصه حیوانات در قرآن به طول عمر خود قرآن برمی‌گردد. البته من این نظر را بر اساس

شده داستان‌نویسی مدرن مطابقت دارد. این شانزده داستان، داستان‌هایی است که شانزده حیوان در آن نقش تعیین‌کننده و حضوری مستمر دارند. یعنی ممکن است در قرآن نام حیوانات دیگری هم برده شده باشد که حضوری داستانی در قرآن ندارند، در نتیجه نویسنده به این دسته از حیوانات نمی‌پردازد. مثلاً در سوره بقره از پشه‌ای مثال زده می‌شود، اما داستانی در مورد پشه در قرآن نیامده است. اما سگ اصحاب کهف در قرآن داستان دارد. آن نهنگی که حضرت یونس (ع) را در شکم خود جای داد، داستان دارد. شانزده داستانی که احمد بهجت انتخاب کرده، داستان‌هایی هستند که هر یک در قرآن بر اساس قصه مربوط به یکی از حیوانات شکل گرفته‌اند. در چند بخش از قرآن اسم این حیوانات برده شده و بخش‌هایی از زندگی آن‌ها نشان داده می‌شود. مثل هدهد سلیمان یا گاو بنی اسرائیل یا مثل آن عنکبوتی که بر ورودی غار حراء تار تنیده بود یا مثل آن کلاغی که به هابیل یاد داد چگونه باید یک مرده را دفن کند.

نویسنده «نگهبان غار» احمد بهجت مصری بسیار هنرمندانه زندگی و ماجرای تمام این حیوانات را از زوایه دید خود این حیوانات روایت کرده است. یعنی دوربین رادر چشم هر یک از این حیوانات کاشته و از زبان آن حیوان آنچه بر او رفته را نشان داده است. به عبارتی همان حیوان را راوی قرار داده است.

چه شد این کتاب را برای ترجمه انتخاب کردید؟ علت ترجمه این کتاب ویژگی‌های خاص آن بود. یکی از ویژگی‌های داستان‌های این مجموعه، انتخاب زاویه دید یعنی زبان سخنگویی از چشم و دید حیوانات

گفته شعر آن است که در ازای سرودن هر بیت یک تار موی شاعر را سفید کند. شاید در مورد رمان هم بتوان گفت در ازای هر صفحه رمان یک تار موی نویسنده سفید می شود. به همین علت نوشتن یک رمان فرصتی بین سه تا پنج سال می خواهد. خیلی سخت است که یک نویسنده بتواند در طول یک سال یک رمان بنویسد. رمان نو در کشورهای اروپایی مثل فرانسه زمانی شکل گرفت که نویسندگان از نبود سوژه رنج می بردند. رمان نو در واقع سوژه محور نیست و مخاطب هم از آن خسته شده است. در ایران، ما در طول این سه دهه حوادث بزرگی را پشت سر گذاشتیم؛ انقلاب، دفاع مقدس و... اما باز هم شاهکاری در عرصه رمان نویسی خلق نکردیم. گره کار در کجاست؟

شما بیماری رمان را از دید غربی و در عرصه رمان نو مطرح می کنید و می گوید رمان نو سوژه محور نیست. بعد می گوید ما که در داخل کشور حوادث بزرگ و سوژه های مهمی داریم و چرا رمان شاخص و بزرگ نداریم.

این بیماری از زاویه دید مردم مانود که بگوییم حالا که در جامعه ما سوژه هست چرا نویسندگان رمان جهانی تولید نکرده اند. اروپایی ها مشکل سوژه دارند. ما که مشکل سوژه نداریم. ما در عوض مشکلات دیگری داریم که اجازه ن داده رمان فارسی در سطح جهانی نوشته شود. چند مورد از این مشکلات را در پاسخ به سوال قبل مطرح کردم. بنابراین اگر قرار باشد رمان شاخصی خلق شود باید سوژه های بکر و عمیق داشته باشیم، فراغ بال نویسنده فراهم باشد. اگر تجربه اندوخته شده در عرصه رمان معاصر جهان نزدیک نویسنده ایرانی وجود داشته باشد، آن وقت می توان اعتراض کرد که چرا رمان جهانی نداریم. نویسندگان ما مشکل سوژه آن گونه که غربی ها دارند، ندارند، اما از سوی دیگر موانعی داریم که اجازه نمی دهد آثار درخشانی خلق کنیم مثلاً یکی کم تجربگی بین المللی نویسندگان و نداشتن پیشینه تاریخی و اندوخته های پربار در رمان نویسی؛ یعنی این طور نیست که پیش از مادویست سیدرمان نوشته شده باشد و میراثش به ما رسیده باشد.

جمهور بودن، تدریس در دانشگاه، دبیر کلی جمعیت دفاع از ملت فلسطین و ده ها کار کوچک و بزرگ دیگر، فرصت نوشتن پیدا و آثاری از این دست را منتشر می کنم. انتظارم از نویسندگانی که تمام وقت به قلم زدن می پردازند این است که در سطح جهان با خلق آثار ماندگار بدرخشند.

ما در عرصه داستان کوتاه طی سه دهه پس از انقلاب آن قدر رشد کردیم که بسیاری از این داستان ها همسنگ داستان های برگزیده نویسندگان برجسته جهان و قابل عرضه به جهانیان است، اما در حوزه رمان این اتفاق نیفتاد چرا؟

من هم باور دارم که در عرصه داستان کوتاه چیزی از نویسندگان برجسته جهان کم نداریم چرا که ما داستان های کوتاه درخشانی داریم که قابل عرضه به جهانیان است. در مورد رمان واقعیت این است که عمر رمان نویسی در کشور ما در مقایسه با بسیاری از کشورهای جهان بسیار کوتاه است. در ادبیات اروپا، سیصد سال بلکه بیشتر تاریخ رمان نویسی وجود دارد اما در ایران عمر رمان حداکثر بین پنجاه تا هفتاد سال است. به همین دلیل در بین رمان های ایرانی قبل از انقلاب حداقل من رمانی سراغ ندارم که به زبانی دیگر ترجمه و در کشورهای دیگر منتشر شده باشد. قطعاً همه ما باور داریم که هیچ رمان ایرانی در سال های قبل از انقلاب جهانی نشد و به زبان های مختلف ترجمه نشده است بنابراین عمر رمان را با کمی مسامحه از انقلاب اسلامی به این سو می توان در نظر گرفت و رمان از این مقطع است که سر بلند می کند که آن هم به برکت دو محتوای بزرگی است که در جریان انقلاب اسلامی اتفاق افتاده است؛ یکی حادثه انقلاب اسلامی و دیگری دفاع مقدس. البته مقوله ای که این دو در پرتو آن رشد کردند آزادی قلم است که در ایران به وجود آمد بنابراین عمر انقلاب ما آن قدر زیاد نیست که انتظار بیش از حد از نویسندگان داشته باشیم. نکته دوم این است که نوشتن رمان انسان را پیر می کند و حوصله و توان بسیار زیادی می طلبد تا کسی چند سال بنشیند و یک رمان را به پایان برساند. گویا آل احمد است که

چنین آثاری تا به حال تولید نشده من شخصاً پاسخگو نیستم و تنها امیدوارم با انتشار این کتاب فضای مساعدی فراهم شود تا نویسندگان نسل انقلاب و جنگ هم بتوانند در این عرصه به تجربه های تازه ای دست یابند. نام اصلی این کتاب «قصص الحيوان فی القرآن» بود، اما این اسم، یک اسم داستانی نبود. در کشور ما اسم داستانی تعریف خاصی دارد. بنابراین برای این کتاب اسم «نگهبان غار» را برگزیدیم که هم به سگ اصحاب کهف اشاره دارد و هم به عنکبوتی که ورودی غار ثور را با تارهای خود پوشاند.

آیا تصمیم دارید آثار دیگر این نویسنده را هم ترجمه کنید؟

من اگر کتابی ببینم که با همین قدرت و قوت نوشته شده باشد، حتماً آن را ترجمه و منتشر می کنم. ما اگر بتوانیم موضوعی را در لایه های داستانی به خوبی بپروانیم و به خواننده عرضه کنیم، کار مهمی انجام داده ایم. این نویسنده مصری توانسته مفاهیم والای قرآنی را در لایه های داستانی به خوبی قرار دهد و به خواننده منتقل کند، بنابراین از نظر مفاهیم این داستان ها مفاهیم قرآنی هستند و موضوع ابداعی نیست که از ذهن نویسنده به روی کاغذ آمده باشد. به لحاظ فرم هم این داستان ها خیلی مورد توجه است به همین دلیل مجموعه آن محتوا با این فرم، کاری بسیار جذاب و جالب پدید آورده است.

الان چه آثاری در دست نوشتن یا چاپ دارید؟

غیر از «مفقود سوم» که طی روزهای آینده از چاپ بیرون می آید، یک مجموعه دیگر هم آماده کرده ام که یک بازنگری در آن انجام خواهم داد و برای سال آینده آن را منتشر خواهم کرد. داستان های این مجموعه هم تالیفی است و موضوع برخی از داستان های آن در داخل کشور می گذرد البته چند داستان هم مربوط به دفاع مقدس است، چند داستان مضامین اجتماعی دارد و برخی دیگر طنز است. اما اکنون چون حجم این کتاب به اندازه حجم متعارف یک کتاب معمولی نرسیده آن را به هیچ ناشری واگذار نکرده ام. با افزودن چند داستان به داستان های این کتاب در ابتدای سال آینده آن را منتشر خواهم کرد.

شما در کدام حوزه بهتر و راحت تر کار می کنید؟ ادبیات بزرگسالان یا عرصه ادبیات کودک و نوجوان.

درواقع کدام حوزه به تخصص بیشتری نیاز دارد؟ من بیشتر خودم را نویسنده ای در حوزه نوجوانان و بزرگسالان می دانم. اتفاقاً در ارزیابی آثارم بین منتقدان و صاحب نظران هم اختلاف نظر وجود دارد. عده ای بخشی از آثارم را ویژه بزرگسالان می دانند و گروهی دیگر همان آثار را ویژه نوجوانان و جوانان می دانند. من خودم اغلب این آثار را مخصوص جوانان به ویژه نوجوانان می دانم، اما با معیارهایی که برخی از دوستان مطرح می کنند، ممکن است اختلاف نظری در این دسته بندی وجود داشته باشد. هر کس می تواند ارزیابی خودش را داشته باشد؛ اما در مجموع من نوشتن در حوزه بزرگسال و جوانان را راحت تر می دانم. نوشتن برای نوجوانان و جوانان به شدت نیاز به خلاقیت و استعداد ویژه دارد. هر نویسنده ای که برای بزرگسالان می نویسد، نمی تواند وارد عرصه کودک و نوجوان بشود البته عکس این موضوع هم صادق است به گونه ای هر نویسنده ای که در عرصه کودک و نوجوان قلم می زند نمی تواند وارد حوزه بزرگسالان بشود و این قضیه به رشد افراد بستگی ندارد. البته برخی از نویسندگان دارای توانمندی هایی هستند که هم برای بزرگسالان و هم برای کودک و نوجوان خوب می نویسند. من خودم را نویسنده ای که هم کودک و نوجوان نویس باشد هم نویسنده ای که برای جوانان و بزرگسالان قلم می زند، نمی بینم.

کارهای اجرایی، شما را از نوشتن باز نمی دارد؟

من حدود ۹۰ درصد از وقت مفیدم را صرف کارهای اجرایی می کنم و در این بین اگر فرصتی فراهم شود، اندک زمانی برای نوشتن و فکر کردن باقی بماند، آن را صرف نویسندگی می کنم. کار اجرایی، نویسنده را از نوشتن و خلق اثر بازمی دارد. من البته مدعی نیستم که اگر وقت کافی داشته باشم، شاهکار خلق می کنم و در سطح نویسندگان بزرگ جهان می درخشم، چون در کنار کارهای مختلف اجرایی مانند مشاور رئیس

معلوم می شود که آن قسمت از داستان حیوانات که در قرآن آمده، بدون کم و کاست ذکر شده و آنچه به حیوانات قهرمان داستان نسبت داده شده، در مورد بخش هایی از زندگی حیوانات است که به ماجرای حضورشان در داستان قرآنی مربوط نمی شود، مثلاً وقتی نویسنده از پدر و مادر و دیگر هموعان نهنگی سخن می گوید که میزبان یونس (ع) شد، واقعی یا غیر واقعی بودنش به اصل ماجرا لطمه ای نمی زند و با این اقدام ظریف ادبی است که داستان ها کاملاً رنگ داستان جاذب و امروزی به خود گرفته اند و در عین حال تحریفی در روایت قصص قرآن کریم هم صورت نگرفته است. از طرفی من به عنوان یک نویسنده، همواره از داستان هایی که زاویه دید تازه ای دارند، لذت برده ام و سعی کرده ام در نگارش داستان، زاویه دیدی را انتخاب کنم که برای خواننده تازگی داشته باشد. به عنوان نمونه وقتی داستان «گلدان» را نوشتم، داستان را از زاویه دید یک گلدان بازگو کردم.

باید بگویم هنگامی که به کتاب «قصص الحيوان فی القرآن» برخوردیم و در آن شانزده داستان دیدیم که در این داستان ها، حیوانات هر کدام از زبان خود داستان را بازگو می کنند، برایم تازگی داشت به همین دلیل اقدام به ترجمه آن کردم. این کتاب وقتی منتشر شد، به هر فردی که برای مطالعه پیشنهاد کردم گفت: «این کتاب را به دست گرفتم و خواندم تا تمام شد، نتوانستم آن را نیمه تمام رها کنم.» پدرم که به لحاظ بینایی مشکل کتابخوانی دارد، وقتی این کتاب را به دستش دادم تا وقتی تمام نکرد آن را کنار نگذاشت. جاذبه این کار بسیار زیاد است. هر کس آن را خوانده، با رغبت آن را دنبال کرده است و در کمتر کتابی چنین جاذبه ای دیده می شود.

اتفاقاً سوال من در همین زمینه بود. این که یک نویسنده در این گونه موارد چقدر مجاز است از تخیل بهره بگیرد؟

میزان تخیل کردن خیال در داستان های این مجموعه بسیار زیاد است، یعنی این گونه نیست که در گوشه ای از داستان، نویسنده خیال پردازی کرده باشد. حجم عمده ای از داستان را نویسنده با عنصر خیال تکمیل کرده است. مثلاً در داستان «کلاغ هابیل و قابیل» کلاغ به هابیل یاد می دهد چگونه قابیل را دفن کند در این میان نویسنده جریان محاکمه یک کلاغ را در اجتماع کلاغان توضیح می دهد که تمام ماجراهای فرعی داستان برگرفته از عنصر خیال است. اما چون تحریفی در اصل قصه قرآنی ایجاد نکرده، نویسنده مجاز است از عنصر خیال بهره بگیرد.

شما چقدر با نویسنده این کتاب آشنایی دارید؟

احمد بهجت یک نویسنده مصری است که علاوه بر کتاب مذکور، کتاب «انبیاء و الله» را هم دارد. دو - سه مجموعه قصه دیگر هم من از این نویسنده دیده ام و اساساً در عالم قصه نویسی چهره شناخته شده ای است. من اگر از این نویسنده آثار دیگری جز همین کتاب هم سراغ نداشتم، باز بر این نظر بودم که نویسنده متبحر و خلاق است. به رغم این که در کشور ما گفته می شود که عرب ها در قصه نویسی از ما عقب ترند، من معتقدم احمد بهجت، آثار داستانی پر جاذبه ای نوشته است، ضمناً با مطالعه همین کتاب او می توانیم ارزیابی کنیم که توان این قصه نویس چقدر است و دیگر احتیاج نیست آثار دیگرش را مطالعه کنیم و بعد به قضاوت بنشینیم در واقع همین یک کتاب هم گویای توانایی او می تواند باشد.

نویسندگان داخل کشور در این زمینه چقدر توانایی و خلاقیت دارند و چقدر توانسته اند از قصص قرآن در آثارشان بهره بگیرند؟

اگر نویسندگان ما همین نمونه کار را از احمد بهجت ببینند، متوجه می شوند که از میان داستان های قرآن هم که موضوعشان، حیوانات نیستند و به موضوعات دیگری مانند داستان پیامبران (ع)، داستان هایی مثل یوسف و زلیخا و... پرداخته اند، می توان آثار درخشانی خلق کرد. اولاً می توان با دخالت دادن عنصر خیال با حفظ اصالت قصه های قرآنی و پرهیز از تحریف، داستان های موفقی مانند داستان های احمد بهجت خلق کرد. نویسندگان ما در کار داستان نویسی ضعیف نیستند و می توانند چنین آثاری بنویسند اما این که چرا

فراخوان ارسال کتاب برای یازدهمین دوره انتخاب (کتاب سال ولایت)

به میمنت هزار و صد و هفتاد و پنجمین سالگرد میلاد مبارک حضرت ولی عصر عجل... تعالی فرجه الشریف یازدهمین دوره انتخاب و معرفی کتاب سال ولایت برگزار می شود.

در این دوره بنا بر آیین نامه . کتابهایی که در طی سال ۱۳۸۷ هجری شمسی ۱۴۲۹ هجری قمری و سالهای ۲۰۰۸ - ۲۰۰۷ میلادی در سه حوزه تالیف و ترجمه و تصحیح درباره شخصیت و سیره و آثار و معارف اهل بیت علیهم السلام برای نخستین بار چاپ و منتشر شده است بررسی و در مراسمی به کتابهای برگزیده جایز نفیس اهدا خواهد شد.

همچنین در این دوره . به آثار برگزیده از میان کتابهایی که از سال ۱۳۵۸ تا پایان سال ۱۳۸۷ در سه حوزه و سطح یاد شده ، درباره حضرت امام رضا علیه السلام منتشر شده اند . جایزه ویژه ای اهدا خواهد شد .

از همه نویسندگان و ناشران و مراکز و موسسات علمی و فرهنگی داخلی و خارجی درخواست می شود که دو نسخه از کتابهای خود را ، که در موضوعات فوق تهیه شده اند ، به دبیرخانه کتاب سال ولایت ارسال فرمایند .

مهلت ارسال کتاب تا پایان تیر ماه ۱۳۸۸ می باشد .

نشانی :
 قم . خیابان انقلاب (چهار مردان) کوچه ششم ، شماره ۲۳۰
 منزل آیت... العظمی حائری یزدی
 تلفن : ۷۷۲۲۲۹۱ - ۰۲۵۱
 نشانی پایگاه اطلاع رسانی : www.ketabevelayat.ir

دبیرخانه کتاب سال ولایت

لحظه های بهشت

مدتی پس از یورش ارتش رژیم بعثی به ایران و آغاز دوران دفاع مقدس، بسیاری از رزمندگان هر یک بنا به توان نوشتاری و انگیزه هایی که می یافتند به نوشتن و ثبت لحظه های جنگ و اتفاق ها و وقایع

مربوط به دفاع مقدس پرداختند و این گونه شد که به یکباره خاطره نویسی در هر رده و با هر اندازه و معیار در عرصه نوشتن به یکی از اساسی ترین محورهای فرهنگی ادبی و ضروری جنگ تبدیل شد.

اردشیر رئیس دهرکدی از آن دسته رزمندگانی است که بنا به وظیفه و توان نوشتاری خود پس از تألیف کتاب «مردان بی ادعا»، به تازگی دومین اثر خود را در قالب خاطرات دفاع مقدس با عنوان «لحظه های چشیدنی» از سوی نشر شاهد در شمارگان سه هزار نسخه به بازار عرضه کرده است. او که از روزهای آغازین شانزده سالگی در نقش های مختلفی چون آربی جی زن، معاون و فرمانده گروهان و گردان به مدت سی و هشت ماه در جبهه حضور داشته است، سینه اش گنجینه ای از خاطرات بکر و نابی است که بخشی از این خاطرات را در کتاب حاضر روایت کرده است.

او لحظه های چشیدنی را مانند لحظه های می داند که گاه پلی می شدند بین بزرگ ترین دغدغه های آدمی؛ یعنی مرگ و زندگی و تو مجبور می شدی که از این پل بگذری بی آن که بدانی در آن سو چه سرنوشتی انتظارت را می کشد و گاه رشته ای می شدند و تمام دغدغه هایت را به هم پیوند می زدند. اگرچه درباره روای کتاب، تلفیق خاطرات با تخیلات و دیگر عناصر داستانی علاوه بر افزایش جذابیت خاطر نویسی، از ملال آور شدن خوانش اثر برای مخاطب جلوگیری می کند، اما به هر حال با توجه به رکن اصلی خاطر نویسی یعنی استناد به حقایق، گاه در بخشی از روایات، تخیلات به حدی پررنگ شده است که گویی خواننده با اثری صرفا داستانی بدون هیچ گونه وقایع نگاری مواجه است. «با سرازیر شدن از گردنه، یکباره تابولی خوش ترکیبی از زیبایی مسحورکننده آفرینش در مقابل دیدگان رخ نموده کوه های سر به فلک کشیده پوشیده از درختان سرسبز بلوط، با کلاه سفیدی از برف، رودخانه ای پر آب که با حرکت ماریچی، تا دوردست هادر جریان بود و چشمه سارهای متعدد باچینش خاصی در کنار هم قرار گرفته و صحنه های شگفت انگیزی را به نمایش گذاشته بودند».

اما در کنار رعایت نکردن ارکان خاطر نویسی که معمولا در بسیاری از آثار رزمندگانی که به خاطر نویسی پرداخته اند، به چشم می خورد، همت راوی را در ثبت خاطرات خود از دوران دفاع مقدس و رعایت سیر تاریخی در روند روایت خاطرات که در بخش پایانی به پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل ختم می شود و به ویژه به کارگیری زبان شیوا و عامه پسند برای ارتباط آسان با مخاطب را باید ارج نهاد. در بخش پایانی کتاب نیز راوی تصاویری از شهیدان هم رزمش که گویی زنده نگه داشتن یاد آنان او را مجاب به نوشتن کتاب کرده است به همراه صحنه هایی از برخی عملیات ها که در آن شرکت داشته ارائه کرده است.

رئیس دهرکدی دغدغه اصلی خود از نگارش کتاب «لحظه های چشیدنی» را این گونه عنوان کرده است: «آنچه در این اثر می خوانید، شرح گوشه هایی است از لحظه هایی که تنها باید آنها را چشید؛ لحظه هایی که گمان می کنم حداقل دیگر در زندگی من تکرار نخواهد شد...»

محمد میرکاظمی از ضرورت تدوین «کتاب دوازدهم» گفت

ثبت تجربه های داوری

نگارنده، در هیچ یک از جشنواره های ادبی جایگاهی ندارد و به رسمیت شناخته نخواهد شد که در واقع علت اصلی آن به رعایت نکردن ضوابط یک ژانر مشخص برمی گردد.

دوازدهمین جشنواره کتاب سال دفاع مقدس با افزودن بخش ترجمه، سیزده گونه ادبی را مورد ارزیابی و داوری قرار داد اما آنچه در این بین اهمیت ویژه ای پیدا می کند رعایت معیارهای لازم در هر گونه از آثار ارسال شده به جشنواره است. گردآورنده «کتاب دوازدهم» در این باره می گوید: «به هر حال در جشنواره کتاب سال دفاع مقدس نیز مانند سایر جشنواره ها تعدادی از آثار و کتاب های ارسال شده با قواعد مورد نظر در داوری هاهمخوانی ندارد، این در حالی است که برخی از حوزه ها مانند آفرینش های ادبی یا باز آفرینی خاطرات که در سال های اخیر رونق زیادی در بین نویسندگان پیدا کرده است را نه می توان در گروه زندگینامه داستانی گنجانده و نه در گروه خاطره، زیرا گونه های ذکر شده ارکانی متفاوت با این حوزه ها دارند و مقالات علمی این کتاب سعی در ارائه تعاریف مشخص برای چنین ژانرهایی و آشنایی نویسندگان با آنها دارند تا بتوان در جشنواره های آینده با قواعد مشخص تری به ارزیابی این گونه آثار پرداخت.»

به باور او انتشار مقالات علمی داوران در معرفی ژانرهای ادبی، گامی در راستای به رسمیت شناختن این ژانرها به ویژه گونه های ناشناخته به وسیله نویسندگان است، زیرا شناسایی و رسمیت دادن به ژانرهای ناشناخته ای که در بین نویسندگان رواج یافته است، از حد و مرز حساسی برخوردار است و هر گونه اقدام نادرست در این زمینه، علاوه بر تحریف مبانی ادبیات دفاع مقدس می تواند سایر حوزه های ادبیات و فرهنگ را نیز تحت الشعاع قرار دهد. به عنوان مثال با وجود صبغه و پیشینه ای که ژانر زندگینامه داستانی در ادبیات غربی و تا حدی ادبیات کشورمان دارد و چند سالی است که بین نویسندگان داخلی نیز به رسمیت شناخته شده است، اما هنوز شیوه های ارزیابی مشخصی برای قضاوت آثار خلق شده در این ژانر تولید نشده است و تعریف معیارهای مشخص برای زندگینامه داستانی از سوی داوران ضرورتی انکارناپذیر است.

پدیدآورنده «کتاب دوازدهم» بر این باور است که شاخصه ها و معیارهای گونه های ادبی بر حسب رشد کمی و کیفی ادبیات دفاع مقدس قابل تغییر هستند به همین دلیل با تعریف الگوهای جدید و اعتلای ادبیات این ضوابط نیز تغییر پیدا می کنند. وی اعتمادسازی و ایجاد اطمینان خاطر نویسندگان از شناخت داوران و میزان تسلط آنها به داوری را از دیگر مزایای انتشار مقالات علمی در جشنواره ها برشمرد و می گوید: «چنین اقدامی علاوه بر آشنا کردن نویسندگان با داوران جشنواره، اعتماد لازم را در بین اهالی قلم ایجاد خواهد کرد.» او سالم سازی فضای جشنواره ها را رویکرد دیگر انتشار این مقالات می داند و معتقد است: «با استمرار در انتشار مقالات علمی داوران در جشنواره های مختلف، این مقالات به صورت اسناد ماندگار ثبت می شوند و می توان هر ساله با رجوع به آنها از میزان پیشرفت، ایستایی یا پسرفت آن مطلع شد و در نهایت فضای رقابتی سالم تری را در بین نویسندگان فراهم کرد.»

«ممکن است یک داور، نویسنده خیلی موفقی هم نباشد، اما به لحاظ کسب تجربه و پژوهش در موضوعی مشخص از قدرت تحلیل علمی مناسب تری نسبت به نویسندگان در یک گونه برخوردار باشد، از این رو با توجه به سبقه علمی و تجربی داوران به عنوان صاحب نظران مورد اعتماد نویسندگان و مخاطبان، جمع آوری مقالات علمی با دو هدف عمده انجام گرفت؛ هدف اول آشنایی مخاطبان با وضعیت موجود در هر یک از ژانرها و مقایسه آن با دوره های گذشته با رویکرد مردمی شدن جشنواره کتاب سال دفاع مقدس و هدف دوم، تبیین چشم انداز آینده ادبیات دفاع مقدس برای ترسیم خط مشی و ارائه آن به دست اندرکاران و متولیان برگزاری جشنواره در رسیدن به حد مطلوب بود.»

به باور او تبیین وضعیت کمی و کیفی گونه های ادبی دفاع مقدس به ناشران این توانایی را خواهد داد تا با کسب آگاهی از وضعیت موجود، برای بهبود و رونق وضعیت نشر آثار دفاع مقدس در آینده تلاش و اهتمام بیشتری داشته باشند و به تعبیر دیگر با به کارگیری نظرات کارشناسی و علمی داوران ره صدساله را در مدت کوتاه تری طی کنند. به عنوان مثال اگر ضعف عمده کتاب های بخش کودک و نوجوان حوزه دفاع مقدس به تصویرگری این کتاب ها برگردد، با برطرف کردن این مشکل از سوی ناشران، قشر کودک و نوجوانی که با دوران هشت سال جنگ تحمیلی هیچ گونه آشنایی ندارند، بیشتر به سمت کتاب های این حوزه گرایش پیدا می کنند.

میرکاظمی بر این باور است که «کتاب دوازدهم» بهانه ای برای کاویدن گونه های ادبی و پژوهشی دفاع مقدس در دوره گذشته است و آنچه در این بین بیشتر رخ می نمایاند، تعریف چارچوب ها و ضوابط قاعده مند برای ژانرهایی است که در جشنواره های ادبی دفاع مقدس سرگرداند زیرا بسیاری از اوقات اثری خلق می شود که در عین رعایت معیارهای ارزشمندی چون تاثیرگذاری، پیام محوری و توجه به مخاطب، باز هم در دایره و چارچوب هیچ یک از گونه های ادبی جای نمی گیرد بنابراین چنین اثری به رغم زحمات زیاد از سوی

همزمان با برگزاری دوازدهمین دوره انتخاب کتاب سال دفاع مقدس، مجموعه ای از مقالات علمی جمعی از داوران این دوره در قالب کتابی تحت عنوان «کتاب دوازدهم» به همت سید محمد میرکاظمی و از سوی انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس گردآوری و منتشر شد که به نظر می رسد مهم ترین هدف از تألیف آن بررسی و تحلیل وضعیت آثار و گونه های مختلف ادبی، پژوهشی و هنری دفاع مقدس باشد. از داورانی که در این مجموعه به ارائه مقالات علمی پرداخته اند می توان به ضیاءالدین ترابی (شعر بزرگسال)، هیبت الله اسدی (پژوهش های نظامی)، احمد عربلو (داستانی کودک و نوجوان)، جعفر ابراهیمی (شعر کودک)، سید قاسم زمانی (پژوهش های حقوقی و اجتماعی)، حمیدرضا شکارسری (شعر دفاع مقدس)، حبیب یوسف زاده (جنگ ها و یادنامه ها)، علیرضا ذاکری (گرافیک و طراحی جلد)، رحیم مخدومی (خاطره)، سهیلا عبدالحسینی (داستان)، معصومه رامهریزی (معرفی و بررسی کتاب های خاطره برگزیده در دوره دوازدهم)، زهرا خسروی (ترجمه) و مهدی کاموس (زندگینامه داستانی) اشاره کرد که علاوه بر بررسی و مرور وضعیت دوره های گذشته در هر ژانر، وضعیت کنونی و چشم انداز آینده را نیز بر اساس نظرات علمی خود ترسیم کرده اند.

انتشار مقالات علمی داوران و توزیع آن در بین مخاطبان جشنواره کتاب سال دفاع مقدس از این حیث حائز اهمیت است که تاکنون از نظرات علمی این افراد تنها به صورت شفاهی در ارزیابی آثار استفاده می شده است و در چنین شرایطی، مکتوب کردن مقالات علمی آنها علاوه بر شفاف سازی امر داوری آثار و جلب اعتماد بیشتر بین نویسندگان و داوران، کارنامه دوازده ساله کتاب سال دفاع مقدس را نیز در معرض بررسی قرار می دهد و آنچه را که باید برای رسیدن به حد مطلوب مد نظر متولیان جشنواره و سایر دست اندرکاران قرار گیرد ترسیم می کند؛ موضوعی که در جشنواره های دیگر حوزه دفاع مقدس نیز بیشتر در حد نظریه باقی مانده بود اما در دوره دوازدهم کتاب سال دفاع مقدس عملیاتی شد.

محمد میرکاظمی در گفت و گو با کتاب هفته از ضرورت انتشار مقالات علمی در جشنواره ها و تاثیرگذاری چنین اقدامی سخن می گوید. به گفته او هنگامی که به سوابق جشنواره های گذشته کتاب سال دفاع مقدس مراجعه شد، متوجه شدیم که سابقه ماندگار و مکتوب چندانی از این جشنواره ها به جز چند نشریه با دربرگرفتن تعداد معدودی گفت و گو با داوران و معرفی کتاب های برگزیده نکته قابل توجهی در دست نیست.

بنابراین درصدد ارائه یک خروجی ماندگار از بزرگترین پدیده فرهنگی سال در حوزه ادبیات دفاع مقدس برآمدیم و بر این اساس با توجه به مدت کوتاهی که به زمان اختتامیه جشنواره باقی بود، از داورانی که آمادگی داشتند، درخواست شد تا هر یک بر اساس تجربیات شان به بررسی وضعیت یکی از گونه ها و ژانرهای موجود در حوزه دفاع مقدس بپردازند.

میرکاظمی داوران را سرآمد حوزه کارشناسی در رشته های جشنواره برشمرد و معتقد است:

گذری بر «ارتباط فعال» اثر ماتیو وسترا

آینه‌ای برای صداها

ارتباطات به عنوان یکی از مباحث میان رشته‌ای و نسبتاً جدید در مقایسه با دیگر علوم انسانی هر روز مشتاقان بیشتری را به خود جلب می‌کند البته ارتباطات به معنای آکادمیک آن که بر فرایند فرستنده، پیام و گیرنده دلالت دارد. علاوه بر این که به عنوان یک رشته دانشگاهی، نیاز رسانه‌ها و گردانندگان آن‌ها را پوشش می‌دهند، برای یک مخاطب عادی نیز جذابیت‌های خاص خود را دارد. کتاب «ارتباط فعال» نوشته ماتیو وسترا ضمن معرفی و تبیین دقیق مفهوم ارتباط با بیانی ساده و البته علمی، جنبه‌های مختلف آن را برمی‌شمارد. نویسنده در این باره می‌گوید: «این کتاب برای تمام کسانی مفید است که نیاز دارند توان خود را برای گوش فرادادن و شنیدن بهبود بخشند و شیوه ارتباط فردی خویش را دقیق‌تر سازند.» در این میان ترجمه خوب و روان دکتر احمد میرعابدینی که از مدرسان دانشکده ارتباطات است، کتاب را خواندنی‌تر کرده است.

هرم غیروارونه

احتمالاً آشناترین شکل هندسی برای متخصصان ارتباطات به‌ویژه روزنامه‌نگاران، هرم وارونه (یکی از سبک‌های خبرنگاری) است. اما فصل اول این کتاب با معرفی هرمی به نام «هرم ارتباط فعال» آغاز می‌شود: «در این کتاب برای ساختاردهی به فرآیند مهارت‌های ارتباطی فعال از الگوی هرم بهره گرفته شده است. در این الگو، مدل یا تمثیل هر سطح بر پایه‌هایی بنا می‌شود که قبلاً ساخته شده و در عین حال هرم به هفت سطح تقسیم شده و درباره هر سطح در فصل جداگانه‌ای توضیح داده می‌شود. هر سطح نیز خود به زیرفصل‌ها یا واحدهایی تقسیم شده است که نشان‌دهنده مهارت‌ها یا نگرش‌های ویژه و منحصر به فرد آن فصل هستند و بخش‌هایی از این مفهوم را توصیف می‌کنند.»

یکی از بخش‌های جذاب کتاب، نقل قول‌ها یا «کلمات نه چندان قصار»ی است که متناسب با موضوع بحث از بزرگان دانش و فلسفه یا نویسندگان کتاب‌های مرتبط لابه‌لای پاراگراف‌ها یا در ابتدای فصل‌های آمده است. به این نقل قول از رابرت سی. مورفی (نویسنده کتاب روان‌درمانی بر اساس آرزوی انسانی) دقت کنید که درباره مهارت گوش کردن در ارتباط فعال است: «گوش کردن به سخنان دیگران به طور کلی، تقریباً برای بیشتر مردم تجربه‌ای بی‌همتا است. این مهارت بسیار تحریک‌کننده است.

از این رو جای شگفتی زیادی نیست که وقتی افرادی در سراسر زندگی تقاضا کرده‌اند که به سخنان آنان گوش دهند، هنگامی که با کسی روبه‌رو شده‌اند که عمیقاً موافق بوده است تا گوش خود را به آن‌ها قرض بدهد، اغلب بی‌کلام شده‌اند.»

احساسی که از نیش پشه دارید!

یکی دیگر از بخش‌های کتاب که اتفاقاً آن‌را از کتاب‌های خشک حوزه ارتباطات

متمایز می‌کند تمرین‌هایی است که مخاطب باید برای فهم بیشتر مطالب آن‌ها را انجام دهد. این تمرین‌ها، نوشتاری، کاربردی، شیرین و حتی جذابند: «چند دقیقه وقت صرف کنید و دست‌کم درباره سه موضوع زیر مطلبی تهیه کنید. به جای بیان مختصر رویدادها درباره افکار و واکنش‌های عاطفی خود بنویسید: ۱. نخستین باری که به تنهایی رانندگی کردید، ۲. پدیدار با عجزی که در بیمارستان بستری است، ۳. احساسی که از نیش پشه دارید، ۴. زمانی که خود را در اوج احساس کردید و ...

وقتی کار نوشتن را تمام کردید، درباره هر یک از این موضوعات با فرد دیگری صحبت کنید و ...» این تمرین برای درک بهتر مفهوم همدلی در فرآیند ارتباط فعال است. همدلی، نگرش ضروری برای یادگیری مهارت‌هایی است که برای ایجاد ارتباط فعال به آن‌ها نیاز داریم و نتیجه کسب نگرش همدلی و مهارت‌های ارتباطی، نیازی ضروری برای ورود به دنیای شخص دیگر و درک این نکته مهم است که چگونه هر تجربه‌ای ویژه فردی معین است. همدلی، مورد اعتماد بودن، تأخیر در تفسیر، تأخیر در قضاوت، همراهی با گوینده و بردباری همگی جزو نگرش‌های ارتباط فعال هستند که در یاری‌دادن به شنونده و گوینده برای ایجاد ارتباط موثر ایفای نقش می‌کنند و کتاب برای درک بهتر هر کدام، تمرین‌های جداگانه‌ای نیز ارائه می‌کند. راستی احساسی که از نیش پشه دارید را با دیگران در میان بگذارید، احتمالاً چیزهای جالبی درباره خودتان و دیگران کشف خواهید کرد. امتحان کنید!

نشستن به روش تایلندی

بعد از انتشار «زبان خاموش» اثر ای.تی. هال (۱۹۵۹) نقش برن در فرآیند ارتباط بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت و با انتشار «زبان برن» نوشته جولیس فاست (۱۹۷۰) با استقبال بیشتری روبه‌رو شد. در کتاب «ارتباط فعال» نیز فصل سوم به مهارت‌های جسمی اختصاص دارد. مهارت‌های بدنی سومین سطح هرم ارتباط فعال را تشکیل می‌دهند. این مهارت‌ها که نشان‌دهنده تمایل گیرنده به دریافت پیام فرستنده به شکل موثر هستند، عبارتند از حالت برن، سبک، صدا، دستان آزاد و ...

نویسنده یادآوری می‌کند که با تمرین می‌توان این مهارت‌ها را به عادت تبدیل کرد. البته قبل از توضیح هر عادت تأکید می‌کند: «فرهنگ‌های گوناگون، هنجارهای متفاوتی برای رفتارهای جسمی (بدنی) دارند. برای مثال در برخی فرهنگ‌ها برقرار کردن تماس چشمی فردی که در مقام پایین‌تر از رئیس است با او، اهانت محسوب می‌شود... در تایلند فرد باید مراقب باشد که در وضعیت نشسته پایش به چیزی اشاره نکند زیرا جسارت یا اهانت محسوب می‌شود.»

تمرین‌های این فصل کتاب نیز در نوع خود جذاب و آموزنده است، مثلاً برای تمرین روش صوتی در برقراری ارتباط پیشنهاد می‌شود: «بحث خود را با دیگران، روی نوار صوتی، تصویری ضبط کنید. دست‌کم ۱۰ دقیقه از گفت‌وگوی خود را ضبط کنید سپس به نوار ضبط شده گوش دهید به نحوی که گویی آن صحبت‌ها مربوط به شما نیست. سعی کنید واقع‌بین و عینی باشید. درباره آوا و طنین صدای خود چه چیزی را دوست دارید یا دوست ندارید؟ آیا نکاتی وجود دارند که انجام آن‌ها در مقام شنونده ممکن است برای خودتان خوشایند یا ناراحت‌کننده باشد؟ به یاد داشته باشید که سبک صدا چیزی نیست جز بخشی از کل وجود ما.»

عجب! او!

انگیزش‌ها و پرسش‌ها، عنوان فصل پنجم کتاب و سطح بعدی ارتباط فعال است که در آن راه‌هایی نشان داده می‌شوند که گویندگان را به ادامه صحبت تشویق و راهنمایی می‌کنند از این رو با مطالعه این بخش موضوعی را کشف می‌کنیم که در زوایای درونی انسان جای دارد یا اطلاعاتی را به دست می‌آوریم که در

یادداشت

ناصر غضنفری

ارتباط از نوع فعال

ارتباط را با توجه به چگونگی ایجاد آن به ارتباط مستقیم و از لحاظ افرادی که در آن شرکت دارند می‌توان به ارتباط شخصی، غیر شخصی و جمعی طبقه‌بندی کرد. از این سه بعد، آنچه که از ابتدا با بشر بوده بعد ارتباط شخصی و رودرو است.

بی‌گمان اگر افراد جامعه بشری از لوازم ایجاد و پایداری یک ارتباط انسانی سالم، پویا و ماندگار آگاه بودند بسیاری از دوستی‌ها به قطع ارتباط یا دشمنی تبدیل نمی‌شد. صرف نظر از صداقت، رازداری، حمایت و دیگر اصول اخلاقی که همواره در فرهنگ‌های مختلف بر آن‌ها تأکید شده تا روابط انسانی شکل سالم و ماندگاری به خود بگیرد، آنچه که بشر سال‌ها از آن غفلت کرده و تنها طی سال‌های اخیر به آن توجه شده فنون برقراری ارتباط انسانی موفق است. به نظر می‌رسد آنچه که باعث رویکرد بیشتر بشر به این موضوع یا در حقیقت مسئله اجتماعی شده است علاوه بر پیشرفت دانش بشری، از هم پائیندن اکثر جوامع سنتی و کاهش چشمگیر خانواده‌های گسترده سابق است. در آن زمان انسان

به دلیل پیوندهای عاطفی قدرتمندی که در این خانواده‌ها وجود داشت می‌توانست حمایت‌های عاطفی لازم را از افرادی که خانواده وی را تشکیل می‌دادند به دست آورد. صنعت با تمام مزایایی که در پی داشت در بیشتر جوامع باعث فروپاشیدن خانواده‌های گسترده و ایجاد خانواده هسته‌ای شد (نگاه کنید به جوامع غربی). در این خانواده‌ها یک زن یا یک مرد به همراه همسر خود و فرزندان کم‌تعدادشان در کنار هم روزگار می‌گذرانند. کاهش تعداد افراد خانواده و بالطبع کم‌شدن حامیان عاطفی خونی شخص باعث شد که اعضای این خانواده در پی ایجاد ارتباطی عمیق و پایدار با همسر یا دوستان خود برآیند. در عین حال روند پرشتاب تغییر در این جوامع و دگرگونی پرسرعتی که از عوارض عصر فناوری بود بشر را خسته و نسبت به لزوم ایجاد و حفظ یک یا چند پیوند عاطفی محکم و استوار در اطراف خود حساس‌تر کرد.

در عصر ما در واقع اطلاعات اندک انسان جدید در زمینه نحوه برقراری ارتباط با دیگران و از عوامل اصلی است که وی را تنها و در لاک خود فروبرده است. اصطلاح «توده تنها» دویید رابینزمن دانشمند علوم ارتباطات نیز تا حد زیادی بیانگر این سردرگمی و تنهایی بشر عصر صنعت است. در زمینه برقراری ارتباط موثر هم آنچه که طی سال‌های اخیر به طور جدی مورد توجه روان‌شناسان ارتباطات انسانی قرار گرفته، لزوم شنودگی موثر از سوی مخاطبان است. شنودگی موثر برخلاف آنچه که در بعضی کتب موفقیت و روان‌شناسی بازاری از آن یاد می‌شود به معنای تصدیق تمامی حرف‌های گوینده یا تظاهر به جالب بودن صحبت‌های طرف مقابل یعنی گوینده نیست، بلکه خود در حال تبدیل شدن به دانشی به شدت کاربردی است که شواهد علمی نیز اثبات‌کننده درستی و کارآمدی آن است.

کتاب «ارتباط فعال» نوشته ماتیو وسترا از جمله کتب علمی کاربردی است که در این زمینه به رشته تحریر درآمده و به قلم دکتر احمد میرعابدینی مدرس ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی با نثری روان به فارسی ترجمه شده است.

این کتاب در صورتی که به آن عمل شود، برگ برنده‌ای در دست شخص خواهد بود تا با استفاده از آن بتواند موفقیت در برقراری ارتباط نزدیک عاطفی با دیگران را تجربه کند یا به طور قابل توجهی به میزان موفقیت خود در این زمینه بیفزاید.

بی‌شک به کاربردن اطلاعات این کتاب در روابط انسانی درهای بسیاری را در روابط انسانی خواهد گشود که کلید موفقیت شخص در زمینه‌های عاطفی، معنوی و مادی خواهد شد.

جست‌وجوی آن هستیم. این جست‌وجو ممکن است عبارات‌های کوتاه یا اشاره‌های سر و دست باشد که گوینده را بیشتر به عمق و محتوای بحث هدایت کنند. انگیزش ظریف، درست همان چیزی است که واژه‌های این عبارت نشان می‌دهند. این مهارت همان اشاره سر و دست یا کلام و صدا هستند که گوینده را به ادامه صحبت برمی‌انگیزد. مثال‌های انگیزش عبارتند از تکان‌های سر، آواهایی مانند عجب، می‌فهمم، گوش می‌کنم و امواج چرخشی از این دست و به این معنا که «ادامه بده...!» و مانند آن. روش دیگر انگیزش ظریف، بازگویی کلمه یا کلمه‌های اصلی یا کلیدی سخن گوینده است.

صحبت کردن برای شنیدن

مهارت‌های بازتاب، فصل ششم کتاب ارتباط فعال است که ابزارهای نیرومندی برای تعمیق سطح ارتباط به شمار می‌روند. این مهارت‌های عبارتند از بازتاب احساس (به گوینده کمک می‌کند که به حالت‌های هیجانی خود توجه داشته‌باشد)، بازگویی شفاف‌سازی، خلاصه کردن (برای مرور آنچه گفته شده است) و مسیردهی یا راهبری کلامی (برای دنبال کردن سخنان گوینده از طریق موضوع‌ها)، یکی از عبارات نه چندان قصاری که قبلاً به آن اشاره کردیم در این فصل آمده: «پس، وقتی شما به طور کامل و با دقت به سخنان فردی گوش می‌کنید، نه فقط به کلمه‌های او، بلکه به احساس آنچه انتقال می‌یابد و نیز به کل آن و نه بخشی از آن دل می‌سپارید.»

اما در فصل بعد مهارت‌هایی آموزش داده می‌شود که به شیوه صحبت کردن به گونه‌ای کمک می‌کند که بتوان پیام مورد نظر را به درستی و به طور دقیق‌تری انتقال داد، اگر چه تضمینی وجود ندارد که پیام مورد نظر همان پیامی باشد که شنونده دریافت می‌کند اما می‌توان برای افزایش این احتمال که پیام بهتر درک شود، گام‌هایی برداشت: «صریح بودن به معنای توانایی برخورد مستقیم با موضوع مورد نظر است. افرادی که مستقیم صحبت می‌کنند تمایل دارند با کمترین پراکنده‌گویی به دیگران امکان دهند تا به دقت دریابند که آن‌ها چه چیزی را در ذهن دارند.»

بهتر است هیچ چیز نگویم

ارزش خواندن این سطور و مطالعه کتاب «ارتباط فعال» در بخش پایانی آن بیشتر نمایان می‌شود چرا که به کاربردهای اصول ارتباطی در مراحل گوناگون زندگی می‌پردازد. خانواده، دوستان، درمان، مشاوره، مشاوره بحران، کسب و کار، فروش، آموزش و حرفه‌های پیراپزشکی بخشی از این حیطه‌های کاربردی هستند. کتاب دو پیوست هم دارد که جنبه کاربردی آن را از زشمندتر می‌کند: موضوع‌های تمرین و بحث، داستان‌های ایفای نقش.

انتشارات خجسته که کتاب‌های قابل‌اعتنایی در حوزه ارتباطات و رسانه منتشر کرده، این بار نیز با انتشار کتاب «انتخاب فعال» با ترجمه دکتر میرعابدینی بار دیگر عزم خود را برای انتشار کتاب‌های معتبر این حوزه نشان داده است، اگر چه می‌تواند در چاپ‌های بعدی، کیفیت کاغذ کتاب را ارتقا دهد.

عبارت پایانی کتاب را بیش از یک بار بخوانید: «سپس می‌خواهم بنشینم و گوش کنم و بگذارم کسانی صحبت کنند و به من چیزهایی بگویند؛ کتاب‌هایی که خوانده‌اند، کارهایی که کرده‌اند، دنیا‌های نو! هیچ چیز نگویم، گوش کنم و گوش کنم تا گوش کردن مرا به فکر وادارد.»

گذری بر کتاب «توطئه گران بین المللی به گزارش نشست های سری گروه بیلدر برگ»

مأموریت ۳۰ ساله آقای ایکس

می دانید بوش پدر در آن سال در انتخابات ریاست جمهوری پیروز شد!

«بیل» در بیلدر برگ

در کنار حوادث، تحولات و تصمیم های بیلدربرگی ها که در فصول مختلف کتاب به آن ها اشاره شده و اشاره به برخی اعضای اصلی بیلدربرگ که برای اکثر مردم دنیا شناخته شده اند، از نقاط قوت کتاب است هر چند اگر در انتخابات نام فصول کتاب به جای اشاره به نام محل تشکیل جلسه و کشور مورد نظر به مهم ترین یا اهم تصمیمات مصوب بیلدربرگی ها اشاره می شد، بر جذابیت اثر بیشتر می افزود. در فصل دوازدهم که به نشست سال ۱۹۹۳ در یونان اختصاص دارد، بیل کلینتون (رئیس جمهور آن زمان ایالات متحده) یکی از اعضای گروه سری معرفی می شود.

«بیلدربرگی ها همچنین از همکاری یکی از اعضای خود یعنی بیل کلینتون، رئیس جمهور آمریکا تجلیل کردند... کلینتون هفت سال عضو کمیسیون سه جانبه بود و در سال ۱۹۹۱ ارتقا یافت و به عضویت بیلدربرگ درآمد. بنابراین دولت سایه، مالک هر دو نامزد ریاست جمهوری آمریکا در رقابتی بود که نتیجه اش برای آن ها برد بود.»

حتمابه خاطر دارید که نام کوچک رئیس جمهوری که قانون تحریم های اقتصادی سنگین را علیه کشورمان امضا کرد و تاکنون نیز تمدید شده است همین «بیل» بود.

تاریخ دقیق حمله به عراق

از ماجراهای مرتبط با گورباچف و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ خلیج فارس (۱۹۹۰) سقوط مارگارت تاچر (نخست وزیر اسبق انگلیس) و ... که بگذریم تاریخ دقیق حمله آمریکا به عراق از مواردی بوده است که تنها محافل رسانه ای مطلع از جلسات بیلدربرگ از آن مطلع بوده اند: «این اواخر که رسانه های جریان غالب در سال ۲۰۰۲ معتقد بودند که تهاجم عراق تا اواخر تابستان یا اوایل پاییز آغاز خواهد شد، نشریه آمریکن فری پرس (نشریه تاکر که پس از تعطیلی «اسپات لایت» به حکم دادگاه فدرال، مطالبش را در آن منتشر می کرد) گزارش کرد که تجاوزی تا سال ۲۰۰۳ رخ نخواهد داد. جنگ در ماه مارس ۲۰۰۳ آغاز شد دانشن مسائلی که در بیلدربرگ رخ می دهد، چه بسا گوشه ای کوچک از تصویر آینده جهان به دست دهد.» جیم تاکر ادامه می دهد: «در نشست بهار سال ۲۰۰۲ بیلدربرگ که در ایالت ویرجینیا برگزار شد، واشنگتن پست و تمام رسانه های جریان غالب پیش بینی می کردند که تهاجم آمریکا به عراق، در اواخر تابستان یا اوایل پاییز رخ می دهد اما دونالد رامسفلد وزیر دفاع آمریکا برای خشنود کردن اروپایی ها که مخالف تهاجم بودند به بیلدربرگ اطمینان خاطر داد که این تهاجم تا سال بعد (۲۰۰۳) انجام نخواهد شد. جیمی لی هوکلند، معاون سردبیر واشنگتن پست سال هاست که همراه با ناشر روزنامه به بیلدربرگ رفته است. وی مجبور بود به اطمینان خاطر رامسفلد گوش کند اما اجازه داد روزنامه خودش همچنان به پیش بینی (نادرست) «اواخر تابستان یا اوایل پاییز» ادامه دهد، هر چند که می دانست این پیش بینی اشتباه بود، وی حتی با تظاهر به دریافت اطلاعات از جای دیگر، روزنامه خود را هدایت نکرد چون خیلی خطرناک بود.»

کتاب «توطئه گران بین المللی» را پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای نخستین بار روانه بازار نشر کرده است.

پاسخ دادم: بسیار خوب، فکر نکردم می توانم خودم را هنری کیسینجر جا بزنم و قسر در بروم.»

او ادامه می دهد: «با ورود به هتل، خانم جوانی لبخند بر لب در سرسرا جلویم آمد که می خواست اسمم را بنویسد و مرا به بیلدربرگ بفرستد. ای وای! هیچ چیز نداشتم که هویت مرا تحت عنوان آقای ایکس ثابت کند. به خوشامد گویی وی پاسخ دادم: «بله، بله البته» پاسخ داد: «از این طرف» مرا آنجا برد. یک ساعت در کافه کنار دستشویی نشستم... از یکی از صاحبان کافه پرسیدم: «این ها کی هستند؟» گفت: «نمی دانم یک نفر از خانواده بوش می آید، اما چیزی به ما نمی گویند... واری همه دستشویی ها برای یافتن یادداشت های دوراندخته بیلدربرگی ها نتیجه ای نداشت.»

جیم تاکر آمریکایی قبل از این که به ماجرای ربودن کیف بیلدربرگی سناتور چارلز متایالس (سناتور ایالات مرینلد) بپردازد به نکته جالب دیگری از نوع نگاه شهروندان و سیاستمداران طرفدار رژیم صهیونیستی اشاره می کند: «با خودم فکر کردم، اگر نتوانم چیز به درد بخوری پیدا کنم، دست کم یک یادگاری گیرم می آید، چشمم به لوح اسم خاصی افتاد: پرل (Richard Perle) این لوح اسم ریچارد پرل، دستیار وزیر دفاع در امور سیاست امنیت بین المللی بود.»

یکی از همکاران قدیمی وی مدت ها قبل افشا کرده بود که پرل منافع اسرائیل را بر منافع ایالات متحده ترجیح می دهد و از آن حمایت می کند... به هر حال برای جیم تاکر حاصل نشست سال ۱۹۸۵ بیلدربرگ (در نیویورک) برداشتن کیف سناتور مذکور حاوی متن سخنرانی ها، شماره تلفن های خصوصی و فهرست محرمانه شرکت کنندگان بود که در افشاکاری های او بسیار به آن ها استناد شد. این اتفاق به قیمت برملا شدن نام مستعار و توقیف مجوز خبرنگاری وی در کنگره بود.

تاکر در توضیح بیشتر به نکته تامل برانگیزی از آمریکای مدافع آزادی مطبوعات اشاره می کند: «همکار دلسوزی در دفتر مطبوعاتی توضیح داد که مجوز کار روزنامه نگاران بارضایت ضمنی کنگره صادر می شود. همان همکار که به منظور حفظ کارت پلاستیکی و سبز رنگ خود ناشناس باقی می ماند توصیه کرد کارت را بازگردانم (به توقیف مجوزم تن دهم) تا از بازجویی ارباب کنگره و آزاردهنده در امان باشم.»

بوش پدر از صندوق بیلدربرگ

بیرون می آید

کتاب «توطئه گران بین المللی» در بیست و چهار فصل اصلی به بررسی نتیجه جلسات سری بیلدربرگ طی سال های ۱۹۷۵ تا ۲۰۰۵ می پردازد و از ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۲ در قالب یک فصل با عنوان «سال های اولیه» و بقیه را تا ۲۰۰۵ در قالب هر سال یک نشست روایت می کند. در فصل پنجم که به نشست سال ۱۹۸۵ توطئه گران در اسکاتلند اختصاص دارد، آمده است: «به قدرت رساندن جورج اچ دبلیو بوش (پدر رئیس جمهور منغوری که در کارنامه خود حمله به افغانستان و عراق را دارد) در مقام رئیس جمهور آمریکا و... در دستور کار نشست بیلدربرگ در سال ۱۹۸۶ قرار داشت... منبعی از بیلدربرگ گفت که بوش به قدری با پول و حضور در برنامه های تبلیغاتی حمایت جلب کرده است که ممکن نیست در انتخابات سال ۱۹۸۸ کسی به گرد پای او برسد.» همان طور که

است که براساس آن، جلسات به طور خصوصی برگزار می شود و شرکت کنندگان از اظهار نظر علنی در مورد جزئیات نشست ها منع شده اند.

توطئه یا توهم توطئه؟

«هنگامی که مشخص می شود که سرمایه گذاران بین المللی سران کشورها و مقامات بلند پایه دولتی در خفا مشغول انجام امور مربوط به عموم هستند، صحبت از نظریه های توطئه به میان می آید اما به زودی اطلاعاتی را در اختیارتان خواهیم گذاشت که خود می توانید بررسی کنید و توطئه گران بیلدربرگ را به چالش بکشید.»

اگرچه جیم تاکر این مطلب را بیشتر برای خوانندگان آمریکایی - انگلیسی زبان - مطرح می کند اما اطلاعات کتاب پاسخ مناسبی است به کسانی که دائماً از توهم توطئه می نالند و بازیگران بزرگ بین المللی را از هر گونه برنامه ریزی برای چپاول بیشتر جهان مبرا می دانند. به این چند بند توجه کنید:

۱- بهار هر سال معمولاً در اواخر مه یا اوایل ژوئن، در مکانی مخفی دیدار می کنند. اقامتگاه انحصاری آن ها ظهر چهارشنبه، پیش از آغاز نشست بیلدربرگ در روز پنجشنبه که تا یکشنبه طول می کشد، به کلی بسته می شود.

۲- تمام شرکت کنندگان بیلدربرگ و کارمندان آن ها و نیز تمام کارکنان اقامتگاه سوگند از داری یادی کنند که هیچ چیزی را گزارش نکنند!

۳- روزنامه های همکار شامل واشنگتن پست، نیویورک تایمز و لس آنجلس تایمز هیچ چیز گزارش نمی کنند و هیچ کس تقریباً هرگز کلمه بیلدربرگ را نخواهد خواند یا در اخبار شبکه های سراسری رادیویی و تلویزیونی نخواهد شنید.

به نوشته تاکر «تعقیب بیلدربرگ به مدت ۲۸ سال هیجان انگیزترین مأموریت زندگی کاری من در مطبوعات بوده است که ۲۰ سال اول آن در مطبوعات جریان غالب سپری شد. من سمت های بالایی داشتم؛ سردبیر شب واشنگتن دیلی نیوز، سردبیر مارتینز ویل ویرجینیا بولتن (martinsville bulletin)، ویراستار فنی تایمز دیسپچ (times dispatch) و دستیار سردبیر جزء در بیکن جورنال (beacon journal) در ایالت اوهایو... طولی نکشید که فهمیدم بیلدربرگ سران رسانه ها را جذب توطئه سری خود کرده و دستور سکوت مطلق خبری را در ایالات متحده صادر کرده است. کلمه بیلدربرگ فقط زمانی در نیویورک تایمز درج شد که یکی از چهره های برجسته آن در این نشست درگذشت و این کلمه غفلتاً از زیر دست نویسنده سوگنامه و سردبیران وی در رفت...»

جریمه ۱۰ هزار دلاری آقای ایکس

شاید هیجان انگیزترین بخش کتاب به ماجرای ورود زیرکانه جیم تاکر به هتل محل جلسه فوق سری بیلدربرگ (در سال ۱۹۸۵) برگردد که وی مجبور می شود با نام رمز ایکس و با کمک راننده ای ناشناس به محل هتل برود. اگرچه آقای ایکس نتوانست وارد جلسه مذکور شود اما توانست مصاحبه ای با کارکنان هتل داشته باشد و به جمع آوری سند مشغول شود. اما این جسارت برای او به قیمت محرومیت از خبرنگاری در کنگره تمام شد و با توقیف مجوز خبرنگاری وی در کنگره از نظر اقتصادی دست کم ۱۰/۰۰۰ دلار در سال ضرر کرد: «راننده تاکسی گفت: اسم شما به جای جیم تاکر آقای ایکس است.»

«چگونه سکوت خبری تقریباً کاملی بر ۱۸۰۰ روزنامه ای که تا چند سال پیش در ایالات متحده وجود داشت، اعمال شده است، در حالی که همه آن ها در مقام مدعیان حافظان و عاملان آزادی بیان سینه چاک می دهند؟» این سوالی است که نویسنده در پیشگفتار نسبتاً مفصل کتاب «توطئه گران بین المللی» درباره ماهیت و چگونگی سانسور عظیم رسانه های آمریکا بر «نشست های سری گروه بیلدر برگ» از مخاطب خود می پرسد.

کتاب توطئه گران بین المللی اثر جیم تاکر با عنوان اصلی «Bilderberg Diary» (یادداشت های روزانه بیلدربرگ) که در سال ۲۰۰۵ منتشر شده است، گزارش نشست ها، اهداف و برخی اعضای سرشناس و متمول گروه بیلدربرگ است که حاصل تحقیقات ۲۸ ساله روزنامه نگاری جسور به شمار می رود. نویسنده که حاصل تلاش های خود را در مقام خبرنگار چندین نشریه آمریکایی به رشته تحریر درآورده مدعی است بسیاری از اتفاقات جهانی حاصل نشست های سالانه ای است که گروه بیلدربرگ (متشکل از ثروتمندان و سیاستمداران جهانی) تشکیل می دهند و عجیب این است که طی این سال ها هیچ خبر یا گزارش تایید شده ای از متن مذاکرات مفصل این گروه منتشر نشده چرا که اساساً حاضران در جلسات - حتی اگر خبرنگار باشند - متعهد هستند که جنبه سری بودن مذاکرات را رعایت کنند! در غیر این صورت با دشواری های خاصی مواجه خواهند شد.

از ماجرای ریاست جمهوری جیمی کارتر - چند ماه پیش از پیروزی انقلاب اسلامی - گرفته تا سقوط اتحاد جماهیر شوروی در اوایل دهه ۹۰ میلادی و جنگ عراق، همگی تحولاتی هستند که به زعم جیم تاکر، گروه بیلدربرگ حداقل نقش موثری در آن ها داشته است. در این میان اگر نگاهی به اسامی برخی حاضران در این نشست های سری (راکفلر، هنری کیسینجر، کلینتون و...) بیندازیم انگیزه خوبی برای مطالعه ریشه توطئه های بین المللی و جنگ های پنجاه ساله اخیر خواهیم داشت که ترجمه نسبتاً روان و حیدر رضا نعیمی این انگیزه را دوچندان می کند.

۱۹۵۴: هتلی به نام بیلدربرگ

گروه بیلدربرگ سازمانی متشکل از رهبران سیاسی و سرمایه گذاران بین المللی است که بهار هر سال برای تعیین خط مشی جهانی به صورت سری تشکیل جلسه می دهد. این گروه حدود ۱۱۰ شرکت کننده اصلی دارد، اعضای خانواده راکفلر (ثروتمند مشهور آمریکایی)، خانواده روچیلد (خانواده ای که در انگلیس و اروپا قرن هاست به طور پنهانی با دیگر سرمایه گذاران دیدار می کنند)، بانکداران، روسای شرکت های بین المللی و مقامات بلند پایه دولتی از اروپا و آمریکای شمالی و ...

در سال ۱۹۵۴، سرمایه گذاران بین المللی به این نتیجه رسیدند که جهان به قدری کوچک و منافع آن ها به قدری در هم تنیده است که باید نشست های منظم و سالیانه داشته باشند. به همین دلیل در هتل بیلدربرگ در هلند تشکیل جلسه دادند و نام «بیلدربرگ» را بر خود گذاشتند.

از آن پس آن ها پشت دیوارهای محصور و با حضور نگهبان های مسلح در تفریحگاه های مجلل دیدار می کردند. پنهان کاری تا مدت کوتاهی برقرار بود تا این که یک روزنامه نگار - که اکنون در قید حیات نیست - موضوع بیلدربرگ را در سال ۱۹۵۷ برملا کرد اما شیوه محرمانه بودن مفاد جلسات همچنان برقرار

نگاهی به «تاریخ آغازین فراماسونری در ایران»

سایه های فراموشخانه

فراماسونری یا فراموشخانه که ریشه در اروپای غربی دارد اگرچه سازمان واحدی را تشکیل نمی دهد اما برخی از کانون های آن با هم در ارتباط هستند یا کانون بزرگ تری را تشکیل می دهند. فراماسونری در ایران به دلیل وابستگی به کشورهای خارجی (اغلب اروپایی) همواره به عنوان گروهی برای کسب منافع دولت های غربی شناخته می شود. از آنجا که فراماسون ها اسرار خود را در خارج از جمع خود افشا نمی کنند (شرط پذیرفته شدن در این گروه تعهد در این باره است) و حتی سوگند می خورند که آنچه در لژ (مرکز فعالیت آن ها) می گذرد را در خارج از مرکز به فراموشی بسپارند به فراموشخانه نیز مشهورند.

فراماسونری در ایران در سال ۱۳۲۵ هجری قمری با حمایت لژ شرق اعظم (گراند لژ) و با حضور درباریان، رجال سیاسی، نمایندگان مجلس و ... تشکیل شد و اعضای رسمی آن حتی به نخست وزیر هم رسیدند. درسی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، نگاهی گذرا به برخی از مشهورترین فراماسون هایی که در رژیم گذشته پست های مهمی در کشور داشتند، علاوه بر درک بهتر ریشه جنایت های آنان و ارتباط غیر قابل انکاری که با کشورهای بیگانه (به ویژه انگلیس) داشتند، ادعاهای آنان (یا بازماندگان شان) را در به اصطلاح خدمت به کشور با مهر خیانت باطل خواهد کرد؛ خیانت هایی که هر ایرانی وطن دوستی را به این نتیجه رهنمون خواهد کرد که اگر ملت ایران با رهبر شجاع خود، طومار آنان را درهم نپیچیده بود، آیا تاکنون چیزی از ایران باقی می ماند؟

میرزا ملکم خان، حسنعلی منصور (نخست وزیر دهه چهل رژیم پهلوی)، محمد ساعد (نخست وزیر دهه بیست) و جعفر شریف امامی از جمله مشهورترین رجال فراماسون حکومت پهلوی بودند که پرونده ردالت ها و خیانت های شان بر کسی پوشیده نیست. از قرار داد ننگین گس گلشائیان گرفته تا موضوع کاپیتولاسیون که اولی را ساعد و عباسقلی گلشائیان به نام خود ثبت کردند و دومی را شریف امامی و حسنعلی منصور. مشخص نبود اگر مقاومت شجاعانه رهبر کبیر انقلاب در مقابل قانون ننگین کاپیتولاسیون نبود، امروز سگ های خارجی ها در این مملکت ارج و ارزش بیشتری داشتند یا آحاد مردم؟

«تاریخ آغازین فراماسونری در ایران» به جلد چهارم رسیده است و در این میان کسانی که سه جلد قبلی آن را دیده اند، همگی بر دشواری گردآوری و تالیف چنین اثری صحه گذاشته اند چرا که به دلیل سری بودن فعالیت های فراماسونرها، دستیابی به منابعی

دست اول و مستند که علاوه بر تاپاندن نور حقیقت بر سیاهخانه های آنان، اسامی و سوابق اعضای فراموشخانه را به صورتی کاملاً عملی ارائه کند. کاری ستودنی و قابل اعتناست. به ویژه این که این مجموعه پنج جلدی (جلد پنجم در آینده منتشر می شود) با حجم قابل قبول احتمالاً به عنوان یکی از قابل اطمینان ترین مرجع های مورد نیاز محققان تاریخ بالاخص تاریخ فراماسونری ایران خواهد بود. در آستانه دهه فجر انقلاب اسلامی و به بهانه انتشار مجلد چهارم «تاریخ آغازین فراماسونری در ایران» نگاهی گذرا داریم بر فراموش شدگان فراموشخانه های ایران.

۴۱ نفر!

انتشارات سوره مهر همزمان با ایام خاطره انگیز بهمن ماه و دهه مبارک فجر مجلد چهارم «تاریخ آغازین

فراماسونری در ایران» را روانه بازار کرده است.

یحیی آریابخش در مقدمه کتاب آورده است: «مجلد حاضر اسناد ۴۱ پرونده لژ فراماسونری ایران از پرونده شماره ۸۱ تا ۱۲۱ را در بر می گیرد که برای ۴۱ عضو دیگر از لژ تشکیل شده بود و پرونده و زندگی نامه هر یک از اعضا به عنوان مقدمه ذکر می شود سپس به گزارش اسناد پرداخته شده و موضوعات مهم مورد توجه قرار می گیرد. شایان ذکر است که تدوین زندگی نامه اعضا و گزارش اسناد موجود در پرونده شماره ۸۱ تا ۱۲۱ از شیوه معمول در مجلد سوم پیروی می کند. در این مجلد، پرونده های افرادی بررسی می شود که اسامی آنها در فهرست حکیم الملک به عنوان عضو ثابت و رسمی ذکر شده است.

سوغات فرنگ

در میان اسامی فهرست کتاب، نام چند غیر ایرانی به چشم می خورد که ساکن فراموشخانه ایران شده اند، فراسکینا، پل لیبسید و دو بروک.

دقت در احوال آفر دو بروک و دو بروک که از جمله اعضای خارجی لژ فراماسونری است، میزان نفوذ فراماسون ها را در ایران نشان می دهد: «وی در ۱۹ فوریه ۱۹۰۱ (۱۰۸ سال پیش) به عنوان مهندس پل و راه سازی در تهران قرارداد را با دولت ایران امضا کرد. او حدود یک سال بعد، عضو شورای عالی تعلیمات عمومی شد. در اواسط مارس ۱۹۰۴ نیز دولت ایران قرارداد استخدام او را تمدید کرد و همچنان در تهران ماند. در ژوئیه ۱۹۰۶ به ریاست کل اداره پل و راه سازی منصوب شد. که علی اکبرخان دهخدا از دیگر اعضای لژ فراماسونری ایران، نیز معاون و مترجم او بود. وی در اکتبر ۱۹۰۸ طرح مدرسه فنی را در تهران به اجرا در آورد و مدتی هم اداره آن را برعهده گرفت. پس از آن در اواخر دسامبر ۱۹۱۰ عضو کمیسیون طرح مالیات بنادر در بندرانزلی شد و دو سال بعد نیز به سمت پیشین خود بازگشت.»

مزد کودتا

میرزا محمود دخان ملقب به مدیر الملک و مشهور به جم، دارنده پرونده شماره ۸۲ است. جم در ۱۲۹۹ ش در کابینه میرزا حسن خان مشیرالدوله (پیرنیا) عهده دار ریاست خزانه کل شد. پس از مشیرالدوله، محمد ولی خان سپهدار اعظم رئیس الوزرا شد و او همچنان عهده دار همان سمت بود. در کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹، کابینه سید ضیاء الدین طباطبایی زمام امور را به دست گرفت و به ادعای عباس اسکندری، محمود جم به عضویت در کمیته ۱۱ نفره آهن. که با کمک انگلیسی ها در اصفهان تشکیل شده بود. به کودتا و عاملان آن یاری می رساند. او در سمت خزانه دار کل به رضاخان (عامل نظامی کودتا) کمک مالی کرد در صورتی که به علت بی پولی، حقوق کارمندان را به جای پول نقد، حواله آجر می دادند. سید ضیاء هم به پاس همین خدمت، مدیر الملک را وارد کابینه کرد و وزارت امور خارجه را در اختیارش نهاد.

این عنصر صاحب نام فراموشخانه سرانجام مزد خدماتش به رضاشاه را گرفت. جم در ۱۱ آذر ۱۳۱۴ اعضای کابینه اش را به شاه و مجلس معرفی کرد و سرپرستی وزارت داخله را نیز خود برعهده گرفت. جم اولین فردی بود که پیشنهاد کشف حجاب را در حضور رضاخان مطرح و ضمن تصویب آن در جلسه هیأت وزرا، اعلامیه کشف حجاب را صادر کرد.

روابط نخست وزیر فراماسون به حدی پیش رفت که پسرش با شمس پهلوی ازدواج کرد و بدین ترتیب روابط خانوادگی جم و پهلوی محکم تر شد.

باز هم نخست وزیر فراماسون

اما رجبعلی خان صاحب پرونده شماره ۱۰۰ که پدر حسنعلی منصور نخست وزیر دهه ۴۰ محمدرضا پهلوی است، همان رجبعلی خان منصور الملک یا علی منصور است که بعدها پس از دریافت لقب منصور الملک، نام خانوادگی منصور را برگزید.

رجبعلی خان منصور الملک، هم خود و هم پسرش به نخست وزیری رسیدند تا بار دیگر ثابت شود که فراماسونری در ایران چه نفوذ عمیقی در بالاترین ارکان حکومتی رژیم پهلوی داشت. او در فروردین ۱۳۲۹ به دنبال سقوط کابینه محمد ساعد مراغه ای بار دیگر مأمور تشکیل کابینه شد و در ۲۲ فروردین از مجلس رأی اعتماد گرفت اما فرزندش حسنعلی منصور در سال ۱۳۳۸ به عنوان وزیر کار به عضویت کابینه حسین علا درآمد و چند سال هم عهده دار مشاغل مهم شد چنان که در ۱۳۴۲ حزب ایران نوین را تأسیس کرد و در اسفند همان سال به نخست وزیری رسید. منصور پسر البته یک سال بعد با گلوله شهید محمد بخارایی از اعضای جمعیت هیأت های موفته اسلامی به هلاکت رسید.

نکته ای که در فهرست مندرجات کتاب به چشم می آید، این است که الزاما نام معروف یا مصطلح افراد درج نشده است تا خواننده بتواند با استفاده از آن به مطالعه پرونده فراماسونری فرد مورد نظر بپردازد. از جمله در همین مورد اخیر، نام رجبعلی خان ذکر شده که خواننده تا زمانی که به متن مورد نظر مراجعه نکند نمی تواند حدس بزند که این همان علی منصور معروف پدر حسنعلی منصور است و ...

از نقاط قوت کتاب که باعث اهمیت و اعتبار آن نزد محققان مسائل تاریخی است، چاپ دستخط ها و اسناد به جای مانده است که به خط معمول آن دوران است، اما متأسفانه در این بخش اثری از شماره صفحه کتاب نیست به همین دلیل یافتن صفحات قبل و بعد از آن را با دشواری روبه رو می کند.

جلد پنجم این کتاب که آخرین مجلد آن است یازده پرونده باقیمانده از لژ فراماسونری ایران را به علاقه مندان تاریخ معاصر ایران معرفی خواهد کرد. «تاریخ آغاز فراماسونری در ایران (جلد چهارم)» در ۹۰۲ صفحه و به قیمت ۱۲۰۰۰ تومان به چاپ رسیده است.

«دایرةالمعارف مصور اساطیر و ادیان مشهور جهان» اثر ریچارد کاوندیش و «اسطوره‌های حیات و مرگ» اثر سی.ای. بورلند با ترجمه رقیه بهزادی از سوی نشر علم به تازگی وارد بازار کتاب شده است. رقیه بهزادی دکترای خود را در سال ۱۳۵۵ از دانشگاه تهران در رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی گرفت و هم‌اکنون در دانشکده هنرهای زیبا مشغول تدریس است. وی ترجمه بیش از سی‌وسه عنوان کتاب را در کارنامه دارد و بخشی از مقالات تحقیقی و پژوهشی خود را در نشریات علمی و فرهنگی منتشر کرده است. «زبان اوستایی»، «هیتی‌ها»، «سکاها»، «شناخت اقوام کهن»، «زن در شرق باستان» و «فنیقی‌ها» عناوین برخی از آثار او را تشکیل می‌دهد. دکتر بهزادی در طول سال‌های اخیر نیز «دانشنامه اساطیر یونان و روم» و «قوم‌های کهن در قفقاز، ماوراء قفقاز، بین‌النهرین و هلال حاصلخیز» و «فرهنگ نگاره‌ای نمادها در هنر شرق و غرب» را ترجمه کرده است و هم‌اکنون نیز «هنرهای مستظرفه اقوام جنوب شرق آسیا» را در دست چاپ دارد.

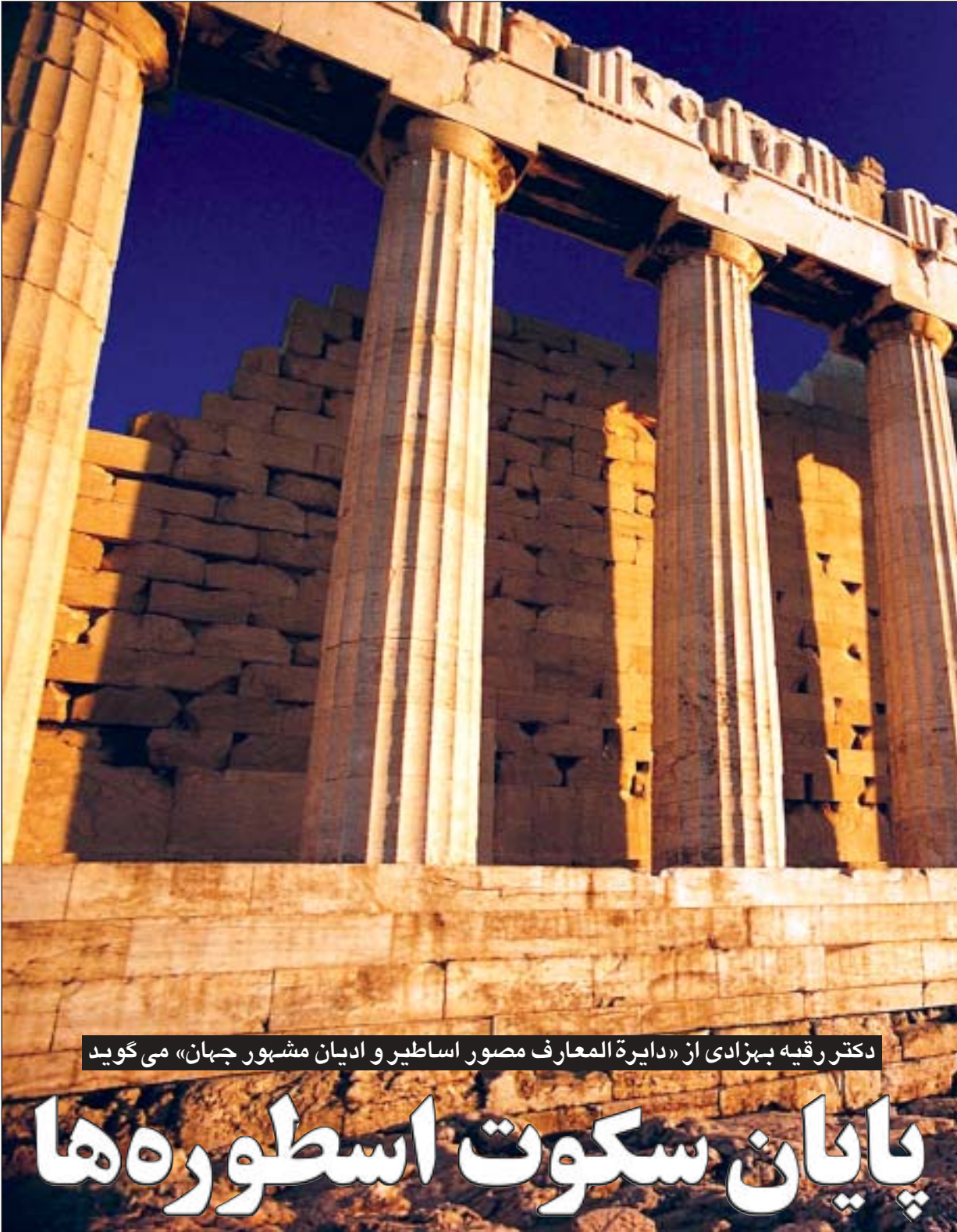
خانم بهزادی! اخیراً کتاب «دایرةالمعارف مصور اساطیر و ادیان مشهور جهان» اثر ریچارد کاوندیش با ترجمه شما منتشر شده است. نکته قابل توجه این است که در سال‌های اخیر در حوزه اساطیر، کتاب‌های گوناگونی ترجمه و منتشر شده است. دلیل این موضوع را چه می‌دانید؟

واقعیت این است که طی صد سال اخیر علاقه به اسطوره‌شناسی در جهان رو به افزایش بوده است. این توجه بیشتر از آن جهت حائز اهمیت است که در دوران ما اسطوره‌ها، صرفاً داستان‌هایی کودکانه یا توصیفاتی غیرعلمی از جهان تلقی نمی‌شوند، بلکه برداشتی جدی از حقیقت به شمار می‌آیند. اساطیر هر ملت و جامعه‌ای به صورت بخشی از باورها، شکل‌دهنده رفتارها و توجیه رسوم، ارزش‌ها و سنت‌های مردم آن جامعه درآمده است و در این میان درک بشر، بدون شناخت اساطیرش امکان‌پذیر نیست. در این کتاب، نظرات گوناگونی از پژوهشگران رشته‌های مردم‌شناسی، باستان‌شناسی، علمای الهیات، خبرگان ادیان توحیدی و تطبیقی، تاریخ ادیان، زبان و ادبیات مطرح می‌شود. در واقع «دایرةالمعارف مصور اساطیر و ادیان مشهور جهان» در شش بخش و سی فصل تدوین شده که دربرگیرنده اساطیر کل جهان است و هر فصل به اسطوره‌های آغازین، گستره دینی یا فرهنگی خاصی می‌پردازد که این اسطوره‌ها از پیشینه اجتماعی یا تاریخی آن منطقه نشأت می‌گیرند.

در تقسیم‌بندی فصل‌های کتاب شما هماهنگی خاصی دیده نمی‌شود، یعنی برخی از فصل‌ها بر اساس مناطق جغرافیایی و برخی دیگر بر اساس ادیان تقسیم‌بندی شده‌اند. دلیل این کار چه بوده؟ این دایرةالمعارف همان گونه که از نام آن پیداست، دایرةالمعارف اساطیر و ادیان است. آنجا که از بودا حرف می‌زنیم و می‌گوییم بودا در زیر درخت انجیر به تنویر می‌رسد، درست است که این داستان اسطوره‌ای، بخشی از داستان‌های مردم شرق است، اما در برخی کشورهای شرقی آن را داستان دینی می‌پندارند.

این تقسیم‌بندی از سوی نویسنده کتاب صورت گرفته یا شما آن را به این صورت فصل‌بندی کرده‌اید؟ کاوندیش یک دایرةالمعارف دوازده جلدی تألیف کرده بود که این کتاب تلخیصی از آن مجموعه است. آن چه را کاوندیش در اثرش آورده هنگام ترجمه عیناً به فارسی برگردانده‌ام.

شما نویسنده کتاب «دایرةالمعارف مصور اساطیر

دکتر رقیه بهزادی از «دایرةالمعارف مصور اساطیر و ادیان مشهور جهان» می‌گوید

پایان سکوت اسطوره‌ها

و ادیان... یعنی کاوندیش را چقدر می‌شناسید؟

این شخص یکی از اسطوره‌شناسان معروف جهان است و در زمینه اسطوره‌مئل جهان مجموعه‌ای دوازده جلدی تألیف کرده است. این کتاب خلاصه‌ای از آن مجموعه است و در بخشی که مربوط به سکاها، مایاها و... است، مطالب بسیار کامل و جامعی را ذکر کرده است. این کتاب به اساطیر تمام نقاط دنیایم می‌پردازد و نویسنده روی این کتاب خیلی کار کرده است. من این کتاب را در کتابخانه پژوهشگاه دیدم و هنگامی که آن را مرور کردم، به ارزش و اهمیت آن پی بردم و تصمیم به ترجمه آن گرفتم.

مقدمه این کتاب به قلم دکتر محمد ضمیران است. شما از دکتر ضمیران خواستید که برای این کتاب مقدمه بنویسند؟

من در دانشگاه هنر با دکتر ضمیران همکاری هستم و سال‌ها با ایشان سابقه آشنایی و همکاری داشته‌ام. دکتر ضمیران شخصیتی فاضل و آگاه است و در زمینه شناخت فلسفه، حقوق و اساطیر چهره برجسته‌ای به شمار می‌آید و به دلیل اعتمادی که به ایشان دارم، از ایشان خواستم که مقدمه‌ای بر این کتاب بنویسند.

شما چه تعریفی از اساطیر و اسطوره دارید؟ آقای دکتر ضمیران در مقدمه این کتاب تعریفی از

اسطوره به دست داده که بسیار جالب و رساست. دکتر ضمیران نوشته است: «پژوهندگان، اسطوره را واژه‌ای عربی شمرده‌اند و آن را برآمده از ریشه سطر می‌دانند. این واژه در زبان عربی به معنای سخنان پریشان، افسانه‌گونه و شگفت‌آور است. در سوره انفال آیه ۳۱ از اساطیر اولین سخن به میان آمده و مراد حکایات و افسانه‌های پارینه است. باید توجه داشت که اسطوره چون از کلمه سطر برآمده، بیشتر بر ساحت نوشتاری آن تأکید می‌شود اما به طوری که پژوهندگان اساطیر باور دارند، اسطوره بیش از آن که با نوشته مرتبط باشد با ادب گفتاری اقوام سروکار دارد. آن‌ها یکی از ویژگی‌های آن را در انتقال سینه به سینه آن برشمرده‌اند. از این روی می‌توان چنین نتیجه گرفت که میان معنای اصطلاحی اسطوره و ریشه عربی آن، پیوند بلاواسطه‌ای حاکم نیست.»

اما داستان‌هایی که در کتاب «اسطوره‌های حیات و مرگ» چاپ شده‌اند، به نظر نویسنده بازتاب‌هایی از واقعیت هستند.

به نظر من داستان‌های اسطوره‌ای نمادی از واقعیت‌های جوامع مختلف است که بازتابی واقعی از زندگی انسان‌ها یافته‌اند و روح دارند و مثل قصه و افسانه نیستند که ساخته ذهن و تخیل نویسندگان

باشند. این اسطوره‌ها با بشر متولد شده‌اند. داستان‌های اسطوره‌ای این کتاب از میان بسیاری از داستان‌های جهان انتخاب شده‌اند. معیار نویسنده برای انتخاب این داستان‌ها چه بوده است؟ قطعاً این داستان‌ها از باورهای اقوام مختلف جهان کسب شده است. یعنی بورلند به آفریقا سفر کرده، در بین قبایل مختلف مدت‌ها زندگی کرده و اسطوره‌هایی که درباره مرگ و حیات در میان قبایل متداول بوده را ثبت و ضبط کرده است. در واقع بورلند به همه نقاط جهان مانند آمریکای لاتین، آفریقا، اروپا، آسیای میانه و... سفر کرده است تا بتواند این داستان‌های اساطیری را گردآوری کند. او راجع به آفرینش و مرگ از مردم سوال کرده، پاسخ آن‌ها را مکتوب کرده و به علاقه‌مندان، پژوهشگران و دانشجویان عرضه کرده است. بورلند خودش روایت می‌کند: «اما اسطوره‌ها را از اطلاعات فقراى آواره و وحشی و فیلسوفان اعیان‌زاده‌ای که در قصرهای باشکوه زندگی می‌کنند، دریافت می‌کنیم و هر کسى سخن خود را دارد.»

داستان‌های اسطوره‌ای این کتاب فقط مربوط به مرگ و زندگی است؟ بورلند داستان‌هایی را در این کتاب آورده که فقط

گذری به «ماه زده» اثر مجید قیصری

مکاشفه زیر نور ماه

پیگیری ماجرا به این شک می رسد که صفر علی ماه گرفته شده است و چنین اتفاقی برای همزمان صفر علی نیز در ماجرای داستان اتفاق می افتد و به منظور بررسی سلامت روح و روان او خواستار بررسی سلامتش از سوی یک تیم تحقیقاتی می شوند.

نثر روان و عامیانه قیصری با به کار بردن جملات کوتاه، ویژگی دیگری است که در «ماه زده» به چشم می خورد: «ماهرچه گوش تیز می کردیم بلکه چیزی بشنویم، نمی شنیدیم. صدایی نبود، مگر صدای خش خش نزار یا وزوز پشه کورها، گاه که بادی بلند می شد یا نسیمی می وزید از نهر، بوی گل تازه و نی ترک خورده می آمد. گاه نیمه های شب، صدای گرازهای وحشی بلند می شد که گله ای گپ گپ یکباره می دیدند به سمتی در آن تاریکی که دیده نمی شدند...»

به هر حال سبک نویسنده در این داستان بر اساس الگوهای به کار گرفته شده در داستان های قبلی مبنی بر معنویت گرایی و دنیاگرایی است که بیشتر به دنبال مکاشفه های درونی و معنوی هستند.

می شود و به نوعی همین کشف واقعیت هاست که باعث می شود خواننده همواره تا بخش های پایانی داستان، با دیده شک و تردید به ماجرا نگاه کند. در واقع هرچه ماجرا به جلو می رود، خواننده نشانه هایی مبنی بر کشف واقعه و حقیقتی ناشناخته را در صفر علی جست و جو می کند و آن را در ذهن می پروراند که در نهایت با درک این حقیقت که همانا پیدا شدن جنازه های شهداست به کشف معمای بزرگ داستان پی خواهد برد.

مخاطبی که ماجرای داستان «ماه زده» را دنبال می کند، به خوبی درمی یابد که عنوان این داستان ارتباط نزدیک و تنگاتنگی با ماجرای آن دارد، در حقیقت دقت و حساسیت بالای قیصری در انتخاب عنوان کتاب را می توان به عنوان ویژگی دیگر اثر برشمرد. قیصری که همواره در انتخاب عناوین آثارش وسواس و مهارت زیادی را به خرج می دهد در این باره می گوید: «گاهی برای انتخاب نام داستانم، بیش از نوشتن خود داستان وقت می گذارم. در انتخاب عنوان این اثر نیز باید بگویم از چنین دقتی بهره برده ام، به گونه ای که مخاطب عام هنگام

«ماه زده» اثری است نوشته مجید قیصری که چندی پیش از سوی مرکز آفرینش های ادبی حوزه هنری و توسط انتشارات سوره مهر در شمارگان ۲۲۰۰ نسخه روانه بازار شده است. این اثر، ماجرای سربازی به نام صفر علی است که در بیابان های شلمچه و از پس نزارها صدای «العطش» می شنود. «روزها صدایی نبود یا اگر بود او ادعایی نداشت. می گفت: از تنگ غروب شروع می شه.» در واقع صفر علی صدایی را می شنیده که دیگران از درک آن عاجز بودند و این می شود که همزمانش به او شک می کنند که شاید بخواهد از خدمت سربازی فرار کند، اما صفر علی همچنان بر شنیده هایش اصرار می کند و این اصرارها تیم های تحقیقاتی را برای سنجش سلامت روانی او به منطقه عملیاتی می کشاند. در نهایت پس از تایید سلامت روح و روان صفر علی، روزی گروهی از تفحص به منطقه می آیند و همان محلی را که صفر علی نشان داده بود حفر می کنند و پس از تفحص هشت جنازه را از زیر خاک بیرون می آورند.

داستان کوتاه «ماه زده» همچون آثار قبلی قیصری، کاری معماگونه است که مخاطب را تا پایان ماجرا به دلیل لو ندادن موضوع، مجذوب خود می کند. البته قیصری همواره در هر یک از داستان های جدید خود نسبت به داستان قبلی سیر تکامل یافته تری از حقایق و واقعیت ها را ارائه می کند و داستانش از پختگی بیشتری برخوردار می شود.

قیصری «ماه زده» را اثری ابهام آمیز و پرکشش تلقی می کند و معتقد است: «این اثر با طرحی ساده سعی بر آن داشته است تا مخاطب با شخصیت های داستان به ویژه صفر علی احساس همذات پنداری کند. ضمن آن که داستان در عین ایجاد کشش، همواره ابهامی را در ذهن خواننده ایجاد می کند که این کشش باعث می شود تا روایت داستان را تا پایان پیگیری کند.»

به باور نویسنده نمادهایی چون «العطش» و «محرّم» واژه ها و رمزی هستند که با گشودن آنها می توان به درونمایه های جنگ و باورهای رزمندگان راه پیدا کرد، به گونه ای که این درونمایه ها همگی واقعی هستند و اگر غیر از این باشد، باید آن ها را غیر واقعی قلمداد کرد.

نویسنده داستان «ماه زده» بر این باور است که مخاطب با خواندن این اثر با کشفی بزرگ مواجه

به مرگ و زندگی پرداخته باشند مثلا در مورد اسطوره جاودانگی در این کتاب می خوانیم: «دو تا خواهر کنار برکه می روند و ماری از لانه خود بیرون می خزد.» ما هم این اسطوره را داریم که دو خواهر ظرف آبی دارند که در آن آب حیات هست. مار از دو خواهر تقاضای آب حیات می کند و می گوید من تشنه ام. آن ها کوزه آب را به مار می بخشند و مار اجازه می دهد که آن ها از برکه آب بنوشند، بعد مار جاودانه می شود و...

برای همین است که مار هر سال پوست می اندازد و دوباره هستی تازه ای را آغاز می کند. پوست انداختن، یعنی دوباره به جهان آمدن و تولد دوباره یافتن. باید توجه داشته باشیم که هر یک از اسطوره ها مفاهیم خاص خودش را دارد.

ترجمه ای که شما از متن کتاب ارائه داده اید مربوط به چاپ سال ۱۹۷۴ میلادی است. آیا تا زمان ترجمه، ویراست تازه ای از این کتاب منتشر نشده بود؟

من چاپ جدیدی از این کتاب ندیده ام ولی این که آیا این کتاب قبلا در ایران ترجمه شده بود یا نه، از طریق موسسه خانه کتاب جویا شدم که جواب دادند این کتاب ترجمه نشده، آن وقت ترجمه را شروع کردم. من این امکانات را ندارم که پیگیر چاپ تازه تری از یک کتاب باشم. در حال حاضر یک کتاب ترجمه کرده ام که راجع به طلسم و تعویذ شرق باستان در مصر است و چاپ آن را به انتشارات خوارزمی واگذار کرده ام. الان حدود شش ماه است که این کتاب در اختیار آن هاست و می گویند حروف چینی شده است اما من هنوز نمی دانم در چه مرحله ای قرار دارد. در این کتاب تلاش کرده ام آن چه را که در بین اقوام و فرهنگ های مختلف رایج است، به عنوان یک قوم شناس به علاقه مندان این عرصه منتقل کنم. کتاب «فرهنگ نگاره ای نمادها در هنر شرق و غرب» اثر جیمز هال را هم چند سال پیش ترجمه کردم که نشر فرهنگ معاصر آن را منتشر کرده و الان به چاپ چهارم رسیده است یا کتاب «قوم های کهن در قفقاز...» که نشر نی منتشر کرد و به چاپ سوم رسید.

به نظر شما اسطوره شناسی در ایران چه وضعیتی دارد؟

بسیاری دارند در این زمینه کار می کنند. حرف خاصی نیست که بخواهم مطرح کنم. افرادی که در این حوزه کار می کنند، نظرات دانشمندان مختلف جهان را که در این رشته سابقه دارند و در این راستا موی خود را سفید کرده اند، امانتدارانه به جامعه فارسی زبان منتقل می کنند. به نظر من مترجمان نقش مهمی در انتقال فرهنگ ها دارند؛ فرهنگ هایی که یا مرده اند یا فراموش شده اند، یا هستند ولی خاموش مانده اند. استادان و اسطوره شناسان درباره این فرهنگ ها تحقیق و پژوهش و آن را احیا می کنند و ما هم آن ها را ترجمه و به جامعه عرضه می کنیم. **بسیاری از مترجمان، اساطیر ملل مختلف جهان را ترجمه می کنند. در این میان یک فرد علاقه مند در بین این همه آثار نمی داند از کجا باید شروع کند و برای شروع مطالعه کدام کتاب را انتخاب کند. درست است؟**

بله. اتفاقا مرتبا دانشجویان این گونه سوالات را از من می پرسند و من هم آن ها را راهنمایی می کنم. وقتی به دانشجو در کلاس جزوه می دهم و او علاقه مند است که اساطیر را بشناسد، پیشنهاد می کنم اگر می خواهد اساطیر را بشناسد از ابتدا آغاز کند. یعنی باید اساطیر مصر را بخواند و قبل از هر چیز، اساطیر بین النهرین را ببیند. این یک قانون کلی است که وقتی می خواهی چیزی را بشناسی، قبل از هر چیز ریشه ها را باید کشف کنیم و بعد باید به سراغ اساطیر ایران باید برویم.

در زمینه اسطوره در سال های پیش از انقلاب، احتمالا فقط کتاب «پژوهشی در اساطیر ایرانی» مهرداد بهار را داشتیم. اما پس از انقلاب صدها کتاب ترجمه یا تالیف شده است.

این دانشی است که جیمز فریزر آورده است. جیمز فریزر همان فردی است که کتاب معروف «شناخه زرین» را نوشت و چند سال پیش با ترجمه کاظم فیروزمند از سوی نشر آگه منتشر شد و امسال به چاپ سوم رسید.

کتابی برای قند پارسی

کاوه رحمانی: یکی از مسائلی که خوشبختانه طی چند سال اخیر مورد توجه قرار گرفته، توجه و اهتمام به زبان و ادبیات فارسی است، چرا که این توجه در راستای اعتلای فرهنگی است که مردمان آن دارای تاریخی به قدمت تولد بشرند و از سویی حلول دین مقدس اسلام در طول قرون متمادی این فرهنگ را غنای بیشتری بخشیده است. ششمین مجمع بین المللی استادان زبان و ادبیات فارسی که چندی پیش در تهران برگزار شده تنها یکی از فعالیت های متعددی بود که در این راستا انجام شد. در این همایش دو روزه که با پیامی از سوی رئیس جمهور کشورمان آغاز شد، جلسات و میزگردهای فراوانی با حضور استادان برجسته زبان فارسی که از ایران و دیگر کشور ها در همایش حضور داشتند برپا شد. از دیگر فعالیت های این مجمع می توان به انتشار کتابی اشاره کرد که در آن چکیده ای از مقالات ارائه شده به همایش جمع آوری شده است.

در این کتاب نزدیک به ۲۰۰ چکیده مقاله متنوع از سوی پژوهشگران زبان و ادب فارسی منتشر شده است. دکتر عباسعلی وفایی، دبیر ششمین مجمع بین المللی استادان زبان و ادبیات فارسی در مقدمه این کتاب آورده است: «زبان و ادبیات فارسی از دیرباز مشتاقان فراوانی داشته است. آنان با پیوند به این زبان و ادبیات تاریخی و یافتن ظرایف و طرایف آن نسبت به ترویج و گسترش آن اهتمام داشته اند. امروزه این اهتمام به دلایل گوناگون بیش از گذشته نمود یافته است.» وی افزوده است: «تعداد دانشجویان غیر ایرانی رشته زبان و ادبیات

فارسی در دانشگاه های کشور و رقم دانشجویان آن در خارج، این نکته را بیشتر بازگو می کند.» به عقیده این استاد دانشگاه، داشتن برنامه و سازوکاری مناسب در راهبری این هواخواهی ها از وظایف عمده امروزین ماست. وی ارسال منابع آموزشی و کمک آموزشی، اعزام استاد و برگزاری همایش های گوناگون در داخل و خارج را از جمله مواردی می داند که در ایجاد ارتباط و شوق دگرباره در گسترش زبان و ادب فارسی تاثیر فراوانی خواهد داشت و می افزاید: «این همایش ها افزون بر ارائه گزارش تجربیات و یافته های نو، امکان تقدیر از خادمان زبان و ادب فارسی در خارج از کشور و ارتباط آنان با پژوهشگران داخلی را فراهم می سازد. همایش بین المللی استادان زبان و ادب فارسی به همین منظور از سال های گذشته در برنامه فرهنگی کشور نهاده شده است.»

وفایی اقبال استادان زبان فارسی از کشورهای مختلف را که با ارسال مقاله همراه بوده از جلوه های بارز این موفقیت برشمرد و می نویسد: «این اقبال بیانگر توجه و علاقه به ساحت زبان و ادبیات است.»

از جمله خلاصه مقاله هایی که در کتاب «چکیده مقالات ششمین مجمع بین المللی استادان زبان و ادبیات فارسی» منتشر شده می توان به آثاری از دکتر ابراهیم اناری بزچلویی، ایرنیا ابرامنکو، نورضیا آبینکو، الیاس ابرازاف، احمدشاه واجدزی، سیمرازدی، لومینیتسا اسپانکو، شکیل اسلیم بیک، دکتر علیم اشرف خان، دکتر نصرالله امامی، دکتر ته آجاناشیا، دکتر کاوس حسن لی، دکتر عباسعلی وفایی، مهارون و دکتر عبدالرحیم نیک خواه اشاره کرد.

این کتاب از سوی مرکز گسترش زبان و ادبیات فارسی و با همکاری شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی منتشر شده است.

تئاتر در قاب تلویزیون

تئاتر تلویزیونی از چند جنبه اهمیت دارد؛ نخست آن که این گونه هنری جزو اولین برنامه‌هایی است که از تلویزیون پخش شد، گرچه در آن دوران تصویر مشخصی از یک گونه جدید هنری وجود نداشت و دست اندرکاران تلویزیون تنها با یک دوربین ثابت، در مقام تماشاچی، نمایش زنده‌ای را ضبط می‌کردند. در این میان در سال ۱۹۲۸ در کشور انگلستان نمایش «باکس و کاکس» به عنوان نخستین تئاتر تلویزیونی پخش شد، اما جنگ جهانی چنان که بسیاری از فرآیندهای فکری، فرهنگی و هنری را متوقف کرد، تئاترهای تلویزیونی را نیز تحت الشعاع قرار داد به طوری که با آغاز جنگ دیگر شاهد تولید صحیح تئاتر تلویزیونی نیستیم. در دهه پنجاه پس از حدود پانزده سال مجدداً نمایش‌های تلویزیونی یکی از برنامه‌های ثابت تلویزیون‌های دنیا شدند. تاریخچه تئاتر تلویزیونی در جهان و ایران از مباحثی است که کتاب «تئاتر تلویزیونی در ایران» به آن می‌پردازد. غلامحسین لطفی نویسنده این کتاب سیر تطور تاریخی تئاتر تلویزیونی در ایران را به پنج دوره تقسیم می‌کند:

در دوره اول که از سال ۳۷ آغاز می‌شود، شش گروه تئاتری در تلویزیون به اجرای نمایش می‌پرداختند. عزت‌الله انتظامی، علی نصیریان، عباس جوانمرد و جعفر والی از سرپرستان این گروه‌های نمایشی بودند. این گروه‌های تئاتری تحت تأثیر حوادث ناگوار کودتای ۱۳۳۲ که طی آن بسیاری از سالن‌های تئاتر آتش گرفتند یا تغییر کاربری دادند، تلاش کردند تا عرصه‌ای به جز تئاتر زنده را برای فعالیت هنری خود انتخاب کنند. این دوره از لحاظ سیاسی و اجتماعی، دوران افول و شکست سیاست‌های اختناقی به حساب می‌آید و هنرمندان تئاتر تلویزیونی در این زمان تلاش کردند با نهایت ظرافت، تئاترهایی همسو با جریان‌های اجتماعی در تلویزیون تولید کنند.

اولین تئاتر تلویزیونی این دوره نوشته هنرمند فقید علی حاتمی با نام «شهر آفتاب، مهتاب» است. در دوران دوم حیات تئاتر تلویزیونی در ایران که از سال ۵۷ آغاز و تا سال ۵۹ ادامه یافت، بیشتر آثار به افشاشگری درباره رژیم گذشته می‌پرداختند و تمایل به اجرای عدالت و مبارزه با ستم، مضامین اصلی آن‌ها به شمار می‌رود. در دوره سوم از سال ۵۹ تا ۶۹؛ یعنی در سال‌های دفاع مقدس، تئاترهای تلویزیونی با هدف حفظ روحیه مردم به طنز گرایش داشتند اما از سال ۶۷ تا ۷۶ که دوران پس از جنگ تحمیلی است از نمایش‌های سیاسی-اجتماعی کاسته شد و مضامین پند آموز در قالب داستان‌های ادبیات کهن رونق گرفت. در دوره پنجم که از سال ۷۶ تا امروز را شامل می‌شود، شاهد رشد و شکوفایی تئاتر تلویزیونی بوده‌ایم. این آثار امروزه طیف عظیمی از مضامین را پوشش می‌دهد، ویژگی‌های فنی تئاتر تلویزیونی ارتقا پیدا کرده و از آنجا که رسانه ملی به تئاتر تلویزیونی اهمیت می‌دهد، شاهد گرایش عموم مردم به تئاتر و خصوصاً تئاتر تلویزیونی هستیم.

غلامحسین لطفی از «تئاتر تلویزیونی در ایران» می‌گوید

نمایش در جعبه جادو

غلامحسین لطفی از هنرمندانی است که در کنار تولید آثاری چون تئاتر تلویزیونی «آسانسور»، «وعده‌گاه نهنگ»، تله فیلم «لک‌لک‌ها به خانه برمی‌گردند» و مجموعه مستند «زن در ایل» در عرصه نظری نیز با نوشتن مقالات بسیاری فعال بوده است. او که تحصیل کرده دانشکده هنرهای زیبا در دوره کارشناسی و دانشگاه تربیت مدرس در دوره کارشناسی ارشد است در «تئاتر تلویزیونی در ایران» تلاش کرده تا از یک سو به تعریف رایج تئاتر تلویزیونی و استانداردهای آن بپردازد و از دیگر سو ویژگی‌هایی تئاتر تلویزیونی در ایران را بررسی کند. آنچه در پی می‌آید گفت‌وگویی با این محقق و هنرمند کشورمان پیرامون آخرین کتاب او است.

در یک نگاه کلی چه تعریفی برای تئاتر تلویزیونی می‌توان به دست داد؟

پدیده‌های هنری رانمی‌توان در قالب‌های مسجل و تغییرناپذیر تعریف کرد. تئاتر تلویزیونی هم مثل هر فعالیت هنری دیگری دائماً در حال تغییر و گسترش است و قالبی جامع و مانع را نمی‌پذیرد. گوناگونی تئاترهای تلویزیونی در طول تاریخ تلویزیون و در شبکه‌های کشورهای مختلف موجب می‌شود در ارائه تعریفی فراگیر که در همه زمان‌ها و مکان‌ها و حتی درباره تئاترهای آینده نافذ و صادق باشد، جانب احتیاط را از دست ندهیم.

با این حال زمانی تصور می‌شد تئاتر تلویزیونی همان تئاتر صحنه‌ای است که برای تلویزیون ضبط شده باشد. یعنی دوربین‌های تلویزیونی تنها نقش ناظر یا تماشاگر را بازی می‌کنند. حقیقت آن است که در آغاز نیز جز این نبود و بسیاری از تئاترهای تلویزیونی به همین شکل تولید شدند. در ایران هم تئاترهای تلویزیونی در زمان آغاز به کار تلویزیون، جز این نبود. تئاترهای موفق به طور زنده در استودیوهای تلویزیون اجرا و اغلب از سه زاویه ثابت تصویربرداری و به صورت همزمان پخش می‌شدند. یعنی تلویزیون تنها دریچه‌ای رو به یک تئاتر صحنه‌ای بود که بی‌کم و کاست اجرا می‌شد.

سینماضوابط زیبایی‌شناسی تصویر را به تلویزیون آموخت و درام صحنه‌ای نیز پیشینه چند هزارساله را در اختیار گذاشت در این میان فعالیت مداوم هزاران شبکه تلویزیونی موجب شد تلویزیون و تئاتر تلویزیونی امروز صاحب ویژگی‌های منحصر به فردی شود که گرچه ریشه در زبان فیلم و درام - به طور کلی - دارد اما هنری جدا از تئاتر صحنه‌ای و فیلم داستانی است. کلی‌ترین - و بالطبع - جامع‌ترین تعریف می‌تواند این باشد که تئاتر تلویزیونی نوع ویژه‌ای از هنر درام است که با زبان رسانه دیداری - شنیداری تلویزیون بازنمایی می‌شود. پیوستگی کنش و عمل در یک صحنه - که برخلاف هنر فیلم معمولاً با کنش‌های دیگر در صحنه‌های دیگر موازی اتفاق نمی‌افتد - اصل است اما آنچه تجربه جهانی تئاتر تلویزیونی به ما می‌آموزد این است که تئاتر تلویزیونی از نظر مکان اجرا می‌تواند در استودیو یا هر مکان دیگری که مناسب اجرای تئاتر زنده باشد ضبط شود. این نوع تئاتر می‌تواند به متن نمایشنامه وفادار باشد یا برای تلویزیون تنظیم یا درام‌تیزه شود. ممکن است متنی ذاتاً ویژه تلویزیون باشد که به آن تله‌پلی می‌گویند و معمولاً اجرای آن در صحنه به صورت زنده امکان‌پذیر نیست اما از نظر مضمون می‌تواند واقع‌گرا یا فراواقعی، انتزاعی یا تخیلی بنماید و زمان آن هم

می‌تواند خطی و پیوسته یا به هم ریخته و بدون ترتیب باشد. هر چند ممکن است مستند و بی‌طرف بنماید یا سازه‌ای سراسر منحصر به فرد و ساختگی داشته باشد.

آیا ویژگی‌های درام ارسطویی در تئاتر تلویزیونی نیز وجود دارد؟

اگر بپذیریم که هنر درام در همه داستان‌پردازی‌های مادر تلویزیون، سینمای داستانی، رادیو و انواع دیگر نمایش‌های تصویری و الکترونیک است، آن وقت از ویژگی‌های درام که ارسطو برمی‌شمارد در همه این نوع آثار و در همه انواع رسانه‌ها بهره‌ای خواهیم یافت. شکی نیست که در تئاتر تلویزیونی برخلاف تئاتر زنده، تماشاگر از زاویه‌ای ثابت صحنه را نمی‌بیند و از تزیینات و قراردادهای مصنوعی، بازی سبک‌دار و پرداخت شده، خبری نیست اما افسانه مضمون (یا طرح و پیرنگ)ی که ارسطو می‌گوید اینجا هم وجود دارد. بازیگری و تقلید، منظره نمایش و گفتار متن اجزای جدایی‌ناپذیر هنر درام هستند که ارسطو به همراه موسیقی برمی‌شمارد و در تئاتر تلویزیونی نیز وجود دارند. عمل نمایشی اینجا نیز بنیه دراماتیک خود را از ایجاد تعلیق، استغراق و انتظار می‌گیرد. اما همان‌طور که سایر انواع درام امروز از بسیاری هدف‌ها و شیوه‌ها و شگردهایی که ارسطو برمی‌شمارد دور شده‌اند - مثل هدف تزکیه نفس یا کاتارسیس برای هنر درام - بسیاری نظریه‌های مخالف ارسطو نیز ابراز شده که به حذف یک یا چند عنصر اساسی ارسطویی رای داده‌اند و حتی بعضاً ضرورت وجود قصه (طرح، پیرنگ و افسانه مضمون) را زیر سوال برده‌اند. عملاً و به ویژه در کشور ما

به گفته بسیاری از کارشناسان، تئاتر

تلویزیونی نوع ویژه‌ای از

هنر درام است که با زبان

رسانه دیداری-شنیداری

تلویزیون بازنمایی می‌شود

نمایش‌های تلویزیونی سراسر ساده و با همان ضوابط ارسطویی، قصه‌هایشان را تعریف می‌کنند. چه تفاوتی میان رویکرد عوام و خواص نسبت به تلویزیون وجود داشته است؟

تلویزیون رسانه عجیب و غریبی است. در تمام دنیا همه نگاهش می‌کنند، پای حرف و تصویرش می‌نشینند و به آن انتقاد می‌کنند! مطالعات نشان داده که تلویزیون محبوب‌ترین رسانه است اما در عین حال مورد انتقادهای تند و تیز نیز هست که زندگی را مختل و روابط انسان‌ها را نیز یک طرفه کرده است و چنین و چنان، بنده سال‌ها در تلویزیون کار کرده‌ام و بارها از عامه مردم بد و خوب زیاد شنیده‌ام. موافقان، آن را دستگاهی برای آگاهی از رویدادها، تماشای فیلم و نمایش، آشنایی با دنیا و سرگرم شدن و تفریح کردن در اوقات فراغت می‌دانند. در همه تعبیرات و تعریف‌هایی که عامه مردم می‌گویند، نشانه‌هایی از حقیقت و واقعیت تلویزیون وجود دارد. به هر حال تلویزیون هم سرگرم می‌کند، هم آموزگاری می‌کند و هم جعبه جادویی است که در آن کالا، اندیشه، عقیده و علم ارائه می‌شود.

عناصر فنی یا به بیانی دیگر محدودیت‌های تلویزیون باعث ایجاد چه ویژگی‌هایی در تئاتر تلویزیونی می‌شود؟

در سینما شخصیت‌های درام سینمایی روی پرده بزرگ‌تر از حد معمول دیده می‌شوند یا به تعبیری به غول‌های اساطیری می‌مانند. در تئاتر زنده ما با آدم‌هایی با قواره معمول سروکار داریم اما آن‌ها حضوری زنده دارند. اجرای هر نمایش در هر شب با شب دیگر متفاوت است بدین ترتیب که بازیگران زنده از تماشاگر انرژی می‌گیرند و جریانی سیال از تاثیر و تأثر هنری وجود دارد. از طرفی چه در سینما و چه در تالار نمایش، شیوه تماشا با تلویزیون متفاوت است. مردم در تاریکی رو به نمایش دارند تشریفاتی را طی کرده‌اند و با قصد و برنامه‌ریزی قبلی به تالار آمده‌اند تا در یک آیین دسته‌جمعی شرکت کنند (یادم است در سینما و تئاتر آن موقع که اینقدر برای ما عادی نشده بود مردم در صحنه‌های اشک‌انگیز دستمال به هم می‌دادند؛ کاری که تنها در یک آیین عزای شادی ممکن است اتفاق بیفتد) و در یک تعریف کلی احساس و عاطفه مشترک، ویژگی این گونه تماشاهاست. اما تلویزیون این گونه نیست. صفحه

ورزشکاران از نیازهای مطالعاتی خود می گویند

جای خالی کتاب در ورزشگاه

به کسب مدال های طلایی شوند.

مسعود حاجی آخوندزاده، قهرمان سابق جودو ایران و جهان نیز در این رابطه معتقد است: "فدراسیون جودو از نعمت داشتن کتابخانه محروم است و فقط خوابگاه این فدراسیون کتابخانه دارد و اگرچه کتاب هایی که در اختیار ورزشکاران جودو قرار می گیرد، شامل کتاب های عمومی و تخصصی است، ولی متأسفانه جوابگوی نیاز ملی پوشان این رشته نیست."

پیمان فخری، سرمربی تیم ملی شمشیربازی و مدیر مرکز سنجش آکادمی نیز در این باره چنین می گوید: "متأسفانه فدراسیون شمشیربازی کمیته آموزش ندارد و تازمانی که آموزش نباشد، کتابخانه هم نخواهد داشت. فدراسیون شمشیربازی حدود هشت سال است که کمیته آموزش ندارد، در حالی که تجهیز این فدراسیون به کتاب، کتابخانه، پرورش، مقاله و مجله از ضروریات است."

وی می افزاید: "البته در این باره با سرپرست فدراسیون شمشیربازی گفت و گوهایی انجام شده و وی درصدد است با راه اندازی کمیته آموزش، منابع و دانش روز را در دسترس ورزشکاران این رشته قرار دهد."

نایب رئیس فدراسیون وزنه برداری کشورمان هم با بیان این که فدراسیون وزنه برداری فاقد کتابخانه مجهز است به کتاب هفته می گوید: "در فدراسیون وزنه برداری چند قفسه کتاب وجود دارد که فقط کتاب های مرتبط با وزنه برداری در آن یافت می شود."

عارف ربطی نیز از تصمیم مسئولان فدراسیون کشتی برای تجهیز کتابخانه این فدراسیون خبر می دهد و می گوید: "مهم تر از بناکردن کتابخانه های مجهز با کتاب های مناسب برای ورزشکاران، جانداختن اهمیت مطالعه بین آنان است."

دبیر فدراسیون کشتی می افزاید: "فدراسیون کشتی دارای کتابخانه ای با کتاب های تخصصی تربیت بدنی نیست و این یک ضعف در این فدراسیون به حساب می آید."

ربطی ادامه می دهد: "درصددیم با خرید کتاب های مرتبط با ورزش که بتواند اطلاعات و آگاهی های کشتی گیران را بالاتر ببرد، کتابخانه فعلی را تجهیز کنیم."

سخنران مسئول روابط عمومی مجموعه ورزشی آزادی تهران نیز در این میان خواندنی است. او با اشاره به بخش های متعدد ورزشگاه، حضور تعدادی از فدراسیون ها، وجود سالن های ورزشی، برگزاری مداوم اردوهای ورزشی و همچنین حضور مهمانان خارجی در این مجموعه، می گوید: "متأسفانه کتابخانه مجهزی برای فعالیت های مطالعاتی و پژوهشی ورزشکاران نداریم و این نقیصه در شأن این مجموعه نیست." مصطفی محبی وجود کتابخانه برای استفاده ورزشکاران در خوابگاه ها را از ضروریات این مجموعه بزرگ و قدیمی می داند و می افزاید: "اکنون تنها خوابگاه شماره دو این مجموعه عظیم از وجود کتابخانه کوچکی بهره می برد که از لحاظ موضوعات و رشته های ورزشی، دارای طبقه بندی خاصی نیستند."

محبی با اشاره به خوابگاه های فراوانی که در این مجموعه موجود است، تاکید می کند: "راه اندازی و تاسیس کتابخانه در این مجموعه کافی نیست، بلکه ورزشکاران باید بتوانند به سهولت از منابع موجود استفاده کنند و این کار انجام نخواهد شد، جز با گردآوری اطلاعات عمومی و تخصصی هر رشته ورزشی تاجوابگوی نیازهای روز ورزشکاران باشد."

ورزشکاران درباره موادنیروزا، به کتابخانه آکادمی ملی المپیک و پارالمپیک که از مجهزترین بانک های اطلاعات ورزش قهرمانی کشور محسوب می شود، مراجعه و پس از تحقیق و بررسی اطلاعات روز از طریق کتاب یا اینترنت، ورزشکاران را از دانش روز مطلع می کنم."

در این میان سرمربی تیم ملی کشتی آزاد کشورمان نیز در گفت و گو با کتاب هفته بر ضرورت مطالعه ورزشکاران و به ویژه مربیان تاکید می کند: "خواندن کتاب یکی از راه های کاهش مسائل حاشیه ای ورزشی، افزایش آگاهی ورزشکاران در مورد آناتومی عضلات و نحوه گرم کردن بدن و کاهش بار مشکلات روحی و عاطفی ورزشکار بعد از شکست یا در زمان آسیب دیدگی است."

غلامرضا محمدی معتقد است: "اگر در مورد آسیب های ورزشی، مکمل ها، تغذیه، نحوه انجام تمرین و موضوعات مرتبط دیگر با ورزش آگاهی کافی نداشته باشیم، چطور می توانیم ورزشکاری موفق شویم؟ بنابراین باید به مقوله کتابخوانی توجه ویژه ای داشته باشیم."

محمدی درباره تاثیر مطالعه بر جلوگیری از دوپینگ نیز می گوید: "مطمئناً نداشتن آگاهی لطمه های جبران ناپذیری بر پیکره ورزش حرفه ای وارد می کند. مسائل حاشیه ای در ورزش، آسیب های وقت و بی وقتی که گریبانگیر ورزشکاران می شوند، دوپینگ ناخواسته ملی پوشان و ورزشکاران و روی آوردن ورزشکار

به سمت مکملی که در مورد آن هیچ اطلاعی ندارد، همگی از ناآگاهی است و این آگاهی نه از طریق من به عنوان مربی و نه از طریق هیچ شخص دیگری، قابل انتقال نیست و ورزشکاران تنها باید به مطالب کتاب مراجعه کنند."

بدون شک، سایر اهالی ورزش نیز درباره ضرورت مطالعه و کتابخوانی و تاثیر این امر در پیشرفت و موفقیت ورزشکاران چنین نظرانی دارند، اما به راستی چرا همین افراد با اعتقاد به چنین ضرورتی، بازهم معترفند که کم کتاب می خوانند؟

شاید یکی از دلایل آن در دسترس نبودن کتاب و وجود نداشتن کتابخانه در اماکن ورزشی به ویژه فدراسیون های ورزشی باشد. شاید...

دریبل کتابخانه در زمین فدراسیون!

در این که ورزشکاران به ویژه ورزشکاران حرفه ای زمان زیادی را به تمرین کردن و حضور در اردوها و عرصه های مسابقات اختصاص می دهند و گاهی حتی برای استراحت کردن نیز وقت کم می آورند، شکی نیست، اما هرگز نمی توان به راحتی از غیبت کتابخانه - هر چند کوچک - در فدراسیون ها و اماکن ورزشی نظیر ورزشگاه ها چشم پوشی کرد، زیرا وقتی کتاب در دسترس نیست، انتظار هم نمی توان داشت که ورزشکار یا مربی به مطالعه تشویق و ترغیب شود.

مجتبی عابدینی، قهرمان شمشیربازی اسلحه ساپر ایران و آسیا در این باره می گوید: "با توجه به نیاز ورزشکاران به آثار مکتوب، فدراسیون شمشیربازی از این ابزار موفقیت یعنی کتابخانه، محروم است و متأسفانه در ایران هیچ یک از پیشکسوتان نیز دست به قلم نبرده اند تا تجربیات خود را در اختیار علاقه مندان این ورزش مدال آور المپیک قرار دهند."

وی می افزاید: "لازم است توجه مسئولان فدراسیون شمشیربازی را به راه اندازی کتابخانه و تجهیز آن به کتاب های تخصصی این رشته جلب کنیم تا ورزشکاران بتوانند با مطالعه، موفق

شهاب وفایی: هرگاه پای صحبت اهالی ورزش می نشینیم و از آنها درباره وضعیت مطالعه و کتابخوانی می پرسیم، همگی بدون استثنا، بر وجود چنین ضرورتی تاکید می کنند و در کنار آن، از در دسترس نبودن کتاب و کتابخانه و نبود کتابخانه در مراکز ورزشی به ویژه فدراسیون ها گلایه می کنند.

در این میان اما با وجودی که ضرورت مطالعه اهالی ورزش بر هیچ کس پوشیده نیست و هرگز نمی توان گله مندی آنها را هم در زمینه کمبود کتاب و کتابخانه، به ویژه کتاب های ورزشی انکار کرد، اما پایین بودن سرانه مطالعه نژداهالی ورزش، دلایل دیگری نیز دارد، هر چند خوشبختانه طی سال های اخیر سرانه مطالعه و کتابخوانی این قشر از جامعه نیز رشد قابل تاملی داشته است.

گفت و گو با ورزشکاران، مدیران و مربیان ورزشی، زوایای گوناگونی از این میث را مطرح و تشریح می کند.

کتابخوانی بعد از تمرین

هنگامی که از ورزشکاران درباره ضرورت مطالعه و کتابخوانی سوال می شود، همگی آنها بر چنین ضرورتی مهر تایید و تاکید می زنند. مجتبی عابدینی، قهرمان شمشیربازی اسلحه ساپر ایران و آسیا در این باره می گوید: کتابخوانی نه تنها تاثیر بسزایی در پیشرفت ورزشی دارد، بلکه از طریق مطالعه روزانه و بالا بردن توانایی ذهن، می توان توانایی ورزشی خود را نیز افزایش داد و در عرصه جهانی به موفقیت رسید."

به عقیده مسعود حاجی آخوندزاده، قهرمان سابق جودو جهان نیز مطالعه از ضروریات است. او در این باره می گوید: "به نظر من یک ورزشکار حتماً باید کتاب بخواند. ورزشکارانی را می شناسم که با مطالعه و بهره گیری از علم روز توانسته اند نتایج درخشانی در عرصه جهانی کسب کنند."

او مطالعه را یکی از راه های مبارزه با دوپینگ نیز می داند و می گوید: "ورزشکارانی که دوپینگ می کنند، اصولاً در این باره اطلاعات ندارند. بیشتر اوقات این مسئله از ناآگاهی ورزشکاران نسبت به مواد نیروزا ناشی می شود که شایسته ورزشکاران ملی پوش نیست، در حالی که با مطالعه، درصد بالایی از دوپینگ از بین می رود."

مجتبی عابدینی، عضو تیم ملی شمشیربازی کشورمان هم روی آوردن به دوپینگ را ناشی از اطلاع نداشتن ورزشکاران و مربیان و کمبود کتاب در این رشته می داند و می گوید: "ورزشکاران بدون دسترسی به کتاب و نبود اطلاع رسانی از سوی مسئولان ورزش، ناآگاهانه از موادی استفاده می کنند که دوپینگ محسوب می شود."

پیمان فخری، سرمربی تیم ملی شمشیربازی و مدیر مرکز سنجش آکادمی نیز با اشاره به ضرورت مطالعه و اهمیت کتابخوانی برای رسیدن به موفقیت، وظیفه مربیان را در جوابگویی به سوالات مختلف ورزشکاران یادآور می شود: "کتاب نه تنها در ورزش بلکه در تمامی زمینه های گوناگون حیات انسان استفاده دارد. من گاهی اوقات که از نظر اطلاعات برای جوابگویی به ورزشکاران احساس کمبود می کنم، بی درنگ به کتاب مورد نظر مراجعه و مطلب مورد نیاز را جست و جو می کنم و در اختیار ورزشکاران قرار می دهم."

به عقیده او، یکی از بهترین راه ها برای مقابله با معضل دوپینگ، کسب اطلاعات درباره مضرات دوپینگ از طریق کتابخوانی است. فخری در این باره معتقد است: "برای جوابگویی به سوالات

کوچک تلویزیون نه زندگی جاری در تئاتر را در خود دارد نه شکوه غول های اساطیری را و نه همدلی عاطفی و حسی تماشاای آیینی سینما و تئاتر را. کوچکی صفحه موجب می شود میزانشن ها اغلب در سطح پراکنده شوند تا در عمق، تماشا اغلب فردی یا حداکثر در جمع خانواده صورت می پذیرد. هرگز قهقهه یا گریه جمعی داخل سینما را - که ناشی از هم حسی جمعی است - در هنگام تماشاای تلویزیون نمی شنوید.

تماشاای تلویزیون دائماً با وقایع داخل خانه یا محل کار قطع می شود؛ تلفن زنگ می زند، شیر سر می رود و... از این رو تئاتر تلویزیونی یا هر برنامه دیگری ناچار است به واسطه عناصر فنی، برنامه را همواره در یک اوج هیجانی نگه دارد. امروزه آموخته ایم که عیوب تلویزیون را در مقایسه با سینما و تئاتر به ویژگی هایی مثبت تبدیل کنیم و گرنگه قادر نبودیم با سینما و تئاتر زنده رقابت کنیم. بهره گیری از تصویر درشت - که به تماس نزدیک و رودروری ما و تماشاگر می ماند - استفاده از موسیقی و افکت های موثر، بهره گیری از ترفندهای ویژه تلویزیونی که اغلب در تئاتر و در بعضی موارد در سینما هم تکرار شدنی نیستند، بهره مندی همزمان از چند دوربین - که تداوم حسی و حرکتی بازی ها را تامین می کند - و... از این زمره اند.

چه گونه هایی در تئاتر تلویزیونی وجود دارد؟

اگر تعصب به خرج ندهیم به نظر من همه انواعی که تا کنون در تئاتر تلویزیونی ایران و جهان دیده شده اند در جای خود و با توجه به تاریخ و موقعیتی که ضبط شده اند به عنوان تئاتر تلویزیونی پذیرفتنی هستند؛ چه هنگامی که عوامل تولید تئاتر دوربین هایشان را به برادری یا تئاتر شهر برده اند و یک تئاتر زنده را عیناً ضبط کرده اند و چه هنگامی که یک نویسنده آشنا به تلویزیون، متنی را اختصاصاً برای تئاتر تلویزیونی نوشته است.

در حال این دونوعی که شرح دادم دو قطب های انواع تئاتر تلویزیونی هستند؛ یکی تئاتر زنده که بی کم و کاست و حتی روی صحنه تالار ضبط شده و دیگری تئاتری تلویزیونی که برگردان آن به نمایشی زنده امکان پذیر نیست و مخصوص رسانه طراحی و تنظیم شده است. در این میان گونه های دیگری هم قرار می گیرند.

در عمل، اغلب کارگزاران تلویزیون به دیدن یک تئاتر می روند؛ اگر پسندیدند و مناسب تلویزیون تشخیص دادند، تئاتر به تلویزیون می آید. اما در نوع سوم اغلب به حسب رسانه جدید تغییراتی داده می شود، تمهیدات تصویری و متن های سینمایی اغلب جایگزین کلام و گفتار می شود، متن فشرده می شود و ممکن است صحنه ها و مکان ها جابه جا شوند.

در نوع دیگر ممکن است یک نمایشنامه که برای صحنه نوشته شده از سوی کارگزاران تلویزیون انتخاب شود که در این صورت تلویزیون آن را به یک نویسنده می سپارد تا آن را برای تلویزیون تنظیم کند و حاصل نمایشی است تلویزیونی که دراماتیزه شده یک متن تئاتری است.

نمایشنامه هایی که برای تلویزیون نوشته می شوند باید واجد چه خصوصیات باشند؟

تعیین خصوصیت های دقیق ممکن است منجر به محدود کردن نویسندگان یا کارگردان ها شود اما شخصاً فکر می کنم ویژگی های رسانه ایجاب می کند که تئاتر تلویزیونی دارای شخصیت های محدود باشد. مکان محدود به یک یا دو محل و دارای فضای محدودی باشد مانند یک آپارتمان، یک سنگر، یک دفتر کار و... تا از نظر زمانی بشود آن را در یک نشست دید؛ یعنی مدتی در حدود یک ساعت تا نود دقیقه که حداکثر زمان برنامه های تلویزیونی داستانی است. این راه هم اضافه کنم که این محدودیت زمانی ممکن است ما را از دیدن تئاتر هایی طولانی تر (اغلب می برند) محروم کند به هر حال این نوع نمایشنامه ها امروزه به صورت تئاتر های تلویزیونی چند قسمتی در شبکه چهار نمایش داده می شوند.

کارشناسان از بایسته های نقد ادبیات کودک و نوجوان می گویند

کتاب کودک دور از چشم نقد

مقوله نقد ادبی که لازمه رشد سنجیده ادبیات است با پدیداری شعر نو، داستان کوتاه و رمان پدید آمد و رو به گسترش نهاد از این رو نویسندگان و شاعران برای بالندگی، نیاز به رهنمودها و راهبردهایی داشتند که از دل نقد ادبی می جوشید.

با گذشت زمان و با افزایش شمار نشریه ها، به ویژه نشریات ادبی، انتشار دیدگاه های نظری درباره ادبیات و معرفی و نقد کتاب گسترش یافت. این روند خواه ناخواه بر روند رشد نقد ادبیات کودک و نوجوان نیز تاثیر گذار بود. توجه به نشر کتاب کودک و نوجوان، شناساندن و بررسی آن و اختصاص ستون هایی از بخش معرفی کتاب نشریه ها به کتاب هایی که برای این گروه سنی منتشر می شد از جمله دستاوردهای مهم انتشار نشریه های ادبی بود که بر نقد ادبیات کودک و نوجوان تاثیر گذاشت و موجب رشد فرهنگ کتابخوانی در میان این گروه سنی شد. اما نقد ادبیات کودک و نوجوان به چه معناست و این گروه سنی تا چه اندازه می توانند مخاطبان جدی نقد کتاب های خود باشند؟

محمدرضا یوسفی، نویسنده کودک و نوجوان، ادبیات را مقوله ای گسترده می داند و معتقد است: «همان قوانین و چارچوب هایی که بر نقد بزرگسال، ساری و جاری است بر نقد کودک هم جریان دارد». او نقد را مقوله ای کاملا علمی می داند و می گوید: «نقد خلاق، آن است که منتقد را به سوی خود بکشاند و ناقد به میل و اختیار خود به آن پردازد در صورتی که بیشتر نقدها سفارشی است و منتقدان کمتر حق انتخاب دارند و می توانند بر اساس دانش خود و ویژگی های مثبت اثر به تائیل آن پردازند».

نویسنده مجموعه «داستانک ها» با اشاره به جای خالی نقد ادبی می افزاید: «هر داستانی که برای کودکان و نوجوانان نوشته می شود در درجه نخست یک اثر ادبی و هنری است و در گام اول باید به نقد زیبایی شناختی آن پرداخته شود نه نقد سیاسی، اجتماعی، روان شناسی و تربیتی آن، چرا که تنها نقد ادبی آثار است که موجب گسترش ادبیات کودک و نوجوان، به معنی واقعی کلمه، می شود».

یوسفی معتقد است نقد به تفکر هنرمندان و نویسندگان، سمت و سو می دهد و زمینه های رشد و شکل گیری گونه های خاص ادبی مانند فانتزی را فراهم می کند؛ گونه ای که امروز در جهان، رواج بسیاری دارد اما ایرانیان، کمتر به آن پرداخته اند.

نویسنده داستان بیچه های خاک بر این باور است که یک منتقد خوب باید با روحیه کودکان و نوجوانان و ذهن و زبان آنها آشنا باشد.

به نظر او منتقدان باید بدانند که با یک مخاطب ایستار و به رو نیستند و علاوه بر شناخت مخاطب باید با فلسفه، جامعه شناسی، روان شناسی و... آشنا باشند و لایه های درونی ذهن مخاطب را بشناسند. به عقیده او نشریاتی وجود دارند که گاه به نقد کتاب های کودک و نوجوان می پردازند، اما نقد ادبیات این بخش از مخاطبان، هنوز به جایگاه شایسته خود نرسیده است.

ابراهیم حسن بیگی، نویسنده کتاب های نوجوانان نیز نقد را تشخیص سره از ناسره می داند و می گوید: آنچه در جامعه ما رواج بیشتری دارد، نقد صاحب اثر است نه نقد اثر؛ زیرا تعداد منتقدان در جامعه ما بسیار اندک است و هنوز نویسندگان ما نپذیرفته اند که کسی کتاب هایشان را نقد کند و به جنبه های مثبت و منفی آن پردازد، به همین دلیل نقد در سرزمین ما محفلی است نه مکتوب و علمی».

می کند، وجود مخاطبان گوناگون است زیرا مراحل رشد کودک و نوجوان و توانایی های ذهنی و زبانی شان با بزرگسالان متفاوت است.

یوسفی نقد را یک مقوله دانشگاهی و پژوهشی می داند و بر این باور است که تا وقتی دانشگاه ها با ادبیات معاصر آشتی نکنند و آن را به معنای واقعی نپذیرند، نمی توانند به نقد موثر و علمی پردازند زیرا ادبیات معاصر با انسان امروزی سروکار دارد.

نویسنده کتاب «دو چرخه سبز» به متفاوت بودن مخاطبان نقد اشاره می کند و می گوید: «هر نقد مخاطبان خاص خود را دارد. برای مثال جامعه شناسان، مخاطبان نقد جامعه شناختی و ادیبان، مخاطبان نقد ادبی هستند. در این میان نقد ژورنالیستی با این که چندان هم علمی و تخصصی نیست اما طیف بسیار گسترده ای را دربر می گیرد و کاربرد زیادی دارد علاوه بر این که موجب گرایش به کتاب و کتابخوانی می شود».

ترازو در ترازو

رولان بارت، نویسنده و متفکر فرانسوی، بنیانگذار نقد نو و منتقد نقد است. او در کتاب «نقد تفسیری» می نویسد: «نقد که ادبیات درجه دو است به کار سنجش ادبیات می پردازد ولی تاکنون گفته نشده که چه کسی عهده دار سنجش نقد خواهد بود و این جاست که مسئله نقد نقد مطرح می شود».

محمدرضا یوسفی، نقدهای گوناگون بر یک اثر و همچنین نقد نقد را عاملی برای آشنایی خوانندگان با زوایای گوناگون یک اثر، داور منطقی درباره آن و همچنین نشانه رشد یافتگی جامعه می داند.

حکیمی هم بر این باور است که متأسفانه همه نقدها، منصفانه نیست و گاهی منتقدان می کوشند از ارزش ادبی یک اثر بکاهند. این جاست که منتقد دیگری باید به نقد نقد پردازد و این روش پسندیده ای است که از سال ها پیش تا به امروز همواره وجود داشته است.

او بر این باور است که با توجه به حساسیت هایی که در زمینه نقد ادبیات دینی وجود دارد، منتقدان باید بتوانند سره را از ناسره تشخیص دهند و بدانند که چگونه می توان مفاهیم دینی را به کودکان و نوجوانان منتقل کرد.

برزخ میان کودکی و بزرگسالی

بعضی منتقدان بر این باورند که ادبیات کودک و نوجوان با ادبیات بزرگسال متفاوت است. ابراهیم حسن بیگی در شمار این منتقدان است. او معتقد است که تفاوت هایی جدی میان نقد ادبیات کودک و نوجوان و ادبیات بزرگسال وجود دارد و منتقدان کتاب های حوزه کودک و نوجوان، علاوه بر پرداختن به جنبه های ادبی یک اثر باید به کارکرد تربیتی، پرورشی و روان شناسانه کتاب هم توجه کنند همچنین که باید به ویژگی های مخاطب، سلیقه ها، روحیات و نیازهای او نیز توجه شود البته تاثیرات گوناگون اجتماعی، اعتقادی، آموزشی و... بر نقد ادبیات کودک و نوجوان را نمی توان نادیده گرفت.

حسن بیگی مخاطبان نقد ادبیات کودک و نوجوان را به چند دسته تقسیم می کند و می گوید: «دسته ای از نقدها، تنها برای دست اندرکاران و پدیدآورندگان ادبیات کودک نوشته می شود و برخی نقدها روان شناختی و جامعه شناختی است و به افراد باسواد و متخصصی اختصاص دارد که با این مقوله ها آشنا هستند. گروهی دیگر برای پدر و مادرها، مربیان و کتابداران نوشته می شود دسته سوم که بیشتر معرفی کتاب به زبانی ساده است به کودکان و نوجوانان تعلق دارد».

اما محمدرضا یوسفی و محمود حکیمی، اصول کلی نقد را یکی می دانند و معتقدند نقد بر پایه نظریه استوار است و نظریه بر معرفت تکیه دارد و شناخت، اصل مشترک حاکم بر ادبیات است و آنچه کتاب های کودک و نوجوان را از کتاب های بزرگسال جدا

نویسنده کتاب گاهی به ماه نگاه کن! نقد را واسطه ای میان نویسنده و خواننده اثر می داند و معتقد است: «نقد هم در معرفی کتاب و گسترش فرهنگ کتابخوانی، نقش بسیار مهمی دارد و هم به یک حرکت فرهنگی مثبت، سمت و سو می دهد تا آنجا که با وجود منتقدان خوب، می توان به اصلاح و تقویت کاستی های متعدد در حوزه کتاب امیدوار بود».

حسن بیگی معتقد است: «در این میان اما منتقدان هم یا به نقدهای ذوقی و جانبدارانه روی آورده اند یا آن قدر به مسائل ساختاری و تکنیکی می پردازند که گویی به جای نقد، در پی آموزش فنون داستان نویسی هستند در حالی که متولیان فرهنگی، نویسندگان و منتقدان باید به فعالیت های منسجم و هدفمند در زمینه ادبیات و فرهنگ پردازند و همانند اهالی سینما و تئاتر به تاسیس انجمنی با عنوان انجمن منتقدان ادبی همت گمارند».

محمود حکیمی، نویسنده و منتقد ادبیات دینی کودکان و نوجوانان نیز، نقد را به مثابه شمشیری می داند که بالای سر هر نویسنده ای قرار دارد و او را از تکرار و بیراهه رفتن باز می دارد و موجب تکامل یک اثر می شود.

محمدرضا یوسفی:

نقد به تفکر هنرمندان

و نویسندگان، سمت و سو

می دهد و زمینه های رشد

و شکل گیری گونه های

خاص ادبی مانند فانتزی را

فراهم می کند

نقد مقولات عام

بخش پایانی متن سخنرانی ارائه شده به دومین همایش «جایگاه پدیدآورندگان ارمنی، زرتشتی، کلمی و آشوری در عرصه فرهنگ نوشتاری ایران معاصر»، معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را در پی می‌خوانید.

به تدریج بعضی از استادان رشته تاریخ ادیان درباره منحصر به فرد بودن جنبه‌های نظری و رفتاری هر یک از سنت‌های دینی عالم استدلالاتی را مطرح کردند. در زیربنای این عکس‌العمل آن‌ها دیدگاهی افراطی راجع به تنوع و گوناگونی فرهنگ‌ها وجود داشت. در این رویکرد بر کار تفصیلی روی هر سنت دینی خاص تاکید می‌شد البته نه این که در این نگاه هیچ‌گونه مقایسه‌ای صورت نمی‌گرفت، بلکه این مقایسه بیشتر بین اجزای یک دین واحد بود و نسبت به خطرات مقایسه‌های اجمالی و کلی بین ادیان مختلف هشدار داده می‌شد...

این عکس‌العمل در برابر مقایسه محدودنگران از طریق تاکید بر منحصر به فرد بودن هر دین، بازتابی از افکار، اندیشه‌ها و روحیاتی بود که در دنیای وسیع تر آکادمیک و به ویژه در رشته «آنتروپولوژی» (انسان‌شناسی) وجود داشت. در این میان، به خصوص مردم‌شناسان فرهنگی به دنبال اثبات نسبی‌گرایی فرهنگی برآمدند؛ امری که در صدد نفی هرگونه تلاش به منظور تبیین یک سلسله اجزای کلی (عام) برای نظام‌های فرهنگی، اعم از دینی و غیردینی بود. این حرکت رادیکال نویدبخش دستاوردهای فراوانی در بررسی و مطالعه هر یک از موارد (ادیان) خاص بود، تا حدی که امروزه نیز حتی در سال‌های آخر قرن بیستم، هنوز رویکرد غالب در مطالعه فرهنگ‌های بشری به نحو کل و مطالعه دین به نحو خاص به شمار می‌رود.

ساختارهای زبانی

انقلابی که اخیراً در مطالعه علمی نظام‌های فرهنگی به وجود آمده - مطلبی که از بطن توجه و دلمشغولی به روابط پیچیده و نزدیک بین پدیده‌های شناختی و فرهنگی ظهور کرده است - پیروان مطالعات را مجبور ساخته تا رسم و عادت محلی و منطقه (محدود) نگرانه یا نسبی‌گرایی فرهنگی و کلی‌نگری کلامی خود را مور بازنگری قرار دهند. قدرت این رویکرد تازه در توانمندی آن در ارائه و نمایش این مطلب است که نظام‌های فرهنگی از هر نوعی که باشند هرگز به آن صورتی که تا به امروز فکر می‌شد یکپارچه یا متغیر نیستند بلکه یک فرهنگ‌رامی توان به صورت تعدادی از مجموعه فعالیت‌ها تصور کرد که هر کدام از آن‌ها از خصلتی نظام مند برخوردارند و هر کدام را می‌توان از طریق شیوه‌های خاص رایج در علوم فرهنگی و شناختی مورد تفسیر و تبیین قرار داد.

پیش‌بینی و وضع آینده

در سال‌های پایانی قرن بیستم، پرسش‌های کلیدی در زمینه مطالعه تطبیقی دین پژوهی بود که وقتی سنت‌های دینی در کنار یکدیگر مورد مقایسه قرار می‌گیرند در واقع چه چیزی مورد بررسی و مقایسه قرار می‌گیرد؟ اگر آنچه مورد مقایسه و تطبیق واقع می‌شود، محتوای خاص مفهومی (conceptual)، نمادین (symbolic) یا آیینی (ritual) ادیان مورد مطالعه باشد، در این صورت متن و سیاق (context) همواره مانعی جدی خواهد بود، زیرا هر یک از وجوه مزبور، چنانچه خارج از بافت و سیاق آن‌ها مورد مطالعه قرار گیرند، از تایید و تصدیق هرگونه تعمیم مهم و قابل توجه ناتوان خواهد بود.

۲- The Encyclopedia of Religion (دایرة المعارف دین) ویراسته میرچا الیاده - دین‌شناس، قوم‌شناس، هنرشناس و محقق اساطیر و نمادها و داستان‌نویس رومانیایی - که در ۱۶ جلد به زبان انگلیسی تالیف شده و اثری متفاوت است و نگاهی نوین به دین دارد. نویسندگان این دایرة المعارف که بیش از ۱۴۰۰ نفر بوده‌اند، از سراسر جهان و از حوزه ادیان مختلف در تالیف این دایرة المعارف همکاری داشته‌اند و از این حیث دایرة المعارف الیاده بر دایرة المعارف هستینگز برتری دارد. این اثر که ۲۷۵۰ مقاله اصلی دارد، تاریخ ادیان گذشته و حال سراسر جهان در طول تاریخ را معرفی می‌کند.

ب) آثار غیر دایرة المعارف‌گونه

این گروه نیز به چند قسمت تقسیم می‌شوند:
۱- آثاری که بررسی چند دین می‌پردازند مانند: کتاب جامع «تاریخ ادیان» تالیف جان ناس، ترجمه علی اصغر حکمت «ادیان زنده جهان» تالیف رابرت، ا. هیوم، ترجمه عبدالرحیم گواهی، «راهنمای ادیان زنده» ویراسته هینلز با ترجمه عبدالرحیم گواهی، «تاریخ مختصر ادیان بزرگ» تالیف فیلیسین شاله با ترجمه خدایار محبی، «خلاصه ادیان» تالیف محمدجواد مشکور، «ادیان بزرگ جهان» تالیف هاشم رضی ...
۲- آثاری که به بررسی دو یا سه دین می‌پردازند مانند: «عهدین، قرآن و علم» تالیف دکتر بوکای، «تاریخ خداآبادوری (چهار هزار سال جست و جوی یهودیت، مسیحیت و اسلام)» تالیف کارن آرمسترانگ با ترجمه بهاء الدین خر مشاهی و بهزاد سالکی.
۳- آثاری که تنها به بررسی یک دین می‌پردازند مانند: «آیین زروانی» تالیف مسعود جلالی مقدم، «مکاتب فلسفی هند» تالیف داریوش شایگان، «یهودیت (بررسی تلخ)» تالیف ایزیدور ایستاین با ترجمه بهزاد سالکی که بحث و بررسی درباره هر یک از این آثار فرصت جداگانه‌ای می‌طلبد.

همفکری و همدلی داشته‌بودند که آن‌ها نیز موجودات زنده‌ای هستند که برای بررسی آن‌ها صرفاً نمی‌توان به ظاهر آداب و رسوم ادیان مذكور اکتفا کرد. باورهای دینی مرکب از ایمان و تعهدات قلبی پیروان یک دین است که چیزی بیش از یک مطالعه ظاهری و سطحی را می‌طلبد، اگرچه در یک بررسی کاملاً روشمند باید تا اندازه‌ای ارزیابی و انتقاد هم وجود داشته باشد. البته این جنبه از دین‌شناسی تطبیقی کار بسیار ظریف و حساسی است که از عهده صاحب‌نظران و کارشناسان این حوزه برمی‌آید که علاوه بر همراهی و همدلی با دین مورد نظر از جاده انصاف خارج نشوند و به یکسو نگری گرایش پیدا نکنند.

در پرتو مطالعات دین‌شناسی تطبیقی تحولات بسزایی در چند قرن اخیر رخ داده که از آن جمله تشکیل جنبه واحدی از نمایندگان سنت‌های دینی مختلف بود، با این رویکرد که خدایی بر فراز این عالم وجود دارد و همه ادیان دربردارنده حقایقی هستند که برای انسان جاودانه است بنابراین دین‌مداران عالم باید صف واحدی را در مقابل ملحدین، ماتریالیست‌ها و سکولاریست‌ها تشکیل دهند که از مصادیق آن‌ها کنفرانس‌ها و نشست‌هایی است که این اواخر که در زمینه گفت‌وگوی ادیان، صلح جهان ادیان، اخوت جهانی ادیان و... در نقاط مختلف جهان تشکیل شده است.

کتاب دین‌شناسی تطبیقی

کتابی که در زمینه دین‌شناسی تطبیقی به قلم مولفان داخلی و خارجی نوشته شده‌اند در یک تقسیم‌بندی کلی به دو گروه تقسیم می‌شوند.

الف) آثار دایرة المعارف‌گونه

۱- Encyclopedia of Religion and Ethics (دایرة المعارف دین و اخلاق) ویراسته هستینگز (۱۸۵۲-۱۹۲۲م) - محقق روحانی، مسیحیت‌شناس و دین‌پژوه اسکاتلندی - در ۱۳ مجلد که از سایر دایرة‌المعارف‌ها قدیمی‌تر، معروف‌تر و معتبرتر است.

آنچه مورد اشاره قرار گرفت مختصری بود از تاریخچه این رشته براساس منابع غربی متقدم و تا حدودی متاخرتر اما آنچه در ذیل می‌آید مختصری است از هدف این رشته به طور کلی و به تبع آن در ایران و بررسی کتبی که در این زمینه در داخل و خارج از کشور تالیف شده است.

هدف دین‌شناسی تطبیقی

همان‌طور که گفتیم دین‌شناسی تطبیقی مطالعه علمی جنبه‌های گوناگون ادیان مختلف از منظری تطبیقی و مقایسه‌ای است که علم نسبتاً جدیدی به شمار می‌رود. علت جدید بودن آن هم این است که شکوفایی علمی دوران جدید از غرب سرچشمه گرفته و اندیشه غربی تا چندی پیش دین خود را برتر از آن می‌دانست که آن را در مقایسه با ادیان دیگر قرار دهد. حتی در ایران نیز به تبعیت از سنت غربی، علمای علم کلام و عقاید چنین بودند که عقاید مخالف را صرفاً بیانی می‌کردند تا برای اثبات مدعا و حقانیت مذهب خویش متعصبانه آن‌ها را رد کنند و دین خود را تر جیح دهند، هر چند باید ایدایش کرسی‌های دین‌شناسی تطبیقی در دانشگاه‌های مختلف جهان این رسم تا حدودی برافتاد.

هدف دین‌شناسی تطبیقی، بررسی و مقایسه جنبه‌های مهم ادیان بزرگ جهان به صورتی کاملاً علمی و به دور از تعصبات و داوری‌های یکسویه با این هدف بود که فرد دین خود را پایه و میزان سنجش قرار دهد و مینا را بر رد و انکار دیگر ادیان و اثبات برترین دین خود بداند. این دانش منشأ پیدایش هر عقیده دینی را یافته و تطور آن را در طول تاریخ و در جوامع بشری مورد بحث قرار می‌دهد، یا خصوصیات هر دین را بیان کرده و مقدار تاثیر و تأثر ادیان دیگر از دین مذکور تعیین می‌کند اما نکته‌ای که در این روش باید به آن دقت کرد پرهیز از مبالغه در مورد نکات مثبت یا منفی ادیان است. برای انجام یک مطالعه تطبیقی درست، پژوهشگر باید نسبت به ادیان دیگر احساس

قاسم رحمانی

ارنستو ساباتو از آثارش می‌گوید

به افتخار آبی آسمانی

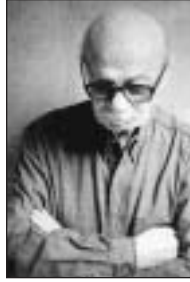
برخلاف دانشمندان خوشبین آن زمان فاجعه‌ای را که در انتظار نسل حاضر بود و قرار بود کامو آن را به تصویر بکشد، از پیش حس کرده بودند.

وی سپس در پاسخ به این پرسش که آیا به همین دلیل است که شما مفهوم پیشرفت در هنر را نفی می‌کنید؟ می‌گوید: «هنر به همان دلیلی که رویا نمی‌تواند پیشرفت کند، قابل پیشرفت نیست. آباکابوس‌های عصر معاصر ما پیشرفته‌تر از کابوس‌های اعصار گذشته است؟ چه کسی می‌تواند ادعا کند که ریاضیات اینشتین برتر از ارشمیدس است یا اولیس جویس بالاتر از ادیسه هومر است؟ یکی از شخصیت‌های کتاب‌های پروست اعتقاد داشت که دوسوی از بتیون آهنگساز بهتری است، تنها به این دلیل ساده که بعد از او به دنیا آمده بود. وی در ادامه می‌افزاید: لازم نیست حتماً موسیقیدان باشی تا طنز طعنه آمیز پروست در این قسمت را درک کنی. هر هنرمندی سودای چیزی را در سر می‌پروراند که مطلقاً یا نشأت گرفته از چیزی مطلقاً باشد، حالا چه این هنرمند، تندیس‌سازی مصری در عهد رامسس دوم بوده باشد، یا هنرمندی یونانی در عهد باستان یا دوناتلو، به همین دلیل است که چیزی به نام پیشرفت در هنر معنا ندارد و تنها شاهد تغییرات و ابداعاتی هستیم که از حساسیت‌های هنرمند یا دیدگاه تلویحی و صریح مربوط به یک دوره یا فرهنگ خاص نشأت می‌گیرند. شکی در این نیست که هیچ هنرمندی نمی‌تواند تنها به دلیل تاخر زمانی جای هنرمندان پیش از خود را بگیرد.»

می‌توانید تصور کنید که مثلاً بتیون سمفونی‌هایش را توضیح دهد یا کافکا در مورد محاکمه شرحی بنویسد؟ این که هر چیزی را می‌توان با منطق توضیح داد، مشخصه ذهنیت پوزیتیویست غربی و مختص دوران مدرن است؛ عصری که ارزش علم، منطق و استدلال را کم‌رنگ جلوه می‌دهد با این حال این فرهنگ تنها نماینده لحظه‌ای کوتاه در تاریخ بشریت است.

ساباتو سپس با بیان این که نباید مکتب‌های ادبی را با سنت‌های مهم فکری اشتباه گرفت، می‌گوید: «جنبش‌های بزرگ فکری ملغمه‌ای از پیشروی‌ها و پسرفت‌ها، انحرافات و جریانات متضاد است. با این حال روشن است که شاهد پایان یک دوران هستیم. ما در کشاکش بحران تمدن زندگی می‌کنیم که در آن نوعی تقابل بین نیروهای جاودانه نظم و هیجان، پاتوس و اتوس و منطق و بی‌منطقی وجود دارد. وی می‌افزاید: تنها راه رهایی از این بحران جانکاه، جداکردن انسان زنده و در حال رنج از این ماشین عظیمی است که او را گیر انداخته و خرد می‌کند. اما در آغاز یک هزاره جدید نباید فراموش کرد که یک دوران برای همه در یک لحظه پایان نمی‌یابد. در قرن نوزدهم، قرن‌ی که در آن ترقی حاکم بود، نویسندگان و اندیشمندان چون داستایفسکی، نیچه و کی‌یر که گارد به زمان خود تعلق نداشتند، چرا که آنها

موجودیت گنجانده شده است و می‌تواند فراتر از جسم خود به معنویات نیز بیندیشد و عمل کند. وی در پاسخ به این پرسش که نقش ادبیات در این میان چیست، می‌گوید: «مان می‌تواند مسائلی را که در مقیاس فلسفه یا مقاله نمی‌گنجد بیان کند؛ مانند تردیدهای مبهم انسان درباره سرنوشت، معنویت، مفهوم زندگی، امید و... رمان نه تنها با بیان عقاید، بلکه با استفاده از اسطوره و نماد و به تصویر کشیدن محتویات جادویی ذهن، می‌تواند به تمام این پرسش‌ها پاسخ دهد. به همین ترتیب تمام شخصیت‌های یک رمان نیز همچون واقعیت، حقیقی هستند. آیا دن کیشوت غیر واقعی است؟ اگر رابطه‌ای بین حقیقت و ماندگاری وجود داشته باشد، پس این شخصیت خلق شده از تصورات سروانتس بسیار واقعی‌تر از اشیاء اطراف ماست چرا که جاودانه است.»

ساباتو با اشاره به اینکه ادبیات بازگو کننده واقعیت نیست، در ادامه می‌گوید: «خوشبختانه هنر و شعر هیچ‌گاه داعیه این را نداشته‌اند که منطق را از بی‌منطقی، آگاهی را از خرد و رویا را از واقعیت جدا کنند. منشأ مشترک رویا، اسطوره و هنر همان ناخودآگاه است. همه اینها جهانی را آشکار می‌کنند که به هیچ طریق دیگری نمی‌شد آن را بیان کرد.» وی می‌افزاید: بیهوده است که از یک هنرمند بخواهیم اثرش را توضیح دهد.

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب‌های چاپ اول، انتشارات نگاه آشنا با چهارده عنوان کتاب پرکارترین ناشر؛ محمدعلی رضایی اسفندی با هفت عنوان پرکارترین مؤلف؛ و مهدی الهی قمشه‌ای با شانزده عنوان پرکارترین مترجم بودند.

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی «خانه کتاب» و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می‌شود. از شنبه ۱۳۹۷/۱۱/۱۹ تا چهارشنبه ۱۳۹۷/۱۱/۲۳، ۹۲۱ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع آموزشی و کمک‌درسی و سپس دین بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات علوم اجتماعی، علوم عملی و ادبیات و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تالیف*	ترجمه	چاپ اول	جدید چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	حجم متوسط صفحه
۱	کلیات	۴۴	۳۳	۱۰	۵	۳۸	۳۸	۰	۲۳۲۹	۲۹۴
۲	فلسفه و روانشناسی	۴۴	۱۵	۲۸	۱۷	۲۶	۲۶	۷	۲۸۲۴	۲۵۵
۳	دین	۱۴۷	۱۱۰	۳۷	۹۱	۵۶	۶۴	۸۲	۳۶۱۴	۲۵۴
۴	علوم اجتماعی	۱۰۴	۸۷	۱۵	۳۸	۲۷	۲۷	۰	۲۲۱۵	۲۹۱
۵	زبان	۳۷	۳۱	۶	۱۴	۲۲	۲۲	۰	۴۲۸۹	۲۴۸
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۱۵	۱۳	۲	۷	۸	۸	۰	۶۳۷۰	۳۱۴
۷	علوم عملی	۹۹	۵۶	۴۳	۵۱	۴۸	۴۷	۱۳	۲۱۷۴	۲۸۱
۸	هنر	۲۹	۱۹	۱۰	۶	۲۲	۲۲	۰	۲۳۲۱	۱۵۸
۹	ادبیات	۸۵	۶۸	۱۷	۴۴	۴۱	۴۱	۷	۲۱۹۵	۲۸۴
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۲۹	۲۴	۵	۱۲	۱۷	۱۷	۲	۲۳۱۷	۲۱۷
۱۱	آموزش و کمک‌درسی**	۳۳۰	۲۳۰	۱۰۰	۱۸	۲۱۲	۲۱۲	۱	۲۰۰۲	۱۳۶
۱۲	کودک و نوجوان	۸۲	۴۴	۳۹	۲۷	۵۵	۵۵	۱	۴۲۲۹	۶۹
جمع بندی		۹۴۱	۷۲۹	۲۱۲	۲۳۷	۶۱۴	۶۱۲	۱۲۸	۲۱۵۸	۲۴۰

* جایگاه به تاسی اثری اطلاع می‌شود که ترجمه باشد. اثری چون تصحیح، عیون، گردآوری، تفسیر، شرح و عقاب آن.
** منظور از موضوع «آموزش و کمک‌درسی» کلیه کتاب‌هایی است که به نحوی یا مواد درسی و برنامه‌های آموزشی، تمام سطح تحصیلی، ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان مربوط هستند و شاملان آنها دانش‌آموزان از پیش‌ابتدایی تا دبیرستان هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
پرکارترین کتاب	۱۹۸۰۰۰ ریال	هزار و یک شب، عبدالمقید نسیمی تبریزی، ناشر: کتاب پارسه، چاپ ۲۰۰۰، ۳۰۰۰ نسخه
بیشترین صفحه	۱۳۹۴ صفحه	۵
بیشترین تیراژ چاپ	۱۴ مرتبه	پرواز نیما، مظهر سروازی، ناشر: شرکت توسعه کتابخانه‌های ایران، ۳۶ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه، ۶۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۱۰۰۰ نسخه	رنگ و وارنگ، ناشر: فدایی، چاپ ۱۲، ۷۵۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	کایه نعلی، اتوبی هیرروپتی، کایه گرگانی، ناشر: کاروان، چاپ ۴، ۱۱۴ صفحه، ۱۷۰۰۰ ریال

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
پرکارترین کتاب	۱۵۰۰۰ ریال	دهی توسل، ناشر: گونر، چاپ ۱۶، ۱۶ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه
پرکارترین کتاب	۳۵۰۰۰ ریال	ماهیان آب شور، سیدحسین مرادی، ناشر: اسرار دانش، چاپ ۱، ۱۲۲ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۲۲ مرتبه	قانون تجارت با آخرین اصلاحات و الحاقات همراه با مواد ۲۱ الی ۹۲ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۱۳۱۲ قانون تجارت الکترونیک، این نامه اصلاحی ثبت تشکلات... ناشر: دیدار، ۳۱۸ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه، ۱۹۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۵۰۰۰۰ نسخه	اقران الکتریک، ناصر مکارم شیرازی، ناشر: مدرسه امام علی بن اسی طالب (ع)، چاپ ۱، ۶۱۶ صفحه، ۴۵۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۳۰۰ نسخه	راهنمای توصیفی وب سایت پایان نامه، ناشر: کتابدار، چاپ ۲، ۷۰ صفحه، ۱۵۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۱۴۰۰ صفحه	کلیات فلاح الجنان با علامت ولف، عباس قس مهدی الهی قمشه‌ای، ناشر: محمدعلی، چاپ ۱، ۵۰۰۰ نسخه، ۱۰۰۰۰۰ ریال
کمترین صفحه	۱۶ صفحه	راهنمای جبهه یادگیری لایتر، مجید غریبی، ناشر: اندیشه برتر، چاپ ۱، ۱۲ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمک‌درسی

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
پرکارترین کتاب	۷۵۰۰ ریال	کتاب مجموعه نکات زبان انگلیسی - زبان فارسی - فیزیک - هندسه - شیمی - دین و زندگی، علیرضا خلاص‌مقدم، ناشر: آیدان، چاپ ۱۰، ۴۸، ۱۰۰۰ نسخه
پرکارترین کتاب	۱۱۰۰۰۰ ریال	معادلات دیفرانسیل، سعید نیکوکار، ناشر: آزاده، چاپ ۲۹، ۶۰۰ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۲۲ مرتبه	زبان و ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، سوم و دوم دبیرستان، محمد جوکار، ناشر: بین‌المللی کاج، ۴۰۰ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۷۵۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰ نسخه	کتاب کار ریاضی سوم دبیرستان، هادیو لهرجی، ناشر: موسسه خدمات علمی آموزشی زاهدگان اسلام، چاپ ۱۹، ۱۵۶، ۳۶۵۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	املاهی توانمندسازی من: مجموعه‌ای از روش‌های املاهی متنوع و بسزای آموزگاران پایه‌های چهارم ابتدایی، زهرا الهی، ناشر: کیمیا نگار، چاپ ۱، ۶۴ صفحه

تعداد ناشران در این هفته	تعداد پدیدآورندگان				تعداد کتاب‌های الفست
	مؤلف*	مترجم	زن	مرد	
۳۱۲	۸۶	۵۰۵	۳۹	۱۵۲	۱۱

* مؤلف: تمامی پدیدآورندگان ایستاد نوشته شده. شاب: گردآورنده، تصحیح و... به جز مترجم.

پیش بینی تعطیلی حدود نیمی از کتابفروشی‌های روسیه در سال ۲۰۰۹

بحران در کتابفروشی‌های مسکو

بحران کتابخوانی یکی از مشکلاتی است که در ماه‌های گذشته بسیاری از کشورهای جهان را درگیر خود کرده است. این بحران در برخی از کشورهای جهان چنان حاد شده که بسیاری از کتابفروشی‌ها تعطیل شده یا در خطر تعطیلی قرار گرفته‌اند. در آخرین خبرها اعلام شد که مطابق پیش بینی‌ها ۳۰ تا ۵۰ درصد کتابفروشی‌های روسیه به دلیل مشکلات مالی در سال ۲۰۰۹ تعطیل خواهند شد. این معضل را بسیاری از کارشناسان در گفت و گو با روزنامه‌نگار به این فستیوال بیان داشته‌اند. همچنین کارشناسان پیش بینی می‌کنند که رویکرد به ادبیات و کتاب‌های ادبی در این سال در روسیه کاهش یابد. در نخستین ماه سال ۲۰۰۹ قیمت کتاب در بازار روسیه به طور میانگین ۱۰ درصد افزایش یافت و این امر بی‌سابقه بوده است. بسیاری از فروشگاه‌های زنجیره‌ای کتاب در روسیه شعب کوچکشان را به دلیل افزایش اجاره بها، انرژی و قیمت کاغذ تعطیل کردند.

جنجال دوباره گراس

انتقاد گونتر گراس از اتحاد دو آلمان دیگر اخبار مهم فرهنگی در هفته گذشته بود. برنده جایزه ادبی نوبل در سال ۱۹۹۹ در مراسم معرفی کتاب تازه خود با عنوان «در مسیر آلمان تا آلمان» اتحاد دو آلمان را پس از فروپاشی دیوار برلین در سال ۱۹۹۰ آغاز یک بدهکاری خواند که تا به امروز ادامه داشته است. گراس در این کتاب بخشی از خاطرات و در واقع یادداشت‌های روزانه خود را پس از فروپاشی دیوار برلین و اتحاد دو آلمان بازگو کرده است. وی همچنین در مراسم معرفی کتاب «در مسیر آلمان تا آلمان» که در دانشگاه شهر گوتینگن آلمان برگزار شد بخش‌هایی از این کتاب را برای حدود هزار نفر از حاضران خواند. این نویسنده آلمانی که پیش از این نیز در همایش‌های بین‌المللی انتقاداتی را نسبت به روند وحدت دو آلمان ابراز کرده بود گفت: من از سال ۱۹۹۰ پس از فروپاشی دیوار برلین شروع به نوشتن یادداشت‌های روزانه‌ام کردم و تا اوایل فوریه سال بعد (۱۹۹۱) این کار را ادامه دادم و ناخشنودی خود را از این روند روی کاغذ آوردم. گراس افزود: آنچه ما در سال ۱۹۹۰ تجربه کردیم یک اتحاد نسبی و در واقع آغاز یک بدهکاری بود که تا امروز ادامه داشته است.

در خبری دیگر از آلمان، میراث‌هاینریش بل که شامل دست‌نوشته‌های رمان‌ها، نامه‌ها و نقدهای وی هستند به آرشیو تاریخی شهر کلن منتقل می‌شوند. آرشیو تاریخی شهر کلن با حمایت و پشتیبانی بنیادهای فرهنگی دولت فدرال آلمان، تمامی دست‌نوشته‌های‌هاینریش بل را به صورت یکجا گرد هم می‌آورد. خبرگزاری آلمانی د.د.پ. گزارش داده که حدود ۷۰ هزار نامه از‌هاینریش بل در بین میراثی که قرار است از وی به این آرشیو منتقل شود، وجود دارد. برخی از این نامه‌ها خانوادگی هستند و برخی از آن‌ها را‌هاینریش بل به آنه‌ماری سش، همسرش نوشته است. در بین این میراث همچنین آثاری وجود دارد که ۲۴ سال پس از مرگ این نویسنده آلمانی هنوز منتشر نشده‌اند.

علاوه بر این برخی از دست‌نوشته‌هایی که قرار است به آرشیو تاریخی شهر کلن منتقل شوند شامل نقدهای‌هاینریش بل می‌شوند که وی بر آثار ادبی زمان خود نوشته است. حدود دو هزار عکس نیز وجود دارد که آرشیو تاریخی شهر کلن آن‌ها را اسناد زندگی این نویسنده آلمانی زبان تلقی کرده است. این عکس‌ها فاصله

نامزدهای جایزه

آرتور سی کلارک

پل استر داستان‌نویس آمریکایی به عنوان نامزد امسال جایزه داستان‌تخیلی سی آرتور سی کلارک معرفی شده است. آخرین کتاب پل استر با نام «مردی در تاریکی» که حکایت مرد خواب پریشی است که رویاهای خود را بیان می‌کند، به همراه کتاب‌های دیگری مانند «مسئله» اثر ام. بنکس و «خانه خورشیدها» اثر آلستر رینولدز از کاندیداهای دریافت جایزه علمی-تخیلی آرتور سی کلارک هستند. دست‌اندرکاران این جایزه امسال قصد دارند فهرست کاملی از کتاب‌های در خور و شایسته این ژانر را اعلام کنند و از طریق این کار قدرت و تکتی که در میان این گونه داستان‌ها دیده می‌شود را برجسته کنند. اسامی برگزیدگان این جایزه در نیمه ماه مارس اعلام خواهد شد.

ساخت تندیس برنزی گوگول

همزمان با تولد دو بیستمین سالگرد تولد نیکولای گوگول نویسنده و نمایشنامه‌نویس شهیر روس، تندیس برنزی این هنرمند در دو شهر روسیه ساخته می‌شود. تالار مرکزی شهر اودسای اوکراین هزینه ساخت این دو تندیس چهار متری را که قرار است از سوی تندیس‌گر مشهور روس، گفورک گفورکین ساخته شود تقبل کرده است. یکی از این تندیس‌ها قرار است مقابل ساختمان انجمن صلح و دوستی اوکراین در شهر یکاترین برگ روسیه قرار گیرد. این اقدام به مناسبت دو بیستمین سالگرد تولد نیکولای گوگول نویسنده شهیر کلاسیک ادبیات روس که در اوکراین متولد شده تا روز اول آوریل عملی خواهد شد. همچنین تندیس دیگری از گوگول در شهر کالوگا نصب خواهد شد.

برگزاری جشنواره ادبی

لایپزیک می‌خواند

جشنواره ادبی «لایپزیک می‌خواند» با حضور ۱۵۰۰ نویسنده از کشورهای مختلف ۲۳ تا ۲۶ اردیبهشت در شهر لایپزیک آلمان برگزار می‌شود. در این جشنواره حدود ۱۹۰۰ برنامه و نشست در ۳۰۰ مرکز بر پا خواهد شد. علاوه بر ستاره‌های ادبیات کشورهای مختلف، برخی از سیاستمداران آلمانی نیز قرار است در نشست‌ها و برنامه‌های این جشنواره شرکت کنند. گونتر گراس، دانیل کلمن و یولی تسه از جمله نویسندگان آلمانی هستند که قرار است در این جشنواره شرکت کنند. تی. سی بویل، نویسنده آمریکایی و پتر استرهازی از مجارستان از جمله نویسندگانی هستند که اردیبهشت به لایپزیک سفر می‌کنند. یکی از محورهای جشنواره ادبی «لایپزیک می‌خواند» به بازخوانی انقلاب‌هایی اختصاص دارد که ریشه در سال ۱۹۸۹ دارند. در تاریخ ۱۹۸۹ به عنوان سالی‌یادی می‌شود که جرعه انقلاب‌ها و جنبش‌های شرقی در آن زده شد. دو سال پس از این تاریخ بود که اتحاد جماهیر شوروی فرو پاشید.

چاپ آثار جان آیدایک

ناشران آثار جان آیدایک که اواخر ژانویه در سن ۷۶ سالگی درگذشت، اعلام کردند که آخرین مجموعه شعر او به همراه اولین مجموعه داستان کوتاه‌اش پس از سال ۲۰۰۰، اواخر سال ۲۰۰۹ منتشر خواهند شد. این مجموعه داستان «اشک‌های پدرم» نام دارد که در آن آیدایک دوران کودکی‌اش در پنسیلوانیا و همچنین مسافرت‌هایش به کشورهای مختلف را به تصویر کشیده است. آخرین مجموعه شعر آیدایک با نام «نقطه پایان» نیز که در ماه‌های پایانی عمر او به پایان رسیده است، ماه آوریل در آمریکا به چاپ خواهد رسید.

خوشحالی اسپانیایی‌ها

معرفی سه نویسنده اسپانیایی زبان به آکادمی نوبل از دیگر اخبار مهم در هفته گذشته بود و این در حالی صورت گرفته که اسپانیایی زبان‌ها مدت‌هاست سهمی در نوبل نداشته‌اند. ارنستو ساباتو نویسنده آرژانتینی به همراه فرانسیسکو آیالا و میگوئل دلایس از سوی اتحادیه نویسندگان و ناشران اسپانیا به عنوان نامزدهای دریافت جایزه نوبل ادبیات سال ۲۰۰۹ به آکادمی نوبل معرفی شدند. طبق این گزارش چند سالی است که اتحادیه نویسندگان و ناشران اسپانیا طبق درخواستی که از سوی آکادمی نوبل ارائه می‌شود، فهرستی از نویسندگان و ادیبان مطرح اسپانیایی زبان که از بعد ادبی‌یاری شرکت در رقابت نوبل را دارند، اعلام می‌دارد.

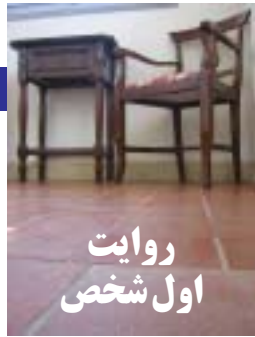
درگذشت نویسنده «چای و سمپاتی»

روبرت اندرسن نمایشنامه‌نویس، رمان‌نویس و فیلمنامه‌نویس آمریکایی در سن ۹۱ سالگی درگذشت. وی خالق آثاری چون «چای و سمپاتی» و «می‌دانی که نمی‌توانم صداقت را بشنوم» است. این نویسنده در سال‌های آخر عمرش به بیماری فراموشی (آلزایمر) مبتلا بوده است. اندرسن همچنین به فیلمنامه‌نویسی برای هالیوود، نگارش برنامه‌های تلویزیونی و همچنین رمان‌نویسی اشتغال داشت، اما عمده شهرتش را مدیون نمایشنامه‌هایی است که در نیویورک به روی صحنه برده است. مشهورترین کار او درامی است با عنوان «چای و سمپاتی» که در سال ۱۹۵۳ بر روی صحنه رفت و بعد از سه سال با همان بازیگران تئاتر، به فیلم تبدیل شد. از دیگر نمایشنامه‌های موفق اندرسن می‌توان به «شب آرام»، «شب مقدس» و «من هرگز برای پدرم آواز نخواندم» اشاره کرد. این نویسنده در سال ۱۹۶۶ فیلمنامه «سنگریزه‌ها» را نوشت که با بازی استیو مک کوین خوش درخشید. اتفاقات این فیلم که درونمایه‌ای حماسی دارد در سال ۱۹۲۰ و در چین می‌گذرد. در دهه ۱۹۷۰ اندرسن به سمت رمان‌نویسی سوق پیدا کرد و آثاری مانند «بعد از» و «برخیز و به خانه برو» را خلق کرد و فعالیتش را برای نگارش تلویزیونی افزایش داد.

دهه ۲۰ تا ۸۰ قرن بیستم را دربرگرفته است. هاینریش بل سال ۱۹۱۷ به دنیا آمده و در سال ۱۹۸۵ درگذشته است. اغلب آثار وی درباره جنگ جهانی دوم و تبعات آن بر زندگی و جامعه آلمان پس از آن است. بل سال ۱۹۷۲ توانست به عنوان دومین آلمانی بعد از توماس مان جایزه ادبی نوبل را به دست آورد.

شکست رولینگ

در هفته گذشته همچنین فهرست اسامی نویسنده‌های محبوب کتابخانه‌های بریتانیا اعلام شد و رتبه‌های اول تا پنجم این فهرست به ترتیب به جیمز پاترسون، ژاکلین ویلسون، دیزی می‌دوز، نورا رابرتز و فرانچسکا سیمون اختصاص یافت و به این ترتیب و جی. کی رولینگ جایی در میان پنج نویسنده برتر نیافت. جیمز پاترسون نویسنده آمریکایی به عنوان موفق‌ترین نویسنده کتابخانه‌ای در بریتانیا انتخاب شده است. این نویسنده پر فروش امروزه به عنوان کتابخانه‌ای ترین نویسنده (به این مفهوم که آثارش در کتابخانه‌ها به میزان بسیار زیادی به مخاطبان عرضه می‌شود) در بریتانیا به حساب می‌آید. کتاب‌های این نویسنده از ماه جولای ۲۰۰۷ تا ژوئن ۲۰۰۸ بیش از یک و نیم میلیون بار در کتابخانه‌های بریتانیا دست به دست شده است. می‌توان آثار پاترسون را در بسیاری از ژانرهای داستان، موفق‌ترین دانست. برای مثال این نویسنده در ژانرهایی چون تریلر، رمانتیک، خاطره‌و... پیش‌تاز بوده است. فهرستی که آثار جیمز پاترسون در رتبه نخست آن خودنمایی می‌کند شامل بیش از ۶۰ اثر منتشر شده داستانی است. رتبه‌های اول تا پنجم این فهرست نیز به ترتیب به جیمز پترسون، ژاکلین ویلسون، دیزی می‌دوز، نورا رابرتز و فرانچسکا سیمون اختصاص یافته است. نفرات اول تا سوم این فهرست نسبت به سال گذشته تغییری نکرده‌اند اما نفر چهارم یعنی نورا رابرتز سال گذشته در جایگاه پنجم بوده و فرانچسکا سیمون که امسال در جایگاه پنجم ایستاده، سال گذشته در جایگاه دهم این فهرست قرار داشته است. به این ترتیب سیر نزولی فروش و حمایت از آثار رولینگ همچنان ادامه داشته است.

روایت اول شخص

اقتصاد اسلامی

حجت الاسلام محمد مهدی کریمی؛ دین پژوه

انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه در تدارک است تا طی ماه‌های نه چندان دور کتابی از مرا با عنوان «نظام اقتصاد اسلامی» روانه بازار کند. از آنجا که در حوزه تدریس اقتصاد اسلامی در دانشگاه‌ها خلأ زیادی احساس می‌شد بر آن شدم تا با ترجمه این کتاب و گنجاندن پی‌نوشت‌ها و تعلیقاتی در راستای اسلامی شدن معارف اقتصادی تا حد زیادی این خلأ را جبران کنم.

کتاب مذکور که حجمی حدود ۴۰۰ صفحه را دربرخواهد گرفت به بررسی ارتباط بین اقتصاد اسلامی با سایر علوم بین‌رشته‌ای و تحلیل اقتصاد اسلامی بر مبنای آیات قرآنی می‌پردازد. تبیین مواضع بانکداری اسلامی، اقتصاد سرمایه‌داری و معایب و مزایای آن از دیگر مباحثی است که در این کتاب مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد.

کتاب دیگرم نیز که عنوان «فلسفه اخلاق (لذت معنوی)» را برایش برگزیده‌ام در آینده‌ای نزدیک از سوی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها به بازار عرضه می‌شود. این کتاب با مقدمه‌ای بر فلسفه اخلاق و مباحث متنوع و متعدد مرتبط با آن، لذت معنوی را به عنوان رویکرد اصلی در جلوگیری از بروز افسردگی در انسان مورد بررسی قرار می‌دهد. پیش از این شهید مطهری مباحثی را درباره لذت معنوی مطرح کرده بود که کتاب مذکور به نوعی تکمیل‌کننده مباحث ایشان است.

جاری در نور

کاظم جیرودی؛ شاعر و داستان نویس

این روزها دو دفتر شعر در دست انتشار دارم که مجموعه اول به احتمال قوی در آینده‌ای نه چندان دور از سوی انتشارات فرادید روانه بازار خواهند شد. کتاب اول که حجمی حدود ۴۰۰ صفحه را دربرخواهد گرفت مجموعه‌ای بالغ بر ۲۰۰ قطعه از اشعارم در قالب‌های غزل، قصیده، دوبیتی و رباعی است که به نوعی اشعار آیینی مراد مراد موضوعات مذهبی، مدح و سوگواری ائمه معصومین (ع) شامل می‌شود و عنوان «جاری در نور» را بر پیشانی دارد. کتاب دوم نیز که تاکنون ناشری برای آن انتخاب نکرده‌ام عنوان «سفر می‌کنم تا به جایی که نیست» را بر روی جلد خواهد داشت. این مجموعه بیش از ۲۵۰ قطعه از اشعارم در قالب‌های نیمایی و کلاسیک با مضامین متنوع اجتماعی، عرفانی، معرفتی و عاشقانه را از سال ۷۰ به بعد در برمی‌گیرد.

در عین حال مشغول نگارش داستان بلندی با مضمونی اجتماعی درباره مباحث روان‌شناسی و روان‌کاوی قبل و بعد از انقلاب اسلامی هستم که البته هنوز عنوانی برای آن انتخاب نکرده‌ام و فکر می‌کنم تالیف آن تا چند ماه آینده به پایان برسد.

۱۵ گفتار درباره ترجمه

دکتر سعید فیروزآبادی؛ مترجم

انتشارات ثالث این روزها در تدارک است تا کتابی از مرا با عنوان «این است نیچه» به بازار عرضه کند. این کتاب که در واقع تصویری از آثار و روان‌شناسی ویلهم نیچه است به تبیین مباحث فلسفی روان‌شناختی و شناخت اسطوره‌ها در آثار نیچه و نگرش خاص او به یونان باستان و به نوعی ارتباط بین زندگی و آثار نیچه می‌پردازد. کتاب دیگری که برای دانشجویان رشته مترجمی زبان آلمانی کاربرد زیادی خواهد داشت، عنوان «۱۵ گفتار درباره ترجمه» را روی جلد دارد و انتشارات پارسه در تدارک است تا آن را طی ماه‌های نه چندان دور روانه بازار کند. این کتاب که با هدف تغییر نگرش مترجم برای ترجمه تالیف شده است مباحثی چون شیوه نگرش به متن، متن‌شناسی و موقعیت را به همراه ۱۵ درس با تمرین‌های مشخص برای یادگیری هرچه بهتر مترجمان زبان آلمانی مورد تحلیل و بررسی قرار می‌دهد و یک واژه‌نامه تخصصی نیز به آن ضمیمه شده است.

در عین حال ترجمه کتابی را به پایان رسانده‌ام که عنوان «سرزمین اشک و خون» را بر روی جلد خواهد داشت. این کتاب که وقایع جنگ جهانی اول در کشور ترکیه را مورد بررسی قرار می‌دهد، مشتمل بر خاطرات شخصی کنشگر، پزشک ترکیه‌ای از جنگ جهانی اول است که این کتاب ترجمه جدید خاطراتش را دربرمی‌گیرد و در آینده‌ای نه چندان دور از سوی نشر جامی به بازار عرضه خواهد شد.

اسرار هخامنشیان

مرتضی ثاقب فر؛ مترجم و پژوهشگر

«تاریخ هخامنشیان (دانشگاه فردیننگن هلند)» عنوان کتابی در ۹ مجلد است که ترجمه آن چندی پیش به پایان رسید و انتشارات توس در تدارک است تا این کتاب را طی ماه‌های نه چندان دور به بازار عرضه کند. تاکنون کتاب‌های زیادی درباره تاریخ هخامنشیان به چاپ رسیده است اما این مجموعه را می‌توان بی‌نقص‌ترین کتاب در طول تاریخ در این باره به شمار آورد. کتاب حاضر که سیر تاریخی و مشکلات موجود در تاریخ هخامنشیان را مورد تحلیل قرار داده است مشتمل بر مقالات ۵۳ نفر از نویسندگان و تاریخ‌نویسان معتبر دنیا به زبان‌های انگلیسی، فرانسه، آلمانی و ایتالیایی است که فکر می‌کنم تا نمایشگاه کتاب سال آینده روانه بازار شود.

در عین حال ترجمه کتاب دیگری را مدتی پیش به پایان برده‌ام که عنوان «تاریخ کمبریج، تاریخ پهلوی» را روی جلد دارد. کتاب مذکور که در دو جلد تدوین شده است، جلد اول آن به دوره افشاریه تا دوران پهلوی برمی‌گردد و چند سال پیش از سوی انتشارات جامی به بازار عرضه شد و جلد دوم آن هم که دوران پهلوی تا انقلاب اسلامی را دربرخواهد گرفت در آینده‌ای نه چندان دور از سوی همین انتشارات روانه بازار خواهد شد. در کتاب مذکور، مقدمه‌ای نیز در انتقاد به مباحث ضد و نقیض موجود در کتاب براساس نظریه‌های خودم ارائه کرده‌ام.

کتاب دیگری که در ماه‌های آینده روانه بازار خواهد شد عنوان «تاریخ هردوت» را بر پیشانی خواهد داشت. این کتاب که از سوی انتشارات اساطیر منتشر می‌شود به صورت چهارجلدی و با مقایسه‌ای بین آثار انگلیسی، فرانسه و آلمانی ترجمه شده است و تاریخ کامل هردوت از ابتدای پیدایش را دربرمی‌گیرد.

سال‌ها پیش نیز ترجمه‌ای از مجموعه‌ای هشت‌جلدی با عنوان «تاریخ پزشکی» را به پایان بردم که تاکنون تنها دو جلد از آن به چاپ رسیده است و سایر مجلدات آن در آینده‌ای نه چندان دور به بازار عرضه خواهد شد. این کتاب تاریخ پزشکی جهان را از ابتدای پیدایش تا اوایل قرن بیستم به همراه بیوگرافی علمی دانشوران پزشکی را دربرمی‌گیرد و به عنوان دانشنامه بزرگ تاریخ پزشکی محسوب می‌شود.

مبانی تربیتی اسلام

دکتر علی قائمی امیری؛ پژوهشگر

«چرا اسلام» عنوان کتابی است که پیش از این با مشارکت شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین کردم و بنا دارم با مشخص شدن یکی از مراکز انتشاراتی، این کتاب را طی ماه‌های نه چندان دور به بازار عرضه کنم. کتاب مذکور که حجمی حدود ۴۰۰ صفحه را دربرخواهد گرفت مباحثی چون معانی لغوی و اصطلاحی اسلام و کاربرد قرآنی آن‌ها، ماهیت، تبیین و اساس اسلام، مکتب اسلام و شرح زندگانی پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع)، مبانی اعتقادی اسلام، جهان‌بینی، جامعیت و شمول، تحول آفرینی و زندگی‌سازی، اهداف و برتری‌های زیربنایی اسلام نسبت به دیگر مذاهب و ادیان جهان، گستردگی محتوا و منابع دعوت اسلام را مورد بررسی قرار می‌دهد. راز گسترش اسلام، جامعیت و سهولت، اخلاق، مرزهای توسعه، وضع کنونی و چشم‌انداز آینده اسلام از دیگر موضوعات مطرح شده در کتاب حاضر است. کتاب دیگری که در این زمینه با همکاری شورای عالی انقلاب فرهنگی تالیف کرده‌ام، عنوان «چرا تشیع» را بر پیشانی دارد که در آن مباحث مربوط به تشیع را عمدتاً از زبان اهالی تسنن در خود جای داده است.

در عین حال حدود ۳۶ سال است که مشغول نگارش مجموعه‌ای ۱۳۰ جلدی با عنوان «اصول و مبانی نظام تربیتی اسلام» در ۹ محور تعلیم و تربیت یعنی دیدگاه، اهداف، محتوا، مراحل تربیت، روش‌ها، معلم و مربی در تربیت، سنت امتحانات و آزمایش‌ها، مدیریت و ثمره تربیت در دیدگاه اسلامی هستم که تا کنون بیش از ۶۰ جلد از این مجموعه را که هر یک حجمی حدود ۴۰۰ صفحه دربرخواهد داشت به پایان برده‌ام و از سوی آستان قدس رضوی و انتشارات امیرکبیر پیشنهادهایی برای عرضه این مجموعه به بازار شده است. البته تاکنون چندین جلد از این مجموعه به طور مجزا

از سوی انجمن اولیا و مربیان به بازار عرضه شده است، اما هنوز مجموعه‌های آماده شده را به طور کامل به چاپ نرسانده‌ام. مجموعه حاضر به نوعی یک دوره کامل اصول و مبانی نظام تربیتی از منظر اسلام به حساب می‌آید.

ایران و بازیگران مهم نظام بین الملل

دکتر احمد بخشایش اردستانی؛ پژوهشگر علوم سیاسی

«ایران و بازیگران مهم نظام بین الملل» عنوان کتابی است که به احتمال قوی طی ماه‌های نه چندان دور از سوی انتشارات دانشگاه اهواز به بازار عرضه می‌شود. این کتاب که حجمی بالغ بر ۴۰۰ صفحه را دربرخواهد گرفت مشتمل بر ۱۳ فصل در سه بخش روابط منطقه‌ای، فرمانطقه‌ای و بین‌المللی ایران است. در واقع هدف از تدوین این کتاب تحلیل و بررسی ارتباط بازیگران مهم نظام بین‌الملل با ایران است و در عین حال مقایسه‌ای بین ایران با برخی کشورهای اروپایی و سازمان کنفرانس اسلامی و ارتباط آنان با کشورمان داشته است.

کاریکلماتور در ایران

مهدی فرج الهی؛ طنزپرداز

«کاریکلماتور از شاپور تا امروز» عنوان کتابی است که حجمی حدود ۳۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد و طی ماه‌های آینده از سوی انتشارات سوره مهر به بازار عرضه می‌شود. این مجموعه که جمع‌آوری آثار آن چند سال از وقت مرا به خود اختصاص داده است، آثار حدود ۷۰ نفر از هنرمندان کشور را از زمان پرویز شاپور تاکنون دربرمی‌گیرد که در این بین آثار هنرمندانی چون سید حسن حسینی نیز در آن به چشم می‌خورد و فکر می‌کنم کتابی کاربردی و مفید برای علاقه‌مندانی باشد که در پی آموختن هنر کاریکلماتور هستند. در این مجموعه همچنین کاربرد صنایع ادبی در کاریکلماتور براساس مطالب شاپور و قابلیت‌های این هنر مورد بحث و بررسی قرار گرفته است که در مقدمه نیز زندگینامه و آثار برگزیده شاپور به همراه دو گفت‌وگو از زنده‌یاد منوچهر احترامی و ابوالفضل زرویی نصرآبادی ارائه شده است. در عین حال کتاب دیگری را در دست انتشار دارم که هنوز عنوانی برای آن انتخاب نکرده‌ام. این کتاب مجموعه آثار کاریکلماتور از سال ۸۳ به بعد به انضمام طرح‌های تصویری و موضوعات فانتزی را دربرمی‌گیرد.

شکفتن بر هامون

نرگس آبیاری؛ داستان نویس

«حکمت کوچک» عنوان مجموعه‌ای است که دو جلد آخر آن با عناوین «شعرهای یک ماهی سیاه آسمان جل» و «زندگی غمبار یک...» طی ماه‌های نه چندان دور از سوی انتشارات سفیر اردهال به بازار عرضه خواهد شد. از آن‌جا که کتاب‌های این مجموعه بر مبنای اندیشه نوشته شده است، هر فرد به فراخور معرفت و شناختی که از موضوع دارد می‌تواند از مطالعه آن بهره‌مند شود، به همین دلیل گروه سنی خاصی را دربرنخواهد گرفت. البته پیش از این کتاب‌های «افسانه چشمه لاغر مردنی»، «قهرمان قصه خل و چل» و «داستان دو پنچ» را از مجموعه حاضر به چاپ رسانده بودم و سایر مجلدات آن نیز در آینده منتشر خواهند شد.

در عین حال نگارش زندگینامه داستانی شهید فرید تعریف را به سفارش نشر شاهد به پایان رسانده‌ام که این انتشارات در تدارک است تا این مجموعه را در کتابی با عنوان «شکفتن بر هامون» روانه بازار کند. انتشارات سوره مهر نیز در تدارک است تا کتاب «مردی که رویای من بود» ویژه گروه سنی نوجوان. که به زندگینامه داستانی شهید اندرزگو با زبانی طنز می‌پردازد. را در آینده‌ای نزدیک به بازار عرضه کند.

این روزها نگارش رمانی در حوزه دفاع مقدس را به عهده دارم که بخشی از آن را نوشته‌ام. این رمان به وقایع جنگ داخلی و نقش گروهک‌ها و روابط عاطفی بین یک خواهر و برادر به عنوان شخصیت‌های اصلی ماجرا می‌پردازد.

قابل توجه ناشران لیوگرافی‌ها، چاپخانه‌ها

سوزاندن پلیت (زینک) سریع، ارزان، دقیق

کیفیت را با ما تجربه کنید

تلفن: ۷۷۵۰۴۶۹۳

موبایل: ۰۹۱۲۶۷۷۷۱۲۳